

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 7. LETO: XXVII

JESENICE, DNE 23. FEBRUARJA 1978

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

KVALITETNI PREMIKI V TEHNOLOŠKEM PROCESU TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Leto 1978 predstavlja začetek prelomnice v načinu obratovanja oddelka bluming-štekel in tudi obeh adjustaž, ki izvaljane proizvode bluminga in štekla pripravljata za prodajo na trg in za večino TOZD naše delovne organizacije.

Struktura proizvodov, ki jih predpisuje gospodarski načrt za leto 1978 se je z obratovanjem nove hladne valjarne Bela, nekoliko spremenila in povečuje obremenitve valjavskega ogrodja štekla, predvsem v kvaliteten in količinskem pogledu ter isto-

časno razbremenjuje valjavske ogrode bluming z določeno količino kvadratnih gredic za potrebe valjarne žice.

49.100 ton jekla, ki ga predvideva gospodarski načrt za leto 1978 za prevaljanje v 36.000 ton kvadrata

135 v železarni Sisak, že v določeni meri omogoča sestavo programa valjanja, ki v končni fazi zagotavlja plansko količino in dokaj kvaliteten proizvod. Ustreznejši program je mogoč samo še pri nadaljnji razbremenitvi valjavskega ogrodja bluming z valjanjem kvadratnih gredic, kar pa bo omogočeno šele s pričetkom obratovanja nove kontinuirne naprave za odlivanje gredic.

Ozko grlo v proizvodnem procesu Železarne, ki ga predstavlja valjarna bluming štekla že vrsto let nazaj, je brez dvoma posledica izredno razdrobljenega dimenzijskega in kvalitetskega asortimenta, ki ga TOZD od valjarne bluming štekla zahtevajo. Zaradi majhnih skladiščnih prostorov in zaradi konstantnega odvzema izvaljanega materiala, programa valjanja enega dimenzijskega asortimenta za daljše časovno obdobje ni bilo možno realizirati.

Tako je bilo valjavskega ogrodja bluming nepretrgoma obremenjeno z valjanjem kvadrata, slabov in predtrakov v približno enakih količi-

vendar je istočasno odlila doslej največje število saržev dinamo kvalitete. Izpolnjevanje kvalitetskega asortimenta je bilo v januarju slabše, kot

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje na 8. strani)

SKUPNA PROIZVODNJA V JANUARJU NAD PLANOM

V mesecu januarju je celotna Železarna dosegla 133.810,9 ton z družbenim planom predvidene skupne in 36.553 ton gotove proizvodnje (v razpredelnici na tretji strani so podatki v odnosu na operativni plan). Po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela so dosegli naslednje rezultate:

TOZD PLAVŽ

Oba plavža sta v januarju obratovala dobro in je bila zato tudi z družbenim planom predvidena proizvodnja presežena. Poraba vsipnega koksja je bila 672,2 kg na tono grodja, kar je za 2,2 kg na tono več, kot je predvideval plan in 2,8 kg na tono manj, kot je dosegla poraba v decembru.

TOZD JEKLARNA

Martinarna je 23. januarja pričela obratovati s petimi SM pečmi. Delala je dobro in je zato tudi z družbenim planom predvideno proizvodnjo močno presežila.

Elektro jeklarna je za 206 ton zastala za planirano proizvodnjo,

UVEDBA ZEMELJSKEGA PLINA V ŽELEZARNI JESENICE

V zvezi s člankom objavljenim v peti številki Železarja, smatramo za potrebno, da sektor novogradnje bralce nekoliko podrobneje informira v zvezi s projektom »plinifikacija Železarne«.

V navedenem članku so bili navedeni termini o položitvi cevovoda že v mesecu juliju, v tem mesecu pa naj bi TOZD Energetika tudi imela že

prvi odzem. Ugotovljeno je, da je bila to neuradna izjava predstavnika Petrola, ki bi rok izgradnje in dobave lahko skrajšal, če ne bo nepredvidenih ovir na magistralnem vodovodu do Jesenic. Po kasnejših razgovorih z operativci Petrola pa je bila ugotovljena možnost dobave nekje v četrtem kvartalu tega leta.

Celoten plan izgradnje zemeljskega plina v Železarni je obdelan v investicijskem programu. Osnova za izdelavo programa je bil operativni plan, sprejet skupaj s samoupravnim sporazumom o izgradnji slovenskega plinovoda zemeljskega plina, ki predvideva prvi odzem 1. 1. 1979. To je tudi hkrati plan, oziroma rok železarne Jesenice, da v tem času zgradi plinovodno omrežje in izvede predelavo peči na kurjavo z zemeljskim plinom.

V naši železarni smo se odločili, da se projekt plinifikacije Železarne izvede v treh fazah, kar pa je tudi usklajeno z dobavo zemeljskega plina.

Poraba zemeljskega plina je predvidena takole:

I. faza 73 milijonov norm. kub. metrov na leto,

II. faza 24 milijonov norm. kub. metrov na leto,

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

PREDKONGRESNA AKTIVNOST KOMUNISTOV V OBČINI JESENICE

V ponedeljek, 20. februarja, je bila na Jesenicah prva seja občinske konference Zveze komunistov novega mandata, na kateri je najprej sekretarka komiteja Marija Zupančič-Vičar poročala o predkongresni aktivnosti Zveze komunistov v občini in o nadaljnji aktivnosti in organizaciji javne razprave o predlogih dokumentov za kongresa komunistov.

Sekretarka je poudarila, da pomeni prva seja vključitev v zaključno fazo priprav na kongrese, hkrati pa tudi veliko obvezo, da morajo komunisti v svojih sredinah kritično pregledati lastno delo in oceniti tudi razmere v širšem okolju.

V jeseniški občini v predkongresnem obdobju posvečajo največjo pozornost krepitvi odločilnega položaja delovnih ljudi, oziroma uresničevanju zakona o združenem delu. Ob tem velja poudariti, da je mnogo nalog še nerešenih, včasih se tudi preveč formalno pristopa k delu, dohodkovni odnosi še niso vzpostavljeni in podobno. Člani ZK pa imajo predvsem nalogo, da v temeljnih in drugih organizacijah in skupnostih ustvarjajo vzdušje, da delovni ljudje ne smejo biti zadovoljni z doseženim stanjem. Proces ustrezne organiziranosti združenega dela še traja, zato

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

ALI BO TEHNIČNI KADER SPLAVAL IZ KRIZE?

V letošnji četrti številki Železarja (2. 2. 1978) smo prebrali članek »Na pragu krize tehničnega kadra«, ki ga je napisal tov. Komel. To je dejansko odmev na analizo kadrovskega sektorja, ki smo jo objavili pod naslovom »Pogled na delavce z višjo in visoko izobrazbo«.

Vsekakor je razveseljivo, da je tov. Komel načel zgočo temo. Menim, da je podobnih kritičnih misli in polemiziranja v Železarni še premalo. Posebej primanjkuje odgovorov in odmevov na kritike, zato se najbrž marsikaj izgubi kakor v gluhi lozi. Naj bo tako ali drugače - vsekakor zapisana in objavljena beseda terja od avtorja neprimerno več resnosti, objektivnosti in odgovornosti kot neobvezno razpravljanje po hodnikih in vogalih.

Pa pojdemo k stvari! Tov. Komela najprej zanima, kako bo uresničen kadrovski plan do leta 1980 po posameznih strokah. Vsekakor koristna pobuda, ki smo jo v analizi spregledali in smo jo zato obdelali naknadno. Pri tem smo se zlasti osredotočili na razmerje med tehničnimi in netehničnimi strokami, kar očitno postaja eden ključnih problemov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sodelavec pri centriranju stebrov hale za konti liv

SEJI DELAVSKIH SVETOV SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE IN ŽELEZARNA JESENICE

V ponedeljek, 27. februarja, sklicuje predsednik Koloman Vrečič na Jesenicah 17. sejo delavskega sveta sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne. Poleg odobritve zapisnika zadnje seje in pregleda izvrševanja sklepov, v razpravo predlaga:

- ugotovitev rezultatov referendumov o potrditvi samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Slovenske železarne in svečan podpis sporazuma,
- zaključni račun s poročili o delu za leto 1977 Interne banke SZ, trgovske dejavnosti SZ in delovne skupnosti skupnih služb SZ,
- pristop Interne banke SZ k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev v TOZD Orodjarna v sestavi SZ - Verige Lesce.

Naslednji dan, v torek 28. februarja, pa Jože Ulčar sklicuje deveto sejo delavskega sveta delovne organizacije Železarne in poleg poročila o izvajanju sklepov zadnje seje v razpravo delegatom predlaga:

- zaključni račun Železarne za leto 1977,
- zaključni račun Interne banke SZ za leto 1977,
- zaključni račun delovne skupnosti skupne službe SZ za leto 1977,
- pravilnik za podelitev Pantzove nagrade,
- pravilnik za podelitev nagrade Novator leta,
- poročila odborov delavskega sveta in
- nekatera imenovanja.

V TOZD VRATNI PODBOJI ZA 578.437 DIN PRIHRANKOV - 42.355 DIN ODŠKODNIN

V zadnjem času so se v inventivno dejavnost, poleg mnogih drugih novatorjev, racionalizatorjev in avtorjev tehničnih in tehnoloških inovacij, aktivno vključili tudi delavci temeljne organizacije združenega dela Vratni podboji. Pomanjkljivosti in slabosti v novem obratu jih silijo, da preprečujejo zastoje, ki zmanjšujejo storilnost in prekomerno obremenjujejo strojne in elektro vzdrževalce.

Med avtorje so se vključili, poleg vodja TOZD Sreča Mežnarja, tudi asistent Janez Vidmar, dežurni ključavničar Drago Kalamar, orodjarja specialista Franc Papler in Franc Bajt ter elektro vzdrževalec Franc Iskra, katerim so pomagali tudi orodjarji, velik delež pa je prispeval tudi Viktor Žan s svojimi odličnimi Vulkolan tesnili. Vsi so se zagrizli v nalogo, da bi proizvodnja potekala nemoteno, brez zastojev, oziroma stalnih popravil in velikih izpadov proizvodnje.

Kolektivno inventivno delo v TOZD Vratni podboji je obrodilo zaželjene uspehe.

Na zadnji, 13. seji odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Vratni podboji, so člani odbora na osnovi prikazanih, potrjenih in overjenih izračunov prihrankov in koristi v preteklem letu, ter pozitivnih ocen in priporočil pristojnih in odgovornih obratnih, vzdrževalnih ter energetskih in proizvodnih strokovnjakov,

pozitivno ocenili deset v zadnjem času v proizvodnjo uvedenih inovacij, ki so jih prizadevni in uspešni avtorji predložili v oceno.

Člani odbora za gospodarstvo so potrdili izračune prihrankov in koristi v višini 578.437,00 din in na osnovi samoupravnega sporazuma, ki velja od leta 1975 za našo železarno in SOZD Slovenske železarne, priznali in odobrili izplačilo 42.355,00 din odškodnin, akontacij in triletnih rent.

Delavci v TOZD Vratni podboji zaslužijo vse priznanje za njihovo kolektivno prizadevnost in delovni ter ustvarjalni polet. Vsekakor je kolektivno delo delavcev TOZD Vratni podboji dokaz, da je na ta način možno doseči lepe in velike uspehe. Izplačane spodbudne odškodnine in rente morajo biti njim, pa tudi tistim, ki se do sedaj še niso vključili v inventivno delo v spodbudo za še večje dosežke na tem področju.

ALI BO TEHNIČNI KADER SPLAVAL IZ KRIZE?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Začeli bomo s štipendiranjem, kajti ravno štipendiranje v precejšnji meri odraža kadrovske politike. V obdobju od šolskega leta 1973/74 do 1977/78, torej v petih letih, smo razpisali 106 štipendij za redne študente. Podroben pregled je razviden iz tabele:

Tabela 1: ŠTEVILO IN Odstotki RAZPISANIH ŠTIPENDIJ PO POSAMEZNIH STROKAH ZA REDNE ŠTIPENDIJE

STROKA	Število razpisanih štipendij						Skupaj %
	1977/78	76/77	75/76	74/75	73/74	štev.	
metalurgija	10	10	5	8	8	41	38,7
strojništvo	5	3	—	6	6	20	18,9
elektro- tehnika	4	7	4	5	5	25	23,6
sociologija	1	—	—	—	—	1	0,9
pravo	—	—	2	—	—	2	1,9
ekonomija	2	—	—	4	5	11	10,4
ekonomija — komerciala	—	—	—	2	3	5	4,7
medicina	1	—	—	—	—	1	0,9
Skupaj	23	20	11	25	27	106	100,0

Oglejmo si še razpis študijskih ugodnosti za izobraževanje ob delu, in sicer le za tri leta nazaj, ko smo skupaj razpisali 114 študijskih ugodnosti, kar je razvidno iz preglednice po strokah v tabeli 2.

Tabela 2: ŠTEVILO IN Odstotki RAZPISANIH ŠTIPENDIJ PO POSAMEZNIH STROKAH ZA ŠTUDIJ OB DELU

STROKA	Število razpisanih študijskih ugodnosti				Skupaj
	1977/78	76/77	75/76	štev.	
VISOKE ŠOLE (II. stopnja)					
metalurgija	5	5	—	10	8,8
strojništvo	3	2	—	5	4,4
elektrotehnika	3	2	—	5	4,4
organ. dela	2	5	—	7	6,1
ekon.-kom.	2	—	—	2	1,8
VIŠJE ŠOLE (I. stopnja)					
metalurgija	—	—	30	30	26,3
strojništvo	3	3	5	11	9,6
elektrotehnika	3	3	5	11	9,6
organizacija dela	—	—	30	30	26,3
ekon.-komerciala	—	—	3	3	2,6
	21	20	73	114	100,0

Če sedaj usmeritve ali stroke razrežemo na tehnične in netehnične, se razkrije naslednja slika: za redne študente smo razpisali 81,2% štipendij za tehnične smeri in samo (?) 18,8% za netehnične smeri. Pri študiju ob delu je situacija malo slabša za tehnične smeri, vendar še vedno prevladujejo: tehnične 63,2%, netehnične 36,8%.

Številke torej pričajo, da je bila naša kadrovska politika pri štipendiranju izrazito naklonjena tehničnim kadrom. In ne le pri številu razpisanih mest! Sprejeli smo in uresničujemo sklepe, po katerih naši študenti tehničnih strok vlečejo višje štipendije kakor študentje netehničnih strok, metalurgi pa dobivajo povzeto še posebej dodatke.

Dodamo lahko, da so bili delegati železarji v različnih organih šolstva, štipendiranja, poklicnega usmerjanja in podobno vedno med najbolj ostrimi in »sitnimi« nasprotniki bohotnega razraščanja pravno-upravnih, ekonomsko-poslovno-organizacijskih in družboslovnih teženj na račun študijske tehnike.

Doslej smo navajali podatke o štipendiranju, torej smo se ozirali nazaj, kar pa hkrati pomeni pogled naprej. Zato bomo neposredno odgovorili na vprašanje tov. Komele: Kakšen bo predviden priliv kadra z višjo in visoko izobrazbo do leta 1981, in sicer po posameznih strokah in stopnjah. Pri tem bomo upoštevali le dotok kadrov, ki jih štipendiramo ali dajemo študijske ugod-

nosti. Potemtakem bo verjetno dejanski priliv še nekoliko večji, pač za vse nepredvidene prihode. Situacija je prikazana v tabeli 3.

Tabela 3: PREDVIDENI PRILIV KADROV Z VIŠJO IN VISOKO

1978	1	1	3	1	1	1	1	2	1	3	1	1	1	2	2	1	1	7	2	1	7	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V JANUARJU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA			GOT. PROIZV. ZA PRODAJO			Odprema za prod.
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
Plavž	13.500	14.120,5	104,6				
Jeklarne	41.200	42.118,7	102,2				
- SM jeklarna	26.500	27.624,5	104,2				
- El jeklarna	14.700	14.494,2	98,6				
Livarne	145	72,0	49,7	50	57,5	115,0	57,5
Valj. bluming- štekel	37.400	38.296,9	102,4	5.330	6.361,1	119,3	6.476,0
- bluming	22.000	23.028,7	104,7	170	358,1	210,6	331,8
- štekel	12.700	12.449,1	98,0	2.460	3.223,7	131,0	3.225,1
- term. obd.	2.700	2.819,1	104,4	2.700	2.779,3	102,9	2.919,1
Valj. žice in profilov	11.510	10.339,1	89,8	4.030	3.326,9	82,6	3.924,4
- žice	9.430	8.217,4	87,1	4.030	3.312,0	82,2	3.909,5
- profilov	2.080	2.121,7	102,0		14,9		14,9
Valj. deb. ploč.	7.960	7.634,1	95,9	7.900	7.570,9	95,8	7.399,1
Hl. valj. Bela	7.200	7.110,1	98,8	7.200	7.089,6	98,5	6.474,4
Hl. valj. Jes.	2.400	2.434,5	101,4	2.150	2.308,0	107,3	2.324,7
Žičarna	5.500	4.869,2	88,5	4.060	3.451,0	85,0	3.617,5
Profilarna	2.100	2.219,0	105,7	1.960	1.990,4	101,6	1.697,1
Vratni podboji	40	60,3	150,8	40	60,2	150,5	45,1
Jeklovlek	1.550	1.653,2	106,7	1.550	1.653,0	106,6	1.600,3
Elektrode	1.480	1.567,6	105,9	1.475	1.564,2	106,0	1.387,6
Samotna masa	370	457,6	123,7	200	262,3	131,2	262,3
Žebeljarna	925	858,1	92,8	925	857,9	92,7	854,3
ŽELEZARNA	133.280	133.810,9	100,4	37.020	36.553,0	98,7	36.120,3

SKUPNA PROIZVODNJA V JANUARJU...

(Nadaljevanje s 1. strani)

v decembru. Od skupno 653 sarž je bilo 190 ali 29,0 % menjav, zgrešenih in rezervnih. V decembru je bilo teh sarž 24,7 %.

Sarž kvalitete dinam je bilo naročenih v januarju 91 (v decembru 114) in izdelanih 93 ali 102,2 % (v decembru 85 ali 74,5 %). Iz podatkov vidimo, da sta bili izdelani celo dve sarži več, kot jih je bilo naročenih. To je od meseca maja 1977 dalje, ko smo zaradi vedno večjih potreb v hladni valjarni Bela, pričeli voditi posebno evidenco o izdelavi sarž dinam kvalitete, doslej daleč najboljši rezultat. V obdobju maj-december 1977 je bilo naročenih skupno 710 sarž kvalitete dinam, izdelanih pa 562 ali 79,1 %.

TOZD LIVARNA

Jeklarna v januarju z družbenim planom predvidene proizvodnje ni dosegla, medtem ko jo je kovinoli-varna presežla. Vzrok za slabše delo jekloli-varne so izredno težki delovni pogoji, ki so nastali zaradi del, povezanih z gradnjo naprave za kontinuirno vplivanje v TOZD Jeklarni. Hala jekloli-varne je sedaj izpostavljena močnemu prepihu in zaradi mraza je livarski pesek zmrzaval, kar je poslabšalo pogoje za izdelavo kalupov.

TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Valjarna bluming je ob visokih obratovalnih zastojih 33,45 % močno presežla planirano skupno proizvodnjo. K temu je v znatni meri pripomogla tudi zelo uspešna obratovalna kampanja potisne peči, ki je prvič obratovala po novem sistemu programiranja. Doseženi rezultat je bil zelo ugoden, saj je v času obratovanja, od 9. do 19. januarja, prevladovala 7.495 ton domačih in tujih slabov. Takšno količino v 11 dneh pri prejšnjem načinu obratovanja ni bilo mogoče doseči. To je pogojevalo tudi izredno znižanje porabe mazuta na na tej peči na 47,69 kg/t. Pri prejšnjih obratov. kampanjah se je poraba mazute gibala običajno med 80 in 90 kg na tono, včasih pa tudi še višje. Določen uspeh je bil dosežen med obratovanjem potisne peči pri valjanju slabov dinam kvalitete, čeprav nekoliko manjši kot smo pričakovali. Tako smo predvideli, da bomo v 11 dneh izvaljali 429 kosov TVT dinam kvalitete, dejansko pa smo izvaljali 347 kosov dobrih TVT. Vendar so bile pri tem glavni vzrok nekatere težave pri obratovanju valjavniškega ogrodja štekel. Valjarna štekel je pri skupni proizvodnji nekoliko zaostala za planom, medtem ko je bila planirana gotova proizvodnja presežena.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Eden izmed obeh pogonskih elektro motorjev za Jumping ogrodje, ki se je pokvaril v decembru, je bil ves mesec januar v popravilu. Ponovno je pričel obratovati šele 1. februarja. Zaradi obratovanja samo enega motorja, smo bili primorani na Jumping ogrodju močno zmanjšati ritem valjanja, kar je preračunano na zastoj, pomenilo 201 uro ali 27,9 % obratovalnega časa manj. To je bil tudi edini vzrok, da valjarna žice v januarju planirane skupne proizvodnje ni dosegla.

Valjarna profilov je planirano skupno proizvodnjo presežla.

Pri izpolnjevanju kvalitetnega asortimenta je bilo zaradi okvare elektro motorja v valjarni žice nekaj težav.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Ta valjarna z družbenim planom predvidene skupne in gotove proizvodnje v januarju ni dosegla. Vzrok za to so bili elektro in mehan-ski zastoji na Sack škarijah in pomanjkanje delavcev ter velika bolezenska odsotnost.

TOZD VALJARNA BELA

Prvič, odkar obratuje, je TOZD Hladna valjarna Bela v januarju dosegla in celo nekoliko presežla mesečni družbeni plan skupne proizvodnje. Nekoliko slabša je bila situacija pri proizvodnji dinam TVT, ki so jih proizvedli 1.931 ton. To je sicer za 311 ton več, kot v decembru, vendar še vedno manj kot je bilo planirano. Vzrok za to so bile težave z vložkom takoj v začetku meseca.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Z družbenim planom predvidena skupna proizvodnja je bila v januarju presežena. Pri kvalitetnem asortimentu je bilo proizvedenih, zaradi pomanjkanja naročil 195 ton dinam hladno valjanih trakov (v decembru 135 ton) in 140 ton jekel trdih kvalitet (v decembru 158 ton).

TOZD ŽIČARNA

Družbeni plan pri skupni in gotovi proizvodnji nista bila dosežena. Vzrok za to je bil v večji bolezenski

odsotnosti delavcev.

Pri kvalitetnem asortimentu je bilo proizvedenih 1.075 ton patentirane žice (v decembru 1.235 ton), 330 ton VAC žice (v decembru 307 ton) in 30 ton EPP žice (v decembru 73 ton).

TOZD PROFILARNA

Družbeni plan skupne proizvodnje za januar je bil presežen. Odprema je bila nekoliko nižja zaradi pomanjkanja kamionov ob koncu meseca.

TOZD VRATNI PODBOJI

Zaradi pomanjkanja naročil je bil operativni plan postavljen za polovico nižje kot družbeni plan in je bil presežen.

TOZD JEKLOVLEK

Družbeni plan za januar je bil dosežen. Bilo je nekaj težav z vložkom, ker ni bilo dobav iz železarne Štore. Povprečna dimenzija proizvedenih izdelkov je bila 21,85 mm (v decembru 25,03 mm). Vlačilnica je proizvedla 1.314 ton ali 100,3 %, luščilnica 71,5 ton ali 102,14 %, brusilnica 74,1 tona ali 105,8 % in žarilnica 193 ton ali 192,9 %.

TOZD ELEKTRODE

Z družbenim planom predvidena skupna proizvodnja je bila v januarju presežena, medtem, ko je bila odprema nekoliko pod planom.

TOZD ŽEBLJARNA

Družbeni plan skupne proizvodnje v januarju ni bil dosežen. Vzrok je bil v večji odsotnosti delavcev prve dni po noveletnih praznikih in ker so bili štirje žebeljarski stroji v remontu, čeprav bi morala dva stroja po planu pričeti z delom že v zadnjem tednu decembra. A. Karba

UVEDBA ZEMELJSKEGA PLINA...

(Nadaljevanje s 1. strani)

III. faza 13 milijonov norm. kub. metrov na leto.

Celotna prijavljena poraba zemeljskega plina je 110 milijonov norm. kub. metrov na leto. V prvi fazi se bodo predelali na zemeljski plin: hladna valjarna Bela, valjavniške peči bluming-štekel in valjavna debele pločevine ter dve peči v martinarni. Izvedba naj bi bila taka, da bo možna uporaba energetskih medijev v raznih kombinacijah tako, da ostanejo butan-propan ter mazut kot rezervno gorivo.

V drugi fazi so predvidene za priklop na zemeljski plin žičarna, elektroodni, ogrevanje ponvic v jeklarni, aglomeracija in apnenca.

V tretji fazi pa jeklovlek, novi manjši porabniki ter možnost priklopa za porabnike v mestu Jesenice.

V obsegu prve faze je zajeto naslednje:

- Razdelilni deset barski omrežje z ustreznimi priključki za reducirne postaje od 10 bar na 1,5 bar;

- Reducirne postaje 10 bar na 1,5 bar, ena na Beli in ena na Jesenici;

- 1,5 barski razvodi do potrošnikov;

- Predelava peči I. faze;

- Mešalno uparjevalna postaja na Beli za propan-butan-zrak kapacitete 3750, ki bi služilo tudi kot rezerva.

Po navedenih nalogah se je delo že pričelo, vendar zaradi nekaterih zunanjih, objektivnih razlogov, ne preveč uspešno. Trenutno se zaključujejo dogovori z inozemskimi dobavitelji opreme. To so gorilci, merilno

regulacijska oprema, oprema za mešalno postajo ter reducirne postaje. Še vedno ostaja problem uvoznega dovoljenja, za katerega smo zaprosili že v letu 1977. Dobavni roki firm se gibljejo do šestih mesecev, od podpisa pogodbe. Če vključimo carinska opravila, montažo in spuščanje v obratovanje, lahko pričakujemo samo zaradi uvozne opreme prehod na zemeljski plin v najboljšem primeru v zadnjem tromesečju letos.

V mesecu septembru 1977, so bili naročeni tudi projekti za deset barski in 1,5 barski razvod ter reducirne postaje. Teh projektov še vedno nismo dobili v celoti. Tako tudi ni bilo možno pravočasno skleniti pogodbe z izvajalci del ter nabaviti potrebnih cevi in ostalega materiala.

Uspešno nam je že nabaviti 68 ton cevi, kar predstavlja dve tretjini vseh potrebnih cevi za prvo fazo sekundarnega razvoda.

Trenutno se pripravljajo pogodbe za izvedbo ter izolacijo razvodov na Beli in Javorniku.

Celotna investicijska vrednost je predvidena 860.000.000 din, trenutno pa imamo zagotovljenih le 860.000 din. Dokler ne bodo dokončno zagotovljena finančna sredstva za domačo in uvozno opremo, tudi ni možno skleniti pogodb, ki pogojujejo dobavne roke.

Vsi ti faktorji seveda lahko vplivajo na podaljšanje gradnje in se predvideni terminski plani lahko še odmaknejo.

Sodelavci sektorja novogradenj se trudimo, da bo projekt plinifikacije Železarne v roku narejen, to je, do konca leta, ko naj bi prvi obrat pričel obratovati z zemeljskim plinom, pri ostalih pa naj bi ostala samo predelava na samih pečeh.

Podrekar

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 27. 2.	PINTAR MARJAN	BURJA ANTON, ml.
TOREK - 28. 2.	TELALOVIČ AHMED	ROTAR VINKO
SREDA - 1. 3.	RAVNIK JOŽE	MOLAN IVAN
ČETRTEK - 2. 3.	CUZAR ALOJZ	VEHAR JANEZ
PETEK - 3. 3.	KAVČIČ IVAN	STARE BRANKO
SOBOTA - 4. 3.	VARL ALOJZ	BENEDIČIĆ MITJA
NEDELJA - 5. 3.	ARNEŽ FRANC	ISKRA BRANE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 27. februarja do 4. marca, bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: III. obratna ambulanta dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta dr. med. Lidija Nakovska.

Popoldan: I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V soboto, 4. marca, samo dopoldan I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V zobni ambulanti:

Dopoldan: II. zobna ambulanta dr. stom. Alojz Smolej.

Popoldan: I. zobna ambulanta v. den. Viktor Stražišar.

v soboto, 4. marca samo dopoldan, II. zobna ambulanta dr. stom. Alojz Smolej.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Po sklepu odbora za delovna razmerja temeljne organizacije elektrode

OBJAVLJAMO

dela in naloge:

- 1) Oplaščevalec elektrod - 4 osebe - moški, šifra 2566, D-3
- 2) Žičar Arboga - 3 osebe - moški, šifra 2540, D-3
- 3) II. izdeloval. elektrod. mas - 4 osebe - moški, šifra 2533, D-2
- 4) Pom. talil. varil. praška - 1 oseba - moški, šifra 2511, D-2
- 5) Pomoč. pri stiskalnici - 1 oseba - ženska, šifra 2570, D-2
- 6) Izdelovalec briket - 4 osebe - ženske, šifra 2568, D-2
- 7) Adjuster elektrod - 12 oseb - ženske, šifra 2554, D-2

Pogoji:

Pod 3, 4, 6, 7, 8 popolna osemletka ali 6 razredov osemletke in priučitev za delo.

Pod 1 in 2 šola za metalurške delavce.

Pod 5 strokovni izpit za voznika viličarja.

Zaposlitev pri opravljanju del in nalog od 1-4 je možna takoj, pri opravljanju del in nalog od 5-7 pa bo možna približno s 1. junijem 1978.

Kandidati naj pošljejo pismo prijavo z dokazili o izobrazbi in praksi do 10. 3. 1978 na kadroviski sektor Železarne Jesenice.

Na osnovi potreb in samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev na delu v DSSS dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosta delovna opravila in naloge v novogradnjah
5685 U-5 I. strokovni sodelavec 1 oseba.
za gradbena dela

Pogoji:

Za opravljanje navedenih nalog in opravil se zahteva diplomirani inženir gradbeništva in 2 leti delovnih izkušenj ali inženir gradbeništva in 3 leta delovnih izkušenj v gradbeni stroki. Imeti mora tudi strokovni izpit.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti naj kandidati pošljejo na Železarno Jesenice - kadroviski sektor v roku 15 dni od dneva objave.

Na osnovi potreb in samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev na delu v DSSS dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosta dela in opravila v SEO
5140 U-5 vodja odd. za ekonomske analize in planiranje 1 oseba

Pogoji:

Za opravljanje navedenih nalog in opravil se zahteva visokošolska izobrazba ekonomske ali tehnične smeri in najmanj pet let delovnih izkušenj. Poleg tega se zahteva, da je sposoben organizator in da ima moralno politične vrline kot jih zahteva družbeni dogovor o načelih za izvajanje kadroviske politike v občini Jesenice.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o izpolnjevanju ostalih pogojev naj kandidati pošljejo v roku 30 dni na kadroviski sektor Železarne Jesenice.

Železarski globus

INDIJA

Indijska vlada je naročila pri za-hodnonemškem podjetju Lurgi prvo napravo za proizvodnjo železove gobe, ki bo obratovala po SI/RN postopku. Ta naprava bo imela sicer majhno proizvodno zmogljivost, 30.000 do 45.000 ton železove gobe letno, vendar bodo praktični obratovalni rezultati pokazali, če je bo mogoče uvesti v Indiji kot glavni proizvodni agregat za železovo gobo. Za indijsko železarsko industrijo je ta postopek zanimiv zato, ker uporablja kot reductant premog, ki ga je v tej državi dovolj na razpolago.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Za določene naprave v kemični industriji, ki so izpostavljene močno korozivnim tekočinam in pogosto tudi pod visokim pritiskom, uporabljajo za razne naprave posebne materiale, med drugim tudi tantal. V raziskovalnih laboratorijih podjetja Siemens v Münchnu so razvili poseben postopek, ki omogoča izdelavo zaščitne prevleke v notranjosti cevi s tantalom. Nanesena prevleka je debela 0,025 mm in pri večmesečnem delovanju kislin nanjo se ni pokazala korozija. Ta postopek je seveda znatno cenejši kot celotne cevi iz tantal.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Jeklarna

12. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Dvanajsto redno sejo odbora za delovna razmerja TOZD Jeklarna, je predsednik Marjan Mrak sklical 31. januarja. Seji sta prisostvovala tudi vodja TOZD Jeklarna Alojz Kalan in kadrovik Polde Lomovšek.

Ugotovili so, da letni plan dopustov za leto 1978 še vedno ni pripravljen. Delavci, ki so bili premeščeni na druga delovna mesta, še niso prejeli ustreznih odločbe o razporeditvi.

Kadrovsko poročilo za leto 1977 in januar 1978 je podal kadrovik. TOZD Jeklarna je imela v letu 1977 plan zaposlenih 624, povprečni stalež zaposlenih pa je znašal 623, stanje zaposlenih na dan 31. 12. 1977 je bil 616 delavcev. V letu 1977 se je v TOZD zaposlilo 51 delavcev, delovno razmerje pa je prekinilo 77 delavcev. Odbor se je seznanil tudi s poprečnim staležem zaposlenih v Železarni, kakor tudi s planom zaposlenih, stanjem zaposlenih na dan 31. 12. 1977, sklenitvami delovnih razmerij, prekinitvami delovnih razmerij, odsotnostjo z dela za leto 1977 in z vzroki prekinitve delovnega razmerja za leto 1977. V mesecu januarju je bilo na novo sprejetih 11 delavcev, od tega jih je bilo devet razporejenih v SM jeklarno, na električno peč pa sta bila razporejena dva delavca. Odbor se je seznanil tudi z disciplinskim postopkom dveh

delavcev ter s premeštvami in razporeditvami delavcev na delovna mesta.

V času od 29. 12. 1977 do 31. 1. 1978 so v TOZD Jeklarna prekinili delovno razmerje sledeči delavci:

TOZD Žebljarna

6. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Pod predsedstvom tov. Kejžarjeve je imel odbor samoupravne delavske kontrole svojo šesto redno sejo, 10. februarja. V razpravi so imeli: pregled sklepov prejšnje seje, izvrševanje planskih obveznosti za januar, izmeček in uresničevanje delovnih ciljev ter razno.

Vsi sklepi prejšnje seje so bili izvršeni. Na sestankih SDS bo vsem delavcem pojasnjeno, kako lahko kupijo žičnike prek prodajnega oddelka, oziroma male prodaje, kar naj bi zmanjšalo nedovoljeno jemanje žičnikov v obratu.

V mesecu januarju plan ni bil dosežen, oziroma je bila TOZD 67 ton pod planom. Vzrokov za nedosega-

Marjan Mavec, 2. jamski pomočnik, Aziz Horozović, pom. pri SM, Miloš Reljić, zaklad. star. železa, Nazmija Kadić, pom. pri SM in Ilija Ostojić, II. pom. talilca pri EP.

Odbor se je seznanil z dopisom kadrovskega sektorja z dne 31. 1. 1978, s katerim obvešča, da nameravajo izvesti seminar iz varstva pri delu za neposredne vodje dela.

B. K.

POŠKODBE NA DELOVNIH MESTIH V JANUARJU

Služba za varstvo pri delu nam je posredovala podatke o poškodbah na delovnih mestih ter na poti v službo za mesec januar. Iz podatkov je razvidno, da je bilo v prvem letošnjem mesecu na delovnih mestih poškodovanih 36 sodelavcev in 687 izgubljenih delovnih dni. Na poti v službo je bilo v januarju 12 poškodb in 166 izgubljenih delovnih dni.

Pregled poškodb po TOZD in delovnih skupnostih je naslednji:

TOZD	poškodbe na del. mestih	izgubljeni dnevi	poškodbe na poti	izgubljeni dnevi
Plavž	2	20	—	5 od prej
Jeklarna	1	30	1	7
Livarna	1	14	—	—
Valjarna Bela	3	32	—	—
Valjarna žice in profilov	3	75	—	—
Valjarna debele pločevine	—	52 od prej	—	—
Hladna valjarna Bela	5	109	1	11
Hladna valjarna Jesenice	3	36	—	—
Žičarna	2	63	2	12
Vratni podboji	—	—	—	—
Profilarna	2	11	—	—
Jeklovlek	—	—	1	16
Elektrode	3	48	—	—
Žebljarna	1	4	—	—
Strojne delavnice	1	6	—	23 od prej
Remontne delavnice	2	58	—	—
Vzdrževanje	4	62	—	7 od prej
Energetika	1	2	—	—
Transport	2	31	1	24
Družbena prehrana	—	—	1	21
DS za komercialne in finančne zadeve	—	—	2	27
DS za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje	—	—	2	11
DS za ekonomiko, teh. kontrolo, raziskave in novogradnje	—	34 od prej	1	2

TOZD Remontne delavnice

15. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Dne 17. februarja je predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD RD Janez Hočevar sklical 15. redno sejo odbora, na kateri so pregledali izvajanje sklepov zadnje seje odbora ter ugotovili, da so bili vsi realizirani, razen enega, na enega pa se je prizadeti delavec pritožil.

Pri reševanju kadrovske problematike je odbor potrdil šest premeštitev, en prestop, tri razporeditve, tri prošnje za prestop, dve prošnji za

pridobitev lastnosti delavca TOZD RD, dve za prekinitve lastnosti delavca TOZD RD, dve prošnji za preklic odpovedi ter eno pritožbo za razporeditev na delovno mesto.

Ob koncu je odbor potrdil tudi predlog in seznam varilcev, ki so predvideni, da v letu 1978 opravijo testni preizkus v varjenju ter sprejel informacijo o zasledenosti normativov v vseh treh TOZD na področju vzdrževanja. NZ

nje je bilo več. Glavna vzroka sta bila v veliki odsotnosti v januarju — prenos plačanih dopustov iz leta 1977 in v tem ker remont žebljarskih strojev v Bregani ni bil izvršen do dogovorjenega roka.

Tudi v mesecu februarju je TOZD pod planom, čemur je vzrok velika bolezenska odsotnost. Izgubljeno proizvodnjov mesecu januarju in februarju bodo poizkusili nadoknadi z delom ob prostih sobotah.

Razpravljali so tudi o izmečku in poslabšanju kvalitete izdelkov. Žebljarna je prejela resna opozorila iz Amerike, in če se kvaliteta ne bo v najkrajšem času bistveno popravila, lahko izgubi tržišče. Zato je bil sprejet sklep, ki zadolžuje vse vodilne delavce, da zaostrijo nadzor nad kvaliteto izdelkov, kar velja tudi za embalažo.

Vodja TOZD Leon Mesarič je na seji poročal o izvrševanju delovnih ciljev v letu 1977. Iz poročila in razprave je bilo razvidno, da so delovne cilje, bilo jih je šest, precej uspešno izvajali, s prizadevanjem vseh pa bi bilo te rezultate mogoče še izboljšati, kar nosilce nalog delovnih ciljev obvezuje sprejeti sklep. TM

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

VALJARNA BLUMING-SKEKEL

Prva seja izvršnega odbora OO sindikata je bila 27. januarja. Predsednik OO sindikata Miha Hostnik je navzoče seznanil z evidentiranjem možnih kandidatov in o ostalih podrobnostih, ki se nanašajo na priprave za izvedbo skupščinskih volitev. Rečeno je bilo, da je treba pravočasno seznaniti evidentirane kandidate o kandidiranju in dobiti njihovo soglasje. Izjave bodo podpisali na sestankih SDS. Razpravljali so še o pripravah na prvo sejo temeljne kandidacijske konference.

Račune, ki jih dobiva OO sindikata, v odsotnosti predsednika lahko podpisuje tudi predsednik nadzornega odbora Slavko Dereani.

ADJUSTAŽA BLUMING

Prva seja izvršnega odbora OO sindikata je bila 30. januarja. Najprej so pregledali sklepe prejšnje seje in ugotovili, da so bili izpolnjeni.

Predlog za izvedbo tekmovanj v sankanju je posredoval tov. Miklič. Tekmovanja so predvidena v mesecu februarju.

Sodelavec Ethem Karahodžić predlaga, da bi tekmovanje v kegljanju izvedli po izmenah. Ob sklepu seje so obravnavali vprašanje sodelavca Ismeta Mušića. Denarno pomoč so odobrili sodelavcu Taibu Alagiću in sodelavcu Milošu Vlasavljeviću.

JEKLARNA

Izredna seja izvršnega odbora OO sindikata je bila 30. januarja. Seje se je udeležilo 18 članov. Najprej so razpravljali o uskladitvi predloga možnih kandidatov ter o sprejemu kandidatne liste za člane zbora združenega dela občinske skupščine in delegacij samoupravnih interesnih skupnosti. Priporočili so kandidati listi ni bilo. K posredovanju kandidatni listi je bila dodana obrazložitev, da je koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pripravil predloge kandidatov skladno z navodili občinske kandidacijske konference.

Predlog kandidatne liste bodo posredovali v razpravo in potrditev SDS.

Izvršni odbor je razpravljal tudi o poročilu referenta za prošnje in

pritožbe ter sprejel sklep o dodelitvi denarne pomoči sodelavcem Idrizu Spalucu in Francu Uršiču.

ENERGETIKA

30. januarja je bila šesta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Dnevni red seje je obsegal štiri točke. Ob analizi sklepov sprejetih na zadnji seji so ugotovili, da so bili le-ti v celoti izpolnjeni.

Članom odbora osnovne organizacije sindikata je mandat podaljšal za naslednja štiri leta s tem, da bo Mirka Mijolovića iz PIV zamenjal Karel Gasar. Zaradi nezadostnega obveščanja o raznih športnih tekmovanjih bo v prihodnje referent za športno dejavnost v TOZD Energetika obveščal vodje SDS.

Člani odbora so se strinjali s predlagano sindikalno listo za leto 1978 (povečanje regresa za člane delovne organizacije in vrednosti bona za malico).

Na seji so potrdili predlog možnih kandidatov za delegacijo v zbor združenega dela ter za delegacije samoupravnih interesnih skupnosti.

V nadaljevanju seje so obravnavali še nekatere tekoče zadeve, med drugim tudi priprave za izvedbo piknika na katerega bi vabili tudi upokojene sodelavce iz TOZD Energetika.

Ugotavljajo da ni pravilno, ker člani zunanjih delovnih organizacij koristijo regresirani topli obrok v kantinah Železarni, in da so cene delikatesnih izdelkov višje kot v trgovinah.

Referentu za šport in rekreacijsko dejavnost so naročili naj v okviru TOZD organizira zimsko športno tekmovanje (sankanje, smučanje).

LIVARNA

Prva redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 7. februarja. Predsednik Milan Kerin je uvodoma predlagal dnevni red, ki je bil sprejet, na kar so za delegata na konferenci livarjev v Ljubljani izvolili predsednika delavskega sveta TOZD Livarna Milana Gartnerja.

Na seji so imenovali koordinacijski odbor, ki bo pripravil program praznovanja 80-letnice obstoja livarne. Člani pripravljalnega odbora so: Anton Avber — predsednik, Milan Kerin, Jože Osvald, Jože Poljanec in Janez Tičar. Program praznovanja mora biti pripravljen

do 31. maja, med tem ko bo proslava predvidoma v septembru ali oktobru.

Sodelavcu Francu Košniku, ki boluje več kot 60 dni, so odobrili denarno pomoč. Karl Bohinc vprašuje, kako bo v bodoče s stimulacijo. Vodja TOZD Jože Osvald je pojasnil nov način plačevanja uspešnosti na delovnem mestu, ki prične veljati s februarjem in dodal, da stimulacija, ki jo sedaj prejema 20% članov kolektiva v prihodnje odpade.

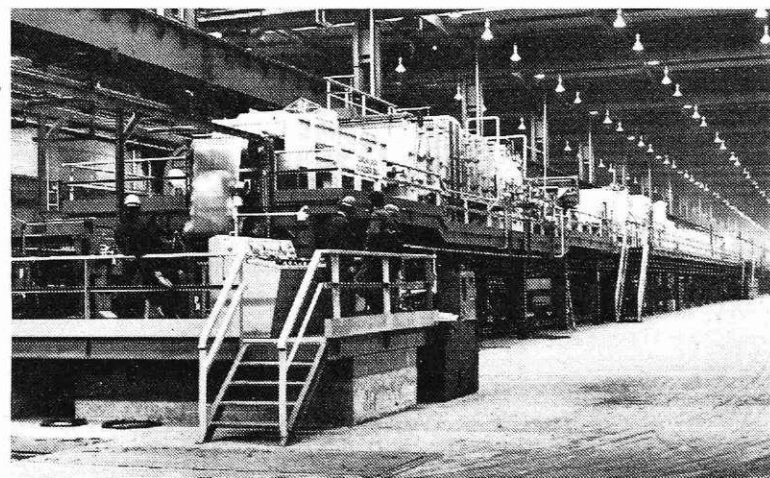
VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Sedma redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 6. februarja.

Predsednik Albin Jakopič je navzoče seznanil s predlogom možnih kandidatov za delegacijo v zbor združenega dela in delegacije samoupravnih interesnih skupnosti. Določili so nekatere podrobnosti za izvedbo temeljne kandidacijske konference.

V drugi točki dnevnega reda je predsednik osnovne organizacije sindikata povedal, da je treba opraviti, oziroma dopolniti 119. člen statuta TOZD Valjarne žice in profilov. V ta namen so imenovali že na 12. seji pet članov komisije, ki naj pripravi predlog za dopolnitev tega člena, ki govori o pogojih za imenovanje vodje TOZD. V nadaljevanju seje je tov. Ljuta opozoril, da se bo treba tudi v prihodnje prizadevati za delavce, ki bodo ob ukinitvi valjarne profilov premeščeni. Takrat bo morala pomembno delo opraviti tudi sindikalna organizacija. Prav tako meni, da bi se morali člani odbora v večji meri zavedati dolžnosti in bi morali biti redno prisotni na sejah sindikalnega odbora.

Precej pozornosti so namenili organizaciji izletov, ki jih organizira Viator ali Kompas. Razpravljali so o izletu na Ohrid z letalom 11. in 12. aprila, vendar s pogojem, da mora biti 110 udeležencev izleta, da bo letalo napolnjeno. Na osnovi dosežanih izkušenj ugotavljajo, da najbrž ne bodo mogli zbrati dovolj prijav, ker tudi finančni pogoji (1.860 din) niso preveč ugodni, tako da izleta ne bodo organizirali. Dogovorili pa so se, da izvedejo izleta v maju. Tridnevni izlet naj bi organizirali z avtobusom »po poti AVNOJ-a« (1.200 din na udeleženca), kjer pa ni omejeno število udeležencev.

Žarilna linija za silicijeva jekla v HVB

AKTIVNOST ZK V TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV V PREDKONGRESNEM OBDOBJU

Z namenom, da se komunisti TOZD Valjarne žice in profilov čim bolj aktivno vključimo v predkongresno aktivnost, je sekretar OO ZK tov. Galič sklical sestanek aktiva komunistov. Na tem aktivu naj bi si začrtali smernice za delo v pred in pokongresnem obdobju. Sestanek je bil dobro pripravljen. Že na predhodni seji sekretariata ZK je bilo dogovorjeno, naj predvideni program aktivnosti ne vključuje le predkongresnega obdobja in tedna Komunista, temveč naj se razširi na daljše tudi pokongresno obdobje. V ta namen so bili zadolženi tovarši, da pripravijo poročila v katerih bo zajeta vsa problematika na idejno-političnem področju in na področju samoupravnega organiziranja, vodstvo TOZD pa pripravi poročilo o problematiki proizvodnje in gospodarnosti. Poročila so imela namen odkriti bistvo problemov, istočasno pa usmerjati razpravo, da ta ne bi potekala v prazno.

Iz programa aktivnosti je razvidno, da program vključuje stalno spremljanje dela in aktivnosti delegatov v samoupravnih organih, stopnjo obveščenosti celotnega kolektiva, in ali so pri odločitvah, zlasti dolgoročnih, upoštevani interesi delavcev v okviru širših družbenih interesov. Poudarjeno je sodelovanje s sindikalno organizacijo in ZSMS, zlasti z namenom krepitve samoupravne organiziranosti in delegatskega sistema ter dobrih medsebojnih odnosov.

Produktivnost in dobro gospodarjenje naj bo ena od osnovnih nalog ne le komunistov, temveč celotnega kolektiva. Iz poročil in razprave je razvidno, da je ravno tu vrsta problemov s katerimi se bo treba spoprijeti. Po najkrajšem postopku moramo urediti prevzemanje vložka, kajti teže, ki jih prepisujemo od dobavitelja so nerealne in močno zmanjšujejo izplen, medtem, ko v TOZD ni nobene možnosti izvajati kontrole tež.

Zastoji, zlasti mehanski in elektro, so daleč previsoki ni pa opaziti tendence upadanja, kar zaskrbljuje kolektiv. Novi strokovni kader le prenaša napisane delovne naloge do vzdrževalcev, premalo pa je operativnih posegov in nadzora, oziroma konkretnih opravil. Da je temu tako, priča tudi dejstvo, da pričakovani pozitivni rezultati ni. Zelo delavce moti, na primer, dejstvo, da si odgovorni premalo prizadevajo usposobiti kadre, ki bi bili v stanju izvesti zahtevnejša popravila in posege na promatiku, če se ta pokvari na popoldanski ali nočni izmeni. Po tem vprašanju so bili zadolženi komunisti, delegati DS, da tam postavijo delegatsko vprašanje in zahtevajo ustrezne ukrepe.

Svojo perspektivo v TOZD, povezano z boljšim uspehom, vidijo predvsem v kvalitetnem asortimentu svojih proizvodov, v redni dobavi naročil kupcem in v doseganju planiranih izplenov. Da bi pa v tem uspevali, je treba poleg vestnega izpolnjevanja delovnih nalog, poživiti tudi inventivno dejavnost, kajti prav ta je lahko pomemben faktor pri zavestnem prizadevanju za boljše delovne uspehe. Seveda pa bodo uspehi okrnjeni, če v vsa ta prizadevanja ne bo vključena tudi skrb za lastno strokovno usposabljanje in izpolnjevanje na vseh delovnih mestih, če ne bo dovolj učinkovito poskrbljeno za samozaščito in delovno varnost in če pri tem ne bodo sodelovali vsi. V delovni program so vnesli tudi predloge vodstva TOZD, ki obsegajo postopno osvajanje novih proizvodov na tretji liniji in ureditev nekaterih problemov v procesu valjanja.

Boljši proizvodni in poslovni rezultati bodo delavcem TOZD Valjarne žice in profilov zagotovili tudi boljše življenjske pogoje v obliki večjih osebnih dohodkov, želje socialne varnosti in sploh boljšega družbenega standarda.

T. D.

BESEDO IMAJO MLADI IZ TOZD ŽEBLJARNA

Prejšnji četrtek smo poročali o podelitvi priznanj najboljšim mladim delavcem samoupravljalcem, v interni akciji OO ZSMS TOZD Žeb-ljarna. Poleg tega je bilo objavljeno tudi obširno poročilo predsednika OO ZSMS Žeb-ljarne Tihomira Kostića o samem poteku akcije in o načinu ocenjevanja. Mladi žeb-ljarji, ki so prejeli priznanja za najboljšega delavca, oziroma mladince samoupravljalca pa o ocenjevanju mislijo naslednje:

Tihomir Kostić predsednik OO ZSMS TOZD Žeb-ljarna:

Priznanje za najboljšega mladega delavca samoupravljalca mi pomeni veliko in mi daje nove moči in spodbude za nadaljnje delo v družbeno-

političnih organizacijah, kakor tudi na delovnem mestu. Akcija je po mojem mišljenju uspešna. Z ocenjevanjem bomo nadaljevali in upam, da se bomo v letošnjem letu še bolj zavzeto borili za točke, oziroma čim boljše ocene, to pa lahko dosežemo z aktivnostjo na delovnem mestu, v družbenopolitičnih organizacijah itd. Ob tej priliki se zahvaljujem članom komisije, ki so nas ocenjevali vse leto in spremljali naše delo v upanju, da nam bodo tudi letos pomagali.

Petrovski Ljubomir član OO ZSMS, sekretar OO ZK:

Priznanje za najboljšega delavca samoupravljalca, ki ga delim s Tihomirjem Kostićem mi pomeni uspeh, oziroma pohvalo za delo katerega opravljam, kot delavec TOZD Žeb-ljarna. Priznanje me zadoljuje, da moram še v bodoče delati na vseh področjih in se na delovnem mestu truditi presegati normo. Čeprav po letih nisem več mladinec sem aktivno sodeloval z mladimi tudi v tej akciji, ki se mi zdi zelo pomembna, in jo je vredno pohvaliti.

Adam Varmaz član OO ZSMS:

Ko sem slišal, da sem zasedel drugo mesto v tej naši akciji sem bil

zelo vesel. Vesel sem tudi, da moj trud ni bil zaman in je bil poplačan s priznanjem, ki mi veliko pomeni. Tudi v letošnjem letu bom delal kar bom le mogel. Zelo sem vesel, da je naša OO ZSMS ena najboljših v Žeb-ljarni in v občini. Tekmovanje mladih se mi zdi zelo pametno in upam, da bo letos še več prizadevanj na delovnih mestih in večja borba za točke med mladimi.

Tretjevrčeni Ivan Stojilkov je že nekaj dni odsoten in nisem mogel dobiti njegovega mnenja, vendar sem siguran, da tudi njemu priznanje pomeni veliko in bi bilo njegovo mišljenje podobno drugim.

Podelili so še dva priznanja za aktivno delo v OO ZSMS TOZD Žeb-ljarna in to Hilmu Tatareviču in Vasju Hribarju. Kot vsem drugim tudi Tatareviču in Hribarju priznanje pomeni veliko in jih obvezuje za nadaljnjo aktivnost in delo v OO ZSMS.

Dve priznanji so podelili mentorjem, in sicer vodji TOZD Leonu Mesariču in Mihi Zemvi. Pomagala sta mladim žeb-ljarjem pri njihovi aktivnosti z različnimi nasveti, denarno pomočjo itd. Z veseljem sta se udeleževala sestankov in sta vesela, da mladi aktivno delajo. VH

DILEME OB LETOŠ NJEM POHODU MLADIH NA PRISTAVO

Pretekli teden je bila prva seja odbora za pripravo pohoda mladih po partizanskih poteh na Pristavo, ki ga vsako leto v mesecu mladosti organizira občinska konferenca ZSMS Jesenice. Poleg članov stalnega odbora sta bila na sejo vabljena tudi predstavnik zemljiške skupnosti Jesenice in krajevne skupnosti Javornik - Koroška Bela.

Pri obravnavi tega vprašanja je prišlo do dileme, ali bo v letošnjem maju sploh možno izvesti tradicionalni pohod mladih do znane partizanske postojanke Pristava. V zadnjem času so se namreč pojavile govorice, da letos mladim ne bo dovoljen pristop na običajno zborna mesto na Pristavi. Predstavnik zemljiške skupnosti Jesenice je objasnili situacijo in pri tem dejal, da se v zadnjih letih močno kvari zemljišče na tem zbornem mestu. To seveda povzroča številni neodgovorni občani in sindikalne organizacije, ki rade v tem lepem kotičku prirejajo piknike. Seveda del krivde pade tudi na mlade, ki se jih ob pohodu zbere na Pristavi več tisoč. Predvsem je poudaril, da so prizadevanja zemljiške skupnosti usmerjena v to, da zemljišča ob sodelovanju okoliških kmetov postanejo zopet bolj rodovitna in možna za obdelavo.

Člani odbora so zatem razpravljali o drugih možnih variantah, da bi bil pohod vendarle na Pristavo. Potrebno bo pregledati teren in se dogovoriti o novem zbornem mestu. Občinska konferenca ZSMS bo o tej situaciji naslovila dopis na zemljiško skupnost Jesenice, predstavniki pa se bodo udeležili predvidenega skupnega sestanka zemljiške skupnosti in KS Javornik - Koroška Bela, kjer bo verjetno razjasnjeno, kakšna akcija za ohranitev rodovitnega zemljišča bo letos in tudi v prihodnje tekla na Pristavi.

V nadaljevanju seje so člani odbora določili datum pohoda, in sicer bo izveden 20. maja. Organizacija pohodnih enot bo v glavnem enaka kot lani. Mladi iz vseh sredin bodo na pohod krenili formirani v petih bataljonih in treh odredih. Zavzeli so

se, da se odpravijo lanskeletne pomankljivosti, predvsem pri formiranju posameznih pohodnih enot. Predvsem bo treba bataljone in odrede številčno povečati ter zagotoviti najboljše komandni kader. Že sedaj bodo v posameznih OO ZSMS začeli z evidentiranjem mladih za vodstva posameznih pohodnih enot. Zatem so si člani odbora še razdelili naloge za pripravo kulturnega programa, za prevoz potrebnega materiala, za postavitve košev za odpadke itd. Do same izvedbe pohoda se bo odbor redno sestajal in spremljal ves potek priprav. J. R.

ALI BO TOKRAT USPELO?

V četrtek, 9. februarja je bil sestanek OO ZSMS TOZD Družbena prehrana. V TOZD je 44 mladincev, od tega se nas je zbralo le polovico.

V začetku sestanka je tov. Zajc povedal, kako je mladina delovala v prejšnjih letih. Ker je v TOZD večina žensk, je težko sestaviti skupino mladincev, ki bi vodila organizacijo, saj je večina poročenih ali pa imajo druge obveznosti. Zato v prejšnjih letih nobena reorganizacija ni prinesla uspeha. Seveda pa je tudi vzrok v nezanimanju mladih.

Na sestanku smo izvolili predsednika, sekretarja, ter referente za kulturo, šport, informacije, LO in politično dejavnost.

Sklenili smo tudi, da se bomo povezovali z drugimi osnovnimi organizacijami in se vključili v priprave na X. kongres ZSMS in kongrese zveze komunistov.

Sestavili smo okvirni program dela za leto 1978 po posameznih komisijah. Predsedstvo se bo v naslednjem tednu zopet sestalo, da bi konkretno določilo program in posamezne naloge.

Vsi mladi v TOZD Družbena prehrana upamo, da bo mladinsko življenje naše OO zaživelo in da bomo izpolnili vse naloge, ki smo si jih zastavili. T. A.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

4

RAZVOJ BIOLOŠKEGA OROŽJA

Posledice te epidemije so bile strahotne. Dosti časa je minilo, preden so si posamezna mesta in države opomogli od strašnih izgub. Epidemija »črne smrti« se je leta 1348 razširila tudi v naše kraje in je prizadela dalmatinska mesta Split, Zadar in Dubrovnik, v Istri pa Koper in Piran.

Neuspeh vseh ukrepov med epidemijo »črne smrti« je spodbudil številne ljudi, da so raziskovali nove, uspešnejše metode. Tako so le nekaj let po tej strašni epidemiji začeli uvajati posebno izolacijo. Takšne ukrepe so uvedli v Milanu in v Benetkah, leta 1377 pa so organizirali tudi prvo karanteno pri nas - v Dubrovniku.

EPIDEMIJE V NOVEM VEKU

Tudi v novem veku je bilo precej epidemij, ki so nastale zaradi raznih okužb in uporabe bioloških bojnih sredstev. Britanski general John Emersed, guverner Nove Škotske (v vzhodnem delu Kanade), je bil obtožen, da je leta 1763 povzročil med Indijanci okužbo črnih koz, ko jim je prodal okužene prešite odeje. Ob tej priložnosti je baje umrlo zaradi okužbe približno 8.000 ljudi.

Izgube zaradi nalezljivih bolezni (mrtvi) med Napoleonovim pohodom nad Rusijo leta 1812 so bile precej večje kot izgube zaradi orožja.

Epidemija trebušnega tifusa in griže v ameriški vojni med jugom in severom je prav tako zapisana v zgodovini nalezljivih bolezni zaradi zelo hudih posledic.

Zahodni zavezniki so imeli hude izkušnje tudi v krimski vojni od leta 1854 do leta 1856. Ob tej priložnosti je prišlo do epidemije kolere, pegavega tifusa in griže.

Med bregalnisko bitko leta 1913 je srbska vojska utrpela občutne izgube zaradi kolere, ki so jo Bolgari prenesli od Turkov. Po zmagi srbske vojske na Kolubari leta 1915 so utrjeni vojaki potrebovali precej časa za počitek. Ni bilo dovolj hrane, oskrbovanje iz zaledja pa je bilo neredno. Zato je kmalu prišlo do raznih okužb. Med drugim se je širil tudi pegavi tifus. Med vojaki je bilo na deset tisoč žrtev, med ljudstvom pa na sto tisoč. Srbskega sanitetnega osebja je ostalo le še polovica. Samo v prvih petih mesecih leta 1915 je v Srbiji zbolelo približno 150.000 ljudi.

Po ocenah je od štirih milijonov prebivalcev takratne Srbije zaradi pegavega tifusa in povratne mrzlice umrlo približno 500.000 ljudi.

Ob koncu XIX. stoletja in na začetku XX. stoletja sta Louis Pasteur in Robert Koch dokončno ugotovila, da nalezljive bolezni povzročajo patogeni mikroorganizmi. Zato so odtlej začeli biološke napade znanstveno preučevati.

V prvi svetovni vojni so Nemci, po nekaterih podatkih, nekajkrat uporabili biološka bojna sredstva. Nemški agenti so leta 1915 infiltrirali živino v ameriških pristaniščih. Podobni so bili poskusi Nemcev v Romuniji, Franciji in Italiji.

Zaradi posledic epidemije v letih 1918 in 1919 je umrlo več kot 20 milijonov ljudi. Zaradi tega so se začele nekatere države aktivneje ukvarjati s proizvodnjo biološkega orožja.

Tako so Nemci po prvi svetovni vojni nadaljevali raziskovanja in intenzivirali proizvodnjo bioloških sredstev. Ta prizadevanja so bila zlasti velika po zmagi nacizma leta 1933, ko so začeli resno preučevati tudi možnosti za uporabo bakterij v vojni.

Nekateri trdijo, da so tudi Japonci med drugo svetovno vojno v osrednjo Kitajsko odvrgli iz letal bolhe, riž, bombažne krpe in drug material, ki je bil okužen z bacili kuge, in hkrati opravili specialna opazovanja na sovjetski meji, da bi videli, ali je proti ZSSR mogoče uporabiti biološko orožje.

Na sodnem procesu, ki je bil leta 1949 v Habarovsku (mesto v vzhodni Sibiriji), je bila skupina Japoncev obtožena, da je že leta 1939 v Mongoliji uporabila biološka bojna sredstva proti civilnemu prebivalstvu in da je to ponovila tudi leta 1940 na Kitajskem.

Na Nürnberškem procesu proti fašističnim vojniim zločincem je bilo prav tako ugotovljeno, da so Nemci v drugi svetovni vojni uporabljali biološka bojna sredstva na okupiranem ozemlju ZSSR, zlasti v koncentracijskih taboriščih. Na začetku leta 1943 so nemški okupatorji ustanovili inštitut v Poznanju, ki se je na široko ukvarjal s preizkušanjem možnosti, da bi iz letal razprševali mikrobne emulzije in razni škodljivi mrčes. Tistega leta so Nemci ustanovili tudi poseben odbor za uporabo bioloških sredstev.

Japonci so samo v enem oddelku za vodenje biološke vojne v okolici Harbina in v Mandžuriji imeli okrog 3000 ljudi, med njimi več biologov, bakteriologov in epidemiologov, ter okrog 6500 inkubatorjev za razmnoževanje bolh, ki naj bi jih uporabili za širjenje kuge.

Prav tako nekateri trdijo, da so Japonci pripravili tudi ogromne količine povzročiteljev kolere in tifusa in da so proizvajali specialne bombe za njihovo razprševanje.

Nadaljevanje

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

KAKO ZNIŽATI PORABO BENCINA

Avtomobilski motor, ki se je tehnološko presenetljivo počasi razvijal, prehaja sedaj v svoje četrto obdobje. V prvih 30 letih njegovega obstoja (1885-1915) so se konstruktorji osredotočili predvsem na to, da je bil avtomobil normalno vozen. Drugo obdobje (1916-1965) je bilo, zaradi mednarodne konkurence proizvajalcev, značilno po iskanju različnih konstrukcijskih in oblikovnih izpolnitvev. Sledilo je obdobje (1966-1973), borbe za čistost okolja in s tem tudi za čim manj škodljive izpušne pline avtomobilov. Danes pa je glavna pozornost usmerjena za zmanjšanje porabe pogonskega goriva.

Četrtna vse nafte, porabljene v državah Zahodne Evrope, gre za potrebe transporta. Približno 60% te količine porabijo privatni avtomobili. Del te nafte bi lahko nedvomno koristneje porabili v petrokemični industriji.

Vlade mnogih držav po svetu (ne samo v ZDA) postavljajo pred avtomobilsko tovarno nalogo, da pričnejo proizvajati več avtomobilov z manjšo porabo goriva in manj tistih, ki požirajo gorivo in jih mnogi kupci radi kupujejo. Zahodna Evropa in Japonska sledita ZDA v zahtevi, da proizvajalci avtomobilov obvezno objavljajo uradne podatke o porabi goriva za posamezne modele.

Po 1. aprilu bodo morali v Veliki Britaniji trgovci z avtomobili obvezno objaviti skupaj s ceno avtomobila tudi porabo goriva ali pa bodo kaznovani z znatno denarno globo. To velja za vse nove avtomobile, ki so bili ali bodo proizvedeni, oziroma uvoženi v Veliko Britanijo po 1. januarju.

Niti zahodnoevropske države niti Japonska nista z zakonodajo v zvezi z varčevanjem goriva pri avtomobilih tako daleč kot ZDA. Do leta 1985 bodo morali proizvajalci avtomobilov v

ZDA pripraviti za tržišče takšne modele osebnih avtomobilov, ki bodo imeli povprečno porabo goriva 8,5 l/na 100 km namesto današnjih 13,0 l/na 100 km. Če ne bodo dovoljene posebne izjeme, bo to pomenilo konec proizvajalcev luksuznih avtomobilov, kot je na primer Rolls-Royce.

V veliki Britaniji so pred letom 1973 porabili okoli 15% celotne porabe nafte za pogon avtomobilov. Danes je ta količina narasla na približno 20%. Delno zaradi prehoda nekaterih porabnikov naftnih proizvodov na premog in plin, delno pa zato, ker britanski avtomobili in šoferji uporabljajo gorivo prav tako neučinkovito kot prej.

V letu 1949 so britanski avtomobili porabili povprečno 14,1 l/na 100 km goriva. Leta 1958 so dosegli doslej najboljši rezultat in sicer 8,4 l na 100 km. Leta 1973 se je situacija poslabšala in povprečna poraba je narasla na 9,4 l na 100 km. Približno takšno stanje je tudi danes, čeprav je cena nafte dvakrat višja kot je bila v letu 1973. Tako veliko povečanje cene nafte in goriva za avtomobile po letu 1973, ni bistveno vplivalo na povprečno letno porabo goriva v Veliki Britaniji. Leta 1973 so prevozili povprečno 14.390 km, leta 1974 13.720 km, danes pa 14.160 km.

Uporabniki avtomobilov ne želijo, da gre ekonomičnost uporabe goriva na račun poslabšanja ugodnosti, ki jih vozilo nudi. Zato se postavlja vprašanje kakšen bi naj bil jutrišnji avtomobil, da bo čim manj onesnaževal okolje, da bo tako hiter in vozen kot v preteklosti in istočasno bolj ekonomičen. Načinov, ki bi to omogočili je več.

ZMANJŠATI IZGUBE

Kot prvo je treba zmanjšati izgube. Kontrolni pregledi, ki so jih izvedli na 6.000 avtomobilih v šestih zahodnoevropskih državah so pokazali, da osem izmed desetih avtomobilov ni bilo v redu vzdrževanih.

Če bi bili vsi normalno vzdrževani, bi lahko prihranili precej goriva. Samo z boljšim vzdrževanjem motorja - predvsem vplinjača in sistema za vžig - bi lahko povprečni avtomobilist prihranil 7 ali 8% bencina, ki ga kupuje na črpalki.

Druga možnost je vpeljava zakona o porabi goriva pri avtomobilih. V veliki Britaniji predvideva zakon dve možnosti za porabo goriva. Prvo za vožnjo po mestih in drugo po odprti cesti. Nekateri proizvajalci bodo lahko predvideli še tretjo možnost za vožnjo po avtocesti.

IZBOLJŠATI KONSTRUKCIJO

Tretja možnost, ki tudi obeta največ prihranka na porabi goriva, je prepričati avtomobilsko industrijo, da pospeši uporabo nove tehnologije namesto, da vztraja na današnjem sistemu vplinjača in vžiga. Industrija lahko potrebuje za takšno spremembo 10-15 let in jo zato ne smemo pričakovati čez noč. Oddelke za energijo pri britanski vladi predvideva, da bodo novi avtomobili že leta 1985 imeli za 15% manjšo porabo goriva.

Avtomobilska industrija v ZDA je pričela z ukrepi na področju zmanjševanja porabe goriva že prej in je dosegla znaten napredek. Po letu 1973 je znižala porabo goriva na novih avtomobilih za 30%. Pri tem so imeli največ uspeha z zmanjšanjem njihove dolžine in teže. Eden izmed znanih modelov Oldsmobile Cutloss, ki se zelo dobro prodaja, je pri teži 1.440 kg za 315 kg lažji kot je bil prejšnji model. To pa pomeni tudi precejšnje znižanje porabe goriva.

(Nadaljevanje na 6. strani)

ENERGETSKA BILANCA SR SLOVENIJE ZA LETO 1978

Predložena energetska bilanca Slovenije temelji na globalnem predvidevanju proizvodnje in porabe energije v srednjeročni energetski bilanci SR Slovenije, za obdobje 1976 – 1980 ter na resoluciji o politiki družbenega plana za leto 1978. Analiza porabe in proizvodnje energije v lanskem letu kaže na nekatera odstopanja od predvidevanj v srednjeročnem planu.

V letošnjem letu se prvič predvideva višek električne energije, ki bo v glavnem v poletnih mesecih. To bo omogočeno zaradi obratovanja novih elektrarn: termoelektrarne Šoštanj z 294 MW, hidroelektrarne Formin 2 x 56 MW in črpalnega agregata v Mostah 8,2 MW.

Proizvodnja bo narasla od sedanjih 6.719 GWh, oziroma za 21,8%. Tudi proizvodnja industrijskih elektrarn bo znašala za 5,2% več kot v letu 1977, čeprav v elektroenergetski bilanci ta proizvodnja ni zajeta. Celotna proizvodnja elektro energije je še vedno za 4,2% nižja od predvidevanj v srednjeročni energetski bilanci. Višek električne energije nastopa le v poletnih mesecih, ob izpadu večjih agregatov pa še vedno moramo računati s pomanjkanjem in z možnimi redukcijami, vendar je sigurnost dobave veliko večja kot v preteklem obdobju.

Prvič se poznajo učinki naporov za izboljšanje strukturnih neskladij med potrebno in razpoložljivo energijo ter intenzivnejšega nalaganja v infrastrukturo.

V tem letu tudi prihaja novo gorivo, to je, zemeljski plin iz Sovjetske zveze. Z uvedbo zemeljskega plina se računa na izboljšanje oskrbe s tekočim plinom (butanom) pa tudi drugimi gorivi (mazut in druga kurilna olja), ker bo zemeljski plin zamenjal porabo teh goriv. Zemeljski plin bo uporabljen predvsem za tehnološke namene in plinarne. Predvideva se, da bo že v drugi polovici leta stekla dobava po plinovodu do Ljubljane. S tem, ko bodo sproščene porabe butana v železarnah in mestnih plinarnah (Ljubljana, Celje), bodo gospodinjstva, obrt in manjše delovne organizacije z njim boljše oskrbovane kot doslej.

V železarno Jesenice se predvideva, da bo zemeljski plin prišel konec julija ali avgusta, tako le računamo, da bo jeseni in naslednje leto s plinom manj težav kot sedaj.

Izdelava glavnega plinskega omrežja dobro napreduje, bolj zaokrožujoče je pri potrošnikih za pravočasni prevzem zemeljskega plina, kar je poleg potrošnikov samih tudi skrb poslovne skupnosti za plinifikacijo.

V prejšnji številki Železarja smo dobili informacijo o poteku priprav za prevzem zemeljskega plina v železarni Jesenice, ki bo do 70% zamenjal sedanjo porabo butana.

V energetski bilanci je razvidno, da delež domače primarne energije še vedno upada, postopoma pa se večja delež uvožene primarne energije. Ena izmed osnovnih nalog slovenskega energetskega gospodarstva in potrošnikov je, zagotoviti čim večjo stopnjo racionalne proizvodnje in porabe energije. O tem smo zadnje čase več razpravljali in v republiški skupščini sprejeli za to posebno stališča in sklepe.

Naša največja lastna primarna energija je v premogu. Proizvodnja lignita in rjavega premoga je v letu 1978 predvidena za 3,7% več kot lani, kar pa je še vedno za 6% manj od predvidevanj po srednjeročnem planu. Poraba premoga je v termoelektrarnah in široki potrošnji, dočim se v industriji in prometu uporaba še zmanjšuje. Predvideva se pomanjkanje lignita in presežek rjavega premoga. Zaradi oskrbe z lignitom v široki potrošnji, predvsem na področjih III. in IV. stopnje onesnaženosti zraka, bo del rjavega premoga prepeljan in uporabljen v TE Soštanj, lignit pa uporabljen za široko potrošnjo.

Iz energetske bilance za leto 1978 je razvidno, da poraba energije le zastaja za rasto družbenega proiz-

voda, kar naj bi že bilo rezultat ukrepov racionalizacije proizvodnje in porabe. Predvidena poraba primarne energije je 31.691 Gcal, proizvodnje pa 49.989 Gcal. Stališča, ki jih je ob obravnavi energetske bilance sprejel izvršni svet skupščine SR Slovenije in jih skupaj z energetsko bilanco predložil skupščini se nanašajo predvsem na racionalizacijo proizvodnje in porabe ter povečane uporabe domačih energetskih virov, ob stalni skrbi za čistočo zraka. Temu sledi tudi dolgoročna energetska bilanca SR Slovenije.

V materialu z energetsko bilanco so prikazane cene raznih vrst energije s pripombo, da sedanje razmerje cen premalo stimulira uporabo manjvrednih energij, če tehnologija ne zahteva uporabo visokovredne energije.

Cena energije v din/Gcal pri potrošnikih:

	Industrija din/Gcal	Široka potrošnja din/Gcal
el. energija	808 100	1.278 100
mestni plin	619 76,6	619 48,4
TNP		
(butan-propan)	273 33,8	423 33,1
gosp. kur. olje	—	333 26,1
sred. kur. olje	160 19,8	—
teško kur. olje	131 16,2	—
premog.	—	—
deb. vrste	—	180 14,1
premog.	—	—
sred. vrste	130 16,1	—
premog.	—	—
drobne vrste	130 16,1	—
toplar toplota	135 16,7	290 22,7

Cene v Železarni so sicer malenkostno drugačne od teh. Prikazane cene za enoto Gcal pa kažejo razmerje med posameznimi gorivi. Tu je prikazana povprečna cena za električno energijo. Za tekoča in trdna goriva za industrijo so veljavne cene pri proizvajalcih, povečane za transport do Ljubljane.

Za široko potrošnjo so za električno povprečne cene na napetosti 0,4 kv. Za kurilno olje je cena na črpalki, za premog pa franko Kurivo Ljubljana. Tudi cena toplotne energije za daljinsko ogrevanje velja za Ljubljano.

N. Š.

SEJA SKUPŠČINE RAZISKOVALNE SKUPNOSTI OBČINE

Šesta seja skupščine raziskovalne skupnosti občine Jesenice je sklicana za danes, 23. februarja, ob 17. uri v prostorih Sob Jesenice.

V dnevnem redu je predviden predvsem pregled dosedanjega dela, posebno pa ocena stanja raziskav v naši občini. Orientacija naj bi bila na naslednjih vprašanjih:

- potrebe po raziskovalni dejavnosti v TOZD in KS,
- vključitev lastnega znanja v delo in razvoj TOZD in KS,
- problem kvalitete dela in količine dela,
- pravilna in smotrna vključitev kadrov.

Delegacije so prejele za orientacijo vprašalnik o raziskovalni dejavnosti na podlagi katerega bi lahko izluščili potrebno problematiko in njeno nadaljnje reševanje.

Odgovornost za nadaljnji in uspešni razvoj je na delovnih ljudeh v TOZD in krajevnih skupnostih. Zato naj bi ta dejavnost uspešno zaživela po delegatskem sistemu v občinskih raziskovalnih skupnostih ter preko 17 področnih raziskovalnih skupnosti, ki se združujejo v republiško raziskovalno skupnost Slovenije.

KAKO SE OBNAŠAMO!

Vodja oddelka splošne administracije je izdal dne 24. januarja naročilo za posipanje pločnika od stavbe kadrovskega sektorja do glavnega vhoda Železarn. Istočasno je naročil odbijanje ledenih sveč, ki visijo s stavb kadrovskega sektorja in glavne pisarne. Pod rok izvršitve je napisal n u j n o . Vse to je razumljivo, ker nas je zima prisilila v to. Neurejeni pločnik ali viseče sveče nad vhodi v stavbe sta resni nevarnosti, ki jih ne smemo prezreti. V dokaz, da so neurejene poti nevarne je dejstvo, da se je 12 naših sodelavcev poškodovalo v januarju zaradi poledice na poti na delo ali na poti z dela.

Naročnik se je zavedal te odgovornosti. Bolj me je presenetila rešitev naročila. Priprava dela je na naročilo navedla izvajalce, to so gradbeno vzdrževanje – tesarji in transport. Pri rubriki potrdilo prevzema naročila je zapisana številka 194300 – 05825 in datum 25. 1. 1978. Pri rubriki termin pa se je zataknilo – namreč nekdo je napisal termin marec.

Kaj pa januar in februar, ko je navedena nevarnost velika! Ali takrat ni potrebe za posipanje in čiščenje pločnikov ter odbijanje ledenih sveč?

V kolikor bo mati narava poskrbela, da marca ne bo več problemov, ki jih poraja zima, bodo imeli oddelki, ki so navedeni kot izvajalci, proste kapacitete.

Morda pa tisti, ki je napisal termin marec, le ni dobro prečital naročila!

PB

Železarski globus

JAPONSKA

Japonska železarska družba Nippon Steel Co., je pričela proizvajati za potrebe avtomobilске industrije pločevino, ki je prevlečena s cinkom samo na eni strani. Služi za izdelavo spodnjih delov avtomobilov in je znatno bolj odporna proti koroziji kot navadna pločevina. Posebno je primerna za tista področja, kjer pozimi zaradi snega posipajo cesto s soljo, ki razjeda spodnji del avtomobila. Dosedanje praktične izkušnje s to pločevino, so pokazale zelo dobre rezultate. Samo pocinkanje izvajajo

tako, da prehaja pločevina skozi raztaljeno kopel cinka. Pri tem nastane na eni strani debelejši sloj cinka kot na drugi. Ko je proces pocinkanja zaključen, odstranijo s tiste strani, kjer je tanjša, cinkovo prevleko v kontinuirnem postopku s krtačenjem tako, da dobijo lepo površino brez cinka. Druga stran je prevlečena z enakomernim slojem cinka, ki ustreza predpisanim standardom.

KANADA

V železarni Contrecoeur, ki pripada železarski družbi Sodbec- Dosco, je pričela pred kratkim obratovati največja kanadska naprava za proizvodnjo železove gobe. Uporablja postopek Midrex in njena proizvodna zmogljivost je 600.000 ton železove gobe letno. Uporabljajo jo kot vložek v obločnih električnih pečeh.

ŠVEDSKA

Podjetje ASEA bo dobavilo v evropske socialistične države tri 120 tonske obločne električne peči z močjo transformatorja 50 MVA in premerom kotla 6,4 m. Dve je naročila železarna Brandenburg v nemški demokratični republiki in eno bolgarska železarna v Kremikovcih.

BRAZILIJA

V železarni Camara, ki pripada eni izmed treh vodilnih brazilskih železarskih družb USIMINAS, je pričela obratovati nova, najmodernejša valjalna debele pločevine. Dobavilo jo je japonsko podjetje IHI in lahko mesečno proizvede 80.000 ton debele pločevine z največjo dolžino do 25 in širino do 3,9 m ter debelino od 4,5 do 150 mm. Največji pritisk pri valjanju je 7.000 ton.

bolj primerno mešanico zraka in goriva kot je sedaj običajno 15:1. Zato je potrebno popolno vplinjavanje mešanice, kar z običajnimi vplinjaci ni možno. Strokovnjaki Shellove raziskovalne ustanove so razvili poseben vplinjač, ki omogoča doseganje razmerja mešanice 22:1 in so ga tudi uspešno preizkusili na avtomobilih znamke Saab.

Druga možnost za izboljšanje zgorevanja goriva je uporaba elektronike. Zahodnonemško podjetje Bosch je že uporabilo svoj elektronski sistem za brizganje goriva, ki omogoča znižanje njegove porabe za okoli 15%. Tudi nekatera druga podjetja se ukvarjajo s to tehniko in so že dosegla določene uspehe.

Vzporedno z manjšo porabo goriva so motorji z izpolnjenim zgorevanjem tudi bolj čisti za okolico. Izpušni plini vsebujejo manj škodljivih snovi kot so ogljikov monoksid, dušikovi oksidi in neizgorljivi ogljikovodiki.

Jasno pa je, da imajo ukrepi na motorju z ciljem znižanja porabe goriva za posledico večjo tehnološko zapletenost in s tem tudi zvišane proizvodne stroške. Ker pa postaja energetska stiska vedno močnejša in se bo v bodoče še stopnjevala, se bodo ti stroški nedvomno izplačali.

Odbor gospodarske zbornice Jugoslavije za varstvo okolja je imel svojo sejo v Železarni

ODBOR GOSPODARSKE ZBORNICE JUGOSLAVIJE ZA VARSTVO OKOLJA ZASEDAL V ŽELEZARNI

Pretekli teden je imel na Jesenicah odbor Gospodarske zbornice Jugoslavije za varstvo in napredek človekovega življenjskega in delovnega okolja svojo tretjo delovno sejo. Odbor se je odločil za svojo sejo na Jesenicah z namenom, da železarje seznani s svojimi prizadevanji na tem področju in da spoznajo problematiko varstva okolja in prizadevanja železarjev, saj je znano, da železarne s svojimi agregati in tehnološkimi procesi pogosto prekomerno onesnažujejo bližnjo in širšo človekovo okolico.

Gospodarska zbornica Jugoslavije je med svojimi nalogami začrtala tudi skrb za varstvo okolja in to na študijsko znanstveni osnovi. Odbor je sestavljen iz priznanih in prizadevnih strokovnjakov iz znanstvenih institucij in večjih delovnih organizacij Jugoslavije. Njegov predsednik pa je dr. Milorad Stanojević, ki je podpredsednik zvezne gospodarske zbornice.

Odbor ima v svoji koncepciji dela koordinacijo in sodelovanje z vsemi zveznimi in republiškimi organi in organizacijami, ki se ukvarjajo s problematiko varstva okolja.

Zavedajoč se dejstva, da je varstvo človekovega delovnega in življenjskega okolja sestavni del industrijskega in gospodarskega razvoja, bodo priznani inštituti v Jugoslaviji izdelali nekatere študije kot so:

- Ekonomski aspekti in instrumenti varstva in urejanja človekovega okolja v samoupravnem socializmu.
- Pregled stanja človekovega okolja pogojenega z industrijsko proizvodnjo.
- Zagotavljanje pogojev za uvažanje novih in modernizacijo starih tehnoloških procesov.
- Analiza uporabe raznih surovin v industrijski proizvodnji.

Odbor je sklenil, da bo imel svoje seje vsakokrat v enem od jugoslovanskih industrijskih centrov, oziroma bazenov, ki s svojo dosedanjno tehnologijo prekomerno onesnažujejo za človeka prepotrebno čisto naravno okolje. Na ta način bodo nudili odgovornim strokovnjakom v teh krajih strokovno pomoč in osveščali delovne ljudi in občane za varstvo okolja.

Strokovnjaki Železarn so člane odbora seznanili z razmerami v Železarni in na Jesenicah v bližnji preteklosti, ko smo imeli več zastarele tehnologije in z rezultati, ki smo jih na tem področju že dosegli ter s prizadevanji za varstvo okolja v srednjeročnem in dolgoročnem razvoju železarstva na Jesenicah.

Na seji je bila razstavljena in obrazložena maketa ureditve nasipa in predelave talilniških odpadkov v Železarni. Po zaključeni seji smo članom odbora omogočili ogled nove hladne valjarne Bela.

Člani odbora so na podlagi naše informacije o doseženih rezultatih in nadaljnjih prizadevanjih za varstvo okolja izrazili zadovoljstvo in nam dali potrditev, da smo za varstvo okolja v Železarni na pravi poti.

ZK

Dopisujte v Železarja

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

KAKO ZNIŽATI PORABO BENCINA

Avtomobilske družbe Ford, General Motors in Chysler se resno ukvarjajo z idejo uporabe motorjev s štirimi ali šestimi cilindri namesto z osmimi. Računajo tudi na uvedbo mikrorazčunalnika, ki bi omogočil pri vseh obratovalnih pogojih motorja doziranje optimalne mešanice goriva in zraka.

Proizvajalci avtomobilov spodnjega in srednjega razreda v Zahodni Evropi in na Japonskem zaenkrat še niso primorani ukvarjati se z takšnimi idejami. Toda strokovnjaki na Shellovem raziskovalnem centru v Veliki Britaniji so mnenja, da bi bilo do leta 1985 možno znižati povprečno porabo goriva za okoli 50%. Pri tem bi naj posamezna izboljšava vplivala takole:

- 20% sprememba v konstrukciji motorja,
- 5% sprememba v vrsti goriva,
- 3% z uporabo manj viskoznih motornih olj,

- 5–10% z izboljšanjem prestanega in prenosnega menaznizma,
- 10% z zmanjšanjem teže vozila, izboljšanjem aerodinamične linije in profila avtomobilskih gum,
- 10% z večjim deležem manjših avtomobilov v celotnem številu,
- 5% z izboljšanim vzdrževanjem.

Rekonstrukcija motorja nudi veliko možnosti za znižanje porabe goriva. Povečanje kompresijskega razmerja z, na primer 8:1 na 9:1, omogoča manjšo porabo goriva za okoli štiri odstotke. Sedanje razmere se gibljejo med 7,5:1 do 9,5:1. S premagovanjem manjših težav bi lahko to razmerje povečali na 12:1 do 14:1. Neprijetno pri tem je to, da bi takšni motorji zahtevali visoko oktanski bencin z večjim dodatkom svinca za preprečitev klenkanja. To pa bi imelo za posledico ne samo poslabšanje situacije povezane z onesnaževanjem okolja, temveč tudi zahtevno proizvodnjo visoko oktanskega bencina in s tem znatno več energije. Zato bi bil del energije prihranjen na cestah, porabljen v rafinerijah nafte.

Ena izmed možnosti pri bencinskih motorjih je tudi doseči

LETNI OBRAČUN FINANČNEGA POSLOVANJA OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

V petek, dne 24. februarja, bo 21. skupna seja obeh zborov skupščine občinske zdravstvene skupnosti Jesenice. Dnevni red seje obsega: razpravo in potrditev zaključnega računa za leto 1977, sprejem predloga valorizacije dogovorjenih prispevkov za leto 1977, obravnavo osnutka in sprejem predloga aneksa k samoupravnemu sporazumu o temeljnih plana OZS Jesenice za obdobje 1976 - 1980 za leto 1978 in poročilo o izvajanju samoupravnega sporazuma.

Iz poročila, predloženega delegatom, je razvidno naslednje gibanje dohodkov in izdatkov v letu 1977:

DOHODKI	realizacija 76	plan 77	realizacija 77	indeks 76	77
1. Prispevki iz BOD družbeni sektor	70,435.000	81,791.000	81,815.000	116,2	100,0
zasebni sektor	1,457.000	1,669.000	1,705.000	117,0	102,2
2. Prispevki iz dohodka del. org.					
družbeni sektor	14,846.000	17,750.000	18,312.000	123,3	103,2
zasebni sektor	257.000	307.000	343.000	133,5	111,7
3. Prispevki iz kmetijske dejavnosti	336.000	369.000	315.000	93,8	85,4
4. Prispevki upokojencev	13,415.000	14,329.000	15,636.000	116,6	109,1
5. Prenešana sredstva iz leta 1976			3,419.000		
6. Ostali dohodki	1,614.000	850.000	996.000	61,7	117,2
SKUPAJ DOHODKI	102,360.000	117,065.000	122,541.000	119,7	104,7
IZLOČITVE	14,323.000	13,720.000	13,454.000	93,9	98,1
- rezerva	1,024.000	1,171.000	1,226.000	119,7	104,7
- skupne naloge SRS	4,022.000	3,339.000	3,404.000	84,6	101,8
- sofin. enot. progr.		3,650.000			
- zdrav. invest. v regiji	4,833.000	5,560.000	5,369.000	110,1	96,6
- kritje manjka 75	1,025.000				
- imobilizirana sredstva	3,419.000		3,455.000	101,1	

Na osnovi izločenih sredstev se čisti dohodek, s katerim razpolaga skupnost zdravstvenega varstva občine Jesenice zmanjša in je takle:

	real. 76	plan 77	realiz. 77	indeks 76	77
	88,037.000	103,345.000	109,087.000	123,9	105,6

IZDATKI:	real. 76	plan 77	realiz. 77	indeks 76	77
1. Splošno in disp. zdravljenje	12,960.000	15,163.000	14,742.000	113,8	97,2
2. Specialistično zdravljenje	6,011.000	6,972.000	7,044.000	117,2	101,0
3. Zdravila injeck.	9,871.000	11,040.000	12,332.000	124,9	111,7
4. Bolnišnično zdravljenje	40,269.000	46,287.000	46,279.000	114,9	100,0
5. Zdraviliščno zdravljenje	385.000	445.000	601.000	156,1	135,1
6. Zobozdravstvo	4,288.000	5,230.000	4,729.000	110,3	90,4
7. Reševalni prevozi	865.000	1,018.000	1,543.000	178,4	151,6
8. Drugi potni stroški	453.000	560.000	585.000	129,1	104,5
9. Ortopedski pripomočki	681.000	778.000	720.000	105,7	92,5
10. Preventiva	927.000	1,180.000	984.000	106,1	83,4
11. Zdrav. varstvo v tujini	24.000	45.000	6.000	187,5	13,3
12. Konvencije	381.000	235.000	415.000	108,9	176,6
Zdravstveno varstvo skupaj	77,115.000	88,953.000	89,980.000	116,7	101,2

REALIZACIJA PRODAJE V JANUARJU

V januarju je bilo prodanih 36.115 ton naših izdelkov po povprečni prodajni ceni 9.801 din za tono. Ta količina je za 1.245 ton, oziroma 3 % nižja od družbenega plana za prvi letošnji mesec, medtem ko je planirana prodajna cena presežena za pol odstotka. Planirana višina realizacije je bila dosežena le s 97,2 %, kljub boljšemu asortimentu, zaradi nižje količine, ki pa je v primerjavi z januarjem prejšnjega leta višja za 26 %.

Pregled doseganja količinskega plana po temeljnih organizacijah kaže največje zaostajanje pri vratnih podbojih (44 %), sledijo elektrode (15 %) ter profilarna (13 %). Tudi druge TOZD, razen Livarne, Valjarne bluming - štekel ter Hladne valjarne Jesenice, niso dosegle planirane količine prodaje za januar.

Dosežena povprečna prodajna cena po TOZD je v primerjavi s planirano zaradi slabšega asortimenta občutno nižja v Hladni valjarni Bela (7 %), Elektrode (6 %) ter Željalni (10 %), medtem ko odstopanje v

Hladni valjarni Jesenice in Livarni ni tako veliko.

Vrednost prodaje presega planirano realizacijo v vseh TOZD, ki so presegle planirano količino, zaradi višje prodajne cene pa tudi v TOZD Jeklovlek. Skupni zaostanek za planirano višino prodaje je bil v januarju 10,2 milij. din.

Plan realizacije energije je bil presežen za 6 %, plan ostale realizacije pa kar za 52 %, kar vpliva na povečanje osnovne realizacije za 0,6 % v primerjavi s planirano.

Iz razpredelnice je razvidno, da je bil plan za leto 1977 zelo realen in je tudi poraba v tej panogi dokaj realna. Posamezne postavke pa zelo izpadajo, tako smo na primer, za zdravila in injekcije porabili v letu 1977 kar za 2,461.000 več kot v letu 1976, pri zdravljenju v zdraviliščih pa za 216.000 din. Velik porast stroškov imamo tudi pri prevozih z re-

silnimi avtomobili in to kar za 678.000 din. Vse to kaže, da bo potrebno na teh področjih nekaj ukrepati, toda kaj, da ne bomo preveč prizadeli zavarovancev.

Druga grupa izdatkov, ki nam tudi v letu 1977 uhaja izven planiranih sredstev, so denarna nadomestila. Poglejmo vsako postavko posebej:

	real. 76	plan 77	real. 77	indeks 76	77
1. Nadomestilo OD za nesreče pri delu, spremstvo, nega	959.000	1,141.000	1,334.000	139,1	116,9
2. Nadomestilo OD za bolezen	7,268.000	8,988.000	10,700.000	147,2	119,0
3. Nadomestilo OD za porodnice	3,096.000	3,684.000	4,005.000	129,4	108,7
4. Pogrebne	596.000	656.000	500.000	100,7	91,5
5. Posmrtnine	171.000	203.000	208.000	121,6	102,6
Skupaj den. nadomestila	12,090.000	14,672.000	16,847.000	139,3	114,8

V tej skupini izdatkov beležimo v letu 1977, v primerjavi z letom 1976, velik porast, kar za 3,432.000 din ali za 32,07 %. Glede na to, smo med letom temu problemu namenili veliko pozornosti in o tem razpravljali z zdravstvenimi delavci in odgovornimi v posameznih podjetjih. Toda žal ni bilo doseženo veliko. O tem bom ob sklepu navedel še nekaj posebnih podatkov.

Navedel sem dve osnovni grupi izdatkov na katere lahko vplivamo tako uporabniki kot izvajalci, kjer je

lahko poraba večja ali manjša. O tem se bomo morali še dogovarjati in skušati doseči, če že ne zmanjšano porabo pa vsaj to, da preprečimo stalen in nenormalen porast. To bo letos še posebno važno, ker nam bo primanjkovalo sredstev.

Preglejmo še tretjo skupino stroškov, ki pa je v mejah planiranih. Na te stroške nimamo nobenega vpliva, ne uporabniki, ne izvajalci zdravstvenega varstva. To so v glavnem stroški poslovanja, ki so naslednji:

	real. 76	plan 77	real. 77	indeks 76	77
	3,966.000	4,420.000	3,941.000	99,4	89,2

Seštevek vseh treh grup pa nam da skupno izdatke zdravstvenega varstva, in sicer:

	real. 76	plan 77	real. 77	indeks 76	77
	93,171.000	108,045.000	110,768.000	118,9	102,5

Pri izdelavi finančnega načrta smo za leto 1977 predvidevali, da bomo iz solidarnosti v regiji dobili 4,700.000 din, ker smo izkazovali v načrtu 5,134.000 din več izdatkov kot pa je dohodek. Dejansko smo prejeli iz solidarnosti le 749.000 ali 15,9 % in zaključujemo leto z 932.000 din manjka. Seveda pa je bil tudi dohodek v letu 1977 za 3,419.000 din večji, zaradi prenosa sredstev iz leta 1976.

Iz vsega tega je razvidno, da bomo v letu 1978 morali vsaj vsake tri mesece temeljito razpravljati o porabi,

v kolikor bomo hoteli, da ne bomo koncem leta imeli prevelik primanjkljaj, ker ga bomo morali tudi sami pokriti.

Zanimivi so podatki o gibanju odsotnosti z dela, ki nam tudi v izdatkih delajo največ preglavic. Ker nadomestila OD zaradi bolezni do 30 dni izplačujejo organizacije združenega dela same, nad 30 dni pa sklad zdravstvenega varstva, bom podatke navedel ločeno.

V breme sredstev organizacij združenega dela:

Nesreče pri delu poklicna obolenja				bolezen, nesreče izven dela		skupaj	
primeri		dnevi	primeri		dnevi	primeri	dnevi
1976	839	9.781	16.824	115.750	17.663	125.531	
1977	1.017	11.352	18.314	134.491	19.331	145.843	
%	121,2	116,1	108,9	116,2	109,4	116,2	
V	breme	sredstev	sklada	zdravstvenega varstva:			
1976	163	8.830	1.276	71.301	1.439	80.131	
1977	169	9.207	1.542	80.539	1.711	89.746	
%	103,7	104,3	120,8	113,0	118,9	111,9	

Skupno smo zaradi nesreč pri delu, poklicnih bolezni, bolezni in nesreč izven dela v letu 1976 izgubili 205.662 dni v 18.102 primerih; v letu 1977 pa kar 235.589 dni v 21.042 primerih, kar pomeni povečanje za

14,6 % pri izgubljenih dnevih in za 16,2 % v številu primerov.

Poleg navedenih odsotnosti iz dela, pa imamo še primere, ki grejo samo v breme sklada zdravstvenega zavarovanja, ti pa so:

Nega družinskega člana		izolacija, spremstvo		nosečnost,	poroč	
1976	1.317	6.206	423	611	368	31.83
1977	1.861	8.408	485	799	356	33.19
%	141,3	135,5	114,7	130,8	96,7	104,3

Skupno je bilo v letu 1976 izgubljenih 244.318 dni v letu 1977 pa 277.092 dni ali 13,5 % več kot v

letu 1976. Vse to so številke, o katerim bomo morali po posameznih kolektivih vse več razpravljati in

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE ZA MESEC JANUAR 1978

Temeljna organizacija	IZVRŠITEV JANUAR 1977			PLAN JANUAR 1978			IZVRŠITEV JANUAR 1978			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vredn. din	Količ. t	Cena din/t	Vredn. din	Količ. t	Cena din/t	Vredn. din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	35.9	19.632	704.790	50	25.000	1.250.000	57.5	24.022	1.381.380	160.2	122.4	196.0	115.0	96.1	110.5
Valj. bluming-štekel	5.926.7	9.112	54.005.593	5.330	9.677	51.578.410	6.476.0	9.813	63.548.045	109.3	107.7	117.7	121.5	101.4	123.2
- bluming				170	7.897	1.342.490	331.7	9.594	3.182.720				195.1	121.5	237.1
- štekel				5.160	9.736	50.235.920	6.144.3	9.825	60.365.325				119.1	100.9	120.2
Valj. žice in prof.	1.494.3	6.043	9.030.136	4.030	6.824	27.502.450	3.924.4	6.815	26.743.336	262.6	112.8	296.2	97.4	99.9	97.2
Valj. debele ploč.	7.937.3	8.306	65.925.231	7.870	8.367	65.848.947	7.399.2	8.879	65.700.116	93.2	106.9	99.7	94.0	106.1	99.8
Hladna valj. Bela	1.904.3	7.251	13.808.826	7.200	10.293	74.109.847	6.474.4	9.669	62.598.990	340.0	133.3	453.3	89.9	93.4	84.5
Hladna valj. Jesenice	2.290.9	9.720	22.286.640	2.270	10.385	23.573.950	2.324.7	10.233	23.788.546	101.5	105.3	106.7	102.4	98.5	100.9
Žitarna	3.566.9	10.265	36.818.990	3.920	11.286	44.240.947	3.617.5	11.725	42.415.516	100.8	114.2	115.2	92.3	103.9	95.9
Profilarna	1.633.8	8.721	14.248.700	1.960	8.547	16.695.700	1.697.1	9.619	16.324.762	103.9	110.3	114.6	86.6	112.5	97.8
- HOP				1.890	8.009	15.137.640	1.668.2	9.429	15.729.420				88.3	117.7	103.9
- ronlede				10	26.935	269.350									
- stebrič. + distančn.				10	19.286	192.860	22.0	19.703	433.474				220.0	102.2	224.1
- diski				50	21.917	1.095.850	6.9	23.500	1.61.868				13.8	107.2	14.8
Skladišče 38				150	8.333	2.749.950									
Vratni podboji	32.1	25.001	802.522	80	22.914	1.833.085	45.1	25.667	1.157.471	140.5	102.7	144.2	56.4	112.0	63.1
Jeklovlek	1.356.7	15.374	20.858.148	1.650	15.730	25.955.295	1.600.3	16.892	27.032.637	118.0	109.9	129.6	97.0	107.4	104.1
Elektrodi	1.465.7	13.740	20.138.803	1.925	11.538	22.210.715	1.644.0	10.803	17.760.727	112.2	78.6	88.2	85.4	93.6	80.0
- opl. elektr., var. pra., varilna žica				1.475	13.668	20.159.778	1.387.7	12.638	17.537.849				94.1	92.5	87.0
- Emona iz Zagreba				250	7.564	1.890.937									
- Šamotna masa	180.5	783	141.405	200	800	160.000	256.3	870	222.878	142.0	111.1	157.6	128.1	108.7	139.3
Željalna	927.2	7.179	6.655.975	925	7.153	6.616.986	854.3	6.431	5.494.506	92.1	89.6	82.5	92.4	89.9	83.0
OSNOVNA REALIZACIJA	28.772.3	(9.225)	265.425.759	37.360	(9.747)	364.166.282	36.114.5	9.801	353.946.032	125.5	106.2	133.3	96.7	100.5	97.2
Realizacija energije						2.507.740			2.664.587						106
Ostala realizacija			4.139.416			3.845.744			5.831.046			205.2			151
SKUPAJ ZUNANJA REALIZ.	28.772.3	(9.369)	269.565.175	37.360	(9.917)	370.519.766	36.114.5	(10.036)	362.441.665	125.5	107.1	134.4	96.7	101.2	97.9

KVALITETNI PREMIIKI V TEHNOLOŠKEM PROCESU TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

(Nadaljevanje s 1. strani)

nah. Kombinacija valjanja kvadrata in predtrakov na iste valje je edinstvena in zelo zahtevna kombinacija, ki zahteva mnogo naporov od samih upravljalcev valjavskega ogrođa pa tudi od programerjev, ki morajo usklajevati programe valjanja bluminga in štekla, na drugi strani pa zelo nekaliteta, saj zaradi nepravilnega izrabljanja gladkega dela valjev bluminga povzroča večje težave pri valjanju predtrakov tako na blumingu kot kasneje na šteklu. Težave se povečujejo pri zahtevnejših kvaliteta in manjših debelinah trakov.

Valjanje predtrakov direktno iz bloka v eni temperaturi brez vmesnega čiščenja površine, je bila uveljavljena že takoj ob pričetku obratovanja štekla. Ekonomsko brez dvoma opravičljivo. Običajno je bila stavljena v obratovanje tudi potisna peč, v glavnem z namenom izvaljati zalogo nenamenskih slabov. Obratovanje kampanje potisne peči pred leti so bile še sorazmerno redke in tudi neuspešne, saj zaradi preobremenjenosti globinskih peči z vročim vložkom ni bilo možno zagotoviti normalnega prehoda slabov preko potisne peči. S pričetkom osvajanja programa za hladno valjarstvo Bela, pa so kampanje obratovanja potisne peči postale pogostejše in tudi uspešnejše, vendar predvsem na račun vročega vložka, ki se je ob prioritetenem valjanju preko potisne peči (nerjavna jekla), kopičil pred globinskimi pečmi.

Obratovanje kampanje potisne peči v letu 1976 in predvsem v letu 1977, so bile še daljše in pogostejše predvsem kot ukrep za povečanje proizvodnje in oskrbovanje hladne valjarne Bela s potrebnim vložkom, vendar so bile še zelo motene. Istočasno je bilo potrebno zaradi nizke dnevne proizvodnje prek potisne peči in neustreznega asortimenta, valjati tudi direktno sarže za štekel in več ali manj normalno oskrbovati valjarno žice in valjarno profilov s potrebnim vložkom. Zaradi nizke dnevne proizvodnje preko potisne peči, so bili stroški obratovanja zaradi visoke specifične porabe goriva in nižjega izplena visoki.

Izkušnje preteklega dela in možnosti, ki nam jih daje gospodarski načrt letošnjega leta so bile razlog,

da smo se še pred koncem leta 1977 odločili za spremenjeni način obratovanja z naslednjimi delovnimi cilji:

1. Obratovanje kampanje potisne peči morajo biti čim krajše in vsakomesečne.
2. Obratovanje potisne peči mora biti čim manj moteno z valjanjem kvadrata prek globinskih peči.
3. Med obratovanjem potisne peči ni dopustno direktno valjanje predtrakov.
4. Ritem izvlačenja slabov iz potisne peči je predpisan na 7-9 minut, odvisno od ogrevane kvalitete.
5. Izvaljati je potrebno vso planirano jeklarsko proizvodnjo med obratovanjem potisne peči.
6. Bluming-štekel obratuje maksimalno s 30 % zastoji.

Za navedenimi cilji bi zagotovili optimalno obratovanje potisne peči

ob danih možnostih in zagotovili zahtevano količino ter bistven premik v kvaliteti ogrevanja in valjanja.

Osnovne podatke plana za leto 1978, kot so:

- dohod vročega vložka na Belo 461.700 ton,
- obremenitev preko globinske peči:
- vse gredice 101.230 ton čiste proizvodnje ali šest sarž dnevno,
- vsi slabi 160.870 ton čiste proizvodnje ali deset sarž dnevno,
- direktni trak 108.675 ton čiste proizvodnje ali sedem sarž dnevno
- obremenitev potisne peči:
- nenamenski slabi in namenski slabi 45.130 ton,
- nabavljeni slabi 45.400 ton,
- smo obdelali v štirih variantah na priloženi tabeli:

ŠTIRI VARIANTE PROGRAMA VALJANJA

Variante	Globinske peči štev. sarž na dan				Čista dnevna potisna peč proizv.			Globinske peči štev. sarž na dan				čista dnevna proizv.		
	gred.	slabi	trak	t/dan	t/dan	obratuje dni/mes	ton	gred.	slabi	trak	hl. zakl. t/dni	obrat. d/mes.	ton	mesečna proizv.
I.	3	20	—	1.038	750	10	1.655	7,5	5	10,5	136	20	1.126	39.070
II.	6	17	—	1.041	589	13	1.541	6	4,5	12,5	136	17	1.112	38.973
III.	6	12	5	1.016	427	18	1.378	6	7	10	204	12	1.195	39.144
IV.	8	9	6	1.013	270	27	1.242					3		

Leva polovica tabele prikazuje del meseca, v katerem valjarstvo bluming-štekel obratuje s potisno in globinskimi pečmi istočasno, desna pa preostanek meseca z obratovanjem samo preko globinskih peči.

VARIANTA I - s samo tremi saržami kvadrata dnevno in brez direktnih sarž zagotavlja dnevno proizvodnjo 750 ton prek potisne peči, tako, da samo desetdnevno vsakomesečno obratovanje potisne peči, omogoča preveljanje letne planirane količine slabov. Preveljamo vso jeklarsko proizvodnjo. V preostanku meseca (20 dni) je asortiment tak, da je možno še hladno zakladanje v količini 136 ton. Varianta zagotavlja dokaj kvalitetno ogrevanje in valjanje ter visoko mesečno proizvodnjo.

VARIANTA II - je še sprejemljiva vendar manj ugodna, saj 6 sarž gredic dnevno podaljšuje mesečno obratovanje potisne peči na 13 dni. VARIANTA III - sicer zagotavlja dovolj visoko proizvodnjo, ne zagotavlja kvalitetnega ogrevanja in valjanja zaradi pretiranega motenja potisne peči z gredicami. Vključevanje direktnih sarž v program potisne peči je praktično nemogoče iz kvalitetskega vidika. Varianta je ekonomsko neugodna.

VARIANTA IV - uporabljala se je večkrat kot posledica nezadostne

količine gredic, neugodnega asortimenta v slabih za potisno peč in ne omogoča doseganja količin ter je kvalitetno ter ekonomsko izredno neugodna.

V januarjski kampanji obratovanja potisne peči in tudi februarjski letošnjega leta varianta I, zaradi velikega povpraševanja po gredicah (gredic preveljanj v Sisku je bilo mnogo manj kot predvideva plan, ravno tako ni planiranih gredic iz Štor), nismo mogli realizirati ter smo se dogovorili za vmesno varianto med I in II. Program preko globinske peči je vseboval:

- 18,5 chg slabov za valjarno 2400 in slabov Si jekel za hladno valjarstvo;
- 4,5 chg gredic za potrebe valjarne žice, valjarne profilov in prodajo bluminga.

Zaloga v slabih je bila dokaj pestra, tako da so obstajale realne možnosti za normalno oskrbovanje vseh porabnikov štekel pločevine, predvsem pa je bilo pomembno to, da je znašala zaloga Si jekel za hladni valjarni skoraj 3000 ton.

Januarska in februarjska kampanja sta izpolnili pričakovanja, kar je razvidno iz tabele, kjer primerjamo dosežene rezultate v teh dveh kampanjah s kampanjo v novembru in decembru.

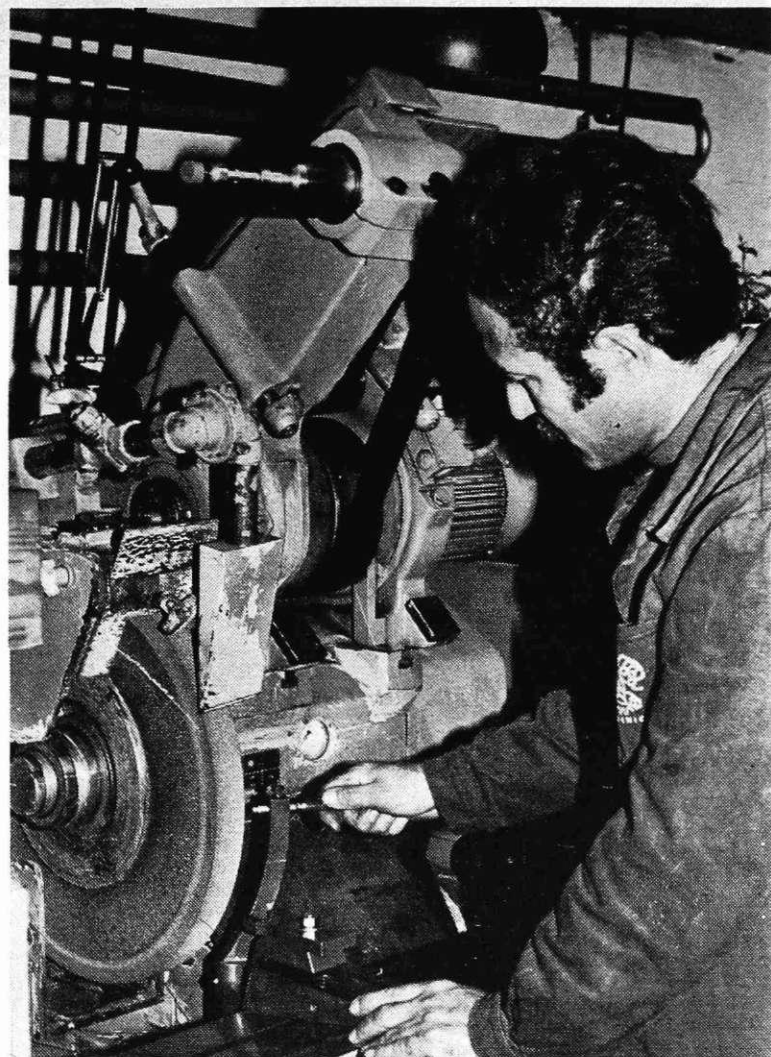
	nov.-dec. 1977	jan. 1978	febr. 1978
trajanje kpanje dni	36	11	11
povprečno dnevno preveljani vložek na blumingu (ton)	1775,5	1863,8	1929,7
povprečno dnevno preveljani vložek samo preko gl. peči (ton)	1404,9	1243,2	1216,2
povprečna dnevna količina izvaljanih slabov (ton)	685,1	914,2	963,4
povprečna dnevna količina izvaljanih gredic (ton)	403,7	303,9	230,9
povprečna dnevna količina direktnega predtraku (ton)	237,1	-	-
povprečna dnevna količina preko potisne peči (ton)	358,9	650,6	712,9
zastoji na blumingu (%)	27,5	31,06	32,6
spec. poraba goriva na potisni peči (kg/t vložka)	94,97	62,20	68,10
povprečno štev. kosov Si jekel preko potisne peči kos/dan dobrih	14,5	31,5	29,6
povprečno štev. kolobarjev Si jekel iz meček, kos/dan izmeta	1,75	3,8	1,5
izmeček v %	10,8	10,79	4,95

Iz navedenih podatkov je razviden predvsem bistveni napredek pri povečani dnevni količini izvaljanih slabov prek potisne peči in istočasno še enkrat večji količini izvaljanih Si jekel, kar nam je pripomoglo, da smo v januarju prvič dali hladni valjarni Bela planirano mesečno količino. Podatki o izmečku zgovorno kažejo na velik napredek pri zmanjšanju količine izmečka Si jekel, predvsem v februarju, zakar so bili potrebni nekateri notranji ukrepi tako na tehnološkem kot vzdrževalnem področju. Na to so nas opozorile predvsem januarske izkušnje. Specifična poraba mazuta in boljši januarski izplen na šteklu, sta zgovorna kazalca za ekonomsko opravičenost novega načina obratovanja prek potisne peči.

Izločitev enega dimenzijskega asortimenta (gredice), v času obratovanja potisne peči, je torej doprinesla k uspešnosti obratovanje kampanje v januarju in februarju pri čemer ugotavljamo, da mesečna izvaljana količina gredic v januarju ne zaostaja za novembrsko in decembrsko, ampak je v povprečju še nekoliko večja.

Rezultati, ki so spodbudni tako v količinskem, kvalitetnem kot ekonomskem pogledu nam narekujejo, da tudi v bodoče nadaljujemo z navedenim načinom obratovanja in rezultate dela še izboljšamo. Možnosti, ki nam to omogočajo so predvsem naslednje:

1. Zmanjšanje zastojev bluminga in štekla, ki so bili predvsem na vzdrževalnem in deloma na tehnološkem področju v obdobjih obratovanja potisne peči previsoki.
2. V navedenih dveh kampanjah letošnjega leta smo obakrat remontirali po eno globinsko peč, kar se je odražalo na manjši propustnosti globinskih peči. Naslednje kampanje bi morale biti v količinskem pogledu še uspešnejše.
3. Dokončna ureditev zračnosti med vstavki opornih in delovnih valjev štekla bo prispevala k zanesljivejšemu delu valjavskega ogrođa štekla, kar se bo odražalo v zmanjšanju tehnoloških zastojev, večji proizvodnji in manjšemu izmečku.
4. Dobava polfabrikatov v obliki gredic bi vsekakor morala potekati po dinamiki, ki jo predpisuje druž-

Sodelavec pri brusilnem stroju - pnevmatika Javornik

beni plan, da bodo podobne vsakomesečne kampanje omogočene.

5. Potrebni bodo še dodatni tehnološki ukrepi na podlagi izkušenj preteklih kampanj, ter posamezne izboljšave na valjarskih ogrođjih bluminga in štekla, ki so v teku.

6. Potrebno bo poskrbeti za ustrezno število delavcev da bodo tudi v poletnih mesecih kampanje omogočene.

Osvojeni način obratovanja prek potisne peči vsekakor predstavlja dobro iztočnico pred pripravi obratovanja valjarne bluming-štekel, ob pričetku obratovanja kontinuirne naprave za odvlanje gredic, ko naj bi valjarstvo bluming-štekel dokončno prešla na kvalitetnejše delo pločevinskega asortimenta. Pri tem pa bi opozoril predvsem na probleme, ki jih bo potrebno prijeti postopoma reševati za še nadaljnje izboljšanje kvalitete valjanja predvidenega asortimenta:

1. Vzdrževanje bo moralo pričeti s pripravi za kompletiranje kvarto ogrođa, katerega uporaba bo v navedenem trenutku vsekakor aktualna zaradi manjšega dohoda vročega vložka. Istočasno bo potrebno preveriti možnost uporabe kvarto ogrođa za valjanje blokov v slabe za valjarno debele pločevine in slabe za potisno peč.

2. Ponovno bo potrebno preveriti kapaciteto potisne peči glede na povečano količino in predvsem glede na kvaliteten omejitve ter predpisani ritem izvlačenja slabov iz peči.

Vladimir Senčar

Železarski globus

BRAZILIJA

Brazilska železarska družba Siderurgica Riograndense SA, bo porabila 90 milij. dolarjev za povečanje proizvodnih zmogljivosti svojih železarn. Večino denarja bodo investirali v železarno Sapucaia (zvezna država Rio Grande do Sol). Tako bodo povečali proizvodnjo surovega jekla s sedanjih 247.000 na 580.000 ton. Vzporedno s tem pa bo narasla tudi proizvodnja končnih železarskih izdelkov. Po izvedeni modernizaciji bodo proizvedli 457.000 ton valjanih izdelkov (sedaj 206.000 ton) in 105.000 ton različnih vrst žic (sedaj 60.000 ton).

SODELAVCU - UPOKOJENCU V SLOVO

Nepričakovano je prišla novica, da je prenehalo biti srce človeku, ki je vse dneve svojega življenja posvetil delu, tej prvi naši vsakdanjosti in nadaljnje ga napredka. Preteklo nedeljo, prav na njegov sedemdesetletni rojstni dan, so ga njegovi domači, številni sodelavci, prijatelji in znanci pospremili skozi sneženo gaz na pokopališče na Dovje.

Franc Dobnikar je bil rojen na Zgornjem Brniku pri Cerkljah. Najprej se je iz-

učil za mesarja, kasneje pa ga je pritegnil železarski poklic. Leta 1937 se je zaposlil v jesenjski železarni kot varilec. Najprej je delal na Javorniku, zatem pa do upokojitve leta 1973 v konstrukcijski delavnici na Jesenicah. V času NOB se je odzval klicu domovine, in sicer je leta 1944 postal borec jesenjsko-bohinjskega odreda. Najprej je bil v Radovni in v Bohinju, odtod pa je bil poslan v Vojkovo brigado, kjer je bil ranjen. Zdravil se je v bolnici Franja v oddelku C v Davči. Po okrevanju je bil premeščen v Prešernovo brigado in se kasneje boril po cerkljanski, selški in poljanski dolini. Osvoboditev je dočkal kot član mesarsko-pekaške čete v njegovi diviziji.

V svobodni domovini se je zopet vrnil v Železarno, in ji ostal zvest do upokojitve. Življenje Franca Dobnikarja je bilo ves čas razgiban in ves čas prežeto z delom. Priden, dober, vesten delavec; tako so o njem vedno govorili vsi, ki so ga poznali. Nepričakovano se je poslovlil od kroga svoje družine, ki je zanj vzorno skrbel vse življenje. Številni njegovi sodelavci iz TOZD Strojne delavnice, soborci, prijatelji in ostali znanci ga bomo ohranili v trajnem spominu. J. R.

O IZVAJANJU TEMELJEV DOHODKOVNIH ODNOSOV V SKUPNEM USTVARJANJU DOHODKA

V informaciji, ki jo je zvezna komisija za spremljanje uresničevanja zakona o združenem delu pripravila za delegate zvezne skupščine, je bil dan poseben poudarek tudi vprašanju o razčlenitvi in izvajanju dohodkovnih odnosov, oziroma aktualnim vprašanjem, ki se pojavljajo s tem v zvezi v družbeni praksi. Med takšna vprašanja sodi preobrazba osnov prilaščanja osebnega dohodka v dohodkovnih odnosih, izvajanje načel o dohodku temeljne organizacije in izvajanju temeljev dohodkovnih odnosov v skupnem ustvarjanju dohodka.

Če se nekoliko dlje zadržimo pri zadnjem vprašanju — izvajanju temeljev dohodkovnih odnosov v skupnem ustvarjanju dohodka, je treba reči, da je pomembna novost dohodkovnih odnosov razčlenitev celote odnosov med organizacijami združenega dela, ki skupaj ustvarjajo dohodek. Z razčlenitvijo teh temeljev je ustvarjena izhodiščna sistemska osnova za nadaljnje združevanje in povezovanje združenega dela, na podlagi fizičnega združevanja dela in sredstev v širše celote, na podlagi skupnosti pri ustvarjanju, pridobivanju in razporejanju dohodka. Temu je osnova trajno poslovno sodelovanje ali združevanje sredstev družbene reprodukcije z delom in sredstvi, na podlagi skupnosti pri uresničevanju določenih interesov in potreb, da bi na teh temeljih združevanja in povezovanja lahko sledile nadaljnjim procesom pri podružbljanju združenega dela in pri premostitvi delovanja tržne stihije iz odnosov med organizacijami, ki skupaj ustvarjajo, pridobivajo in razporejajo dohodek.

Gre za možnosti preprečevanja stihijskega načina delovanja tržišča, ne pa za izpodpiranje ekonomskih zakonitosti blagovne proizvodnje, kar pomeni delovanje zakona vrednosti, ki je objektivno pogojeno. Pred vplivom delovanja zakona vrednosti delavci v združenem delu ne morejo »pobegniti«, dokler je delovanje teh zakonitosti odvisno od objektivnih materialnoekonomskih pogojev. Ne glede na to, koliko proizvodnih celic združenega dela deluje pri izdelavi in sestavljanju določenih proizvodov oziroma storitev, se na koncu vsi njihovi proizvodi in storitve pojavljajo v blagovni obliki, svojo družbeno potrditev kot uporabno vrednost in kot vrednost pa morajo dobiti na trgu.

Tako trg družbeno vrednoti uporabno vrednost blaga (proizvodna usmerjenost, vrsta in kakovost blaga itd.) in prizna kvantum družbeno potrebnega dela v njej, družbeno produktivnost, ekonomično uporabo sredstev v procesu dela in poslovanja, prednosti proizvoda pred istovetnimi proizvodi, ki zadovoljujejo enako vrsto porabe itd.

Končni proizvod dela delavcev v večjem številu proizvodnih in delovnih celic združenega dela, ki delovno, proizvodno oziroma poslovno sodelujejo pri izdelavi skupnega proizvoda, je skupni rezultat dela in gospodarjenja vseh celic združenega dela skupaj in vsake posebej.

Stihijsko delovanje trga se torej izloča iz odnosov med delovnimi in proizvodnimi celicami združenega dela, ki združujejo delo in sredstva (v obliki rezultata svojega dela) za izdelavo oziroma proizvodov skupnega dela samo pod pogojem, če združeni proizvajalci urejajo, ekonomsko instrumente, na podlagi katerih urejajo medsebojne odnose v okviru skupnega dela in dohodka, ki ga ustvarjajo z realizacijo proizvodov skupnega dela na trgu tako, da je vsaka celica združenega dela, glede delovnoizvedne usmerjenosti, in glede družbene produktivnosti in ekonomiziranja s sredstvi podrejena »družbenoekonomskim zahtevam in merilom trga«, ki vplivajo na končni proizvod, ki je rezultat skupnega dela. To pomeni, da vsaka celica združenega dela pridobiva dohodek iz dohodka, ki ga prinaša proizvod skupnega dela. Pridobi ga v odvisnosti od delovnega prispevka (v obliki rezultatov svojega dela, ki se meri po samoupravno dogovorjenih standardih in normativih glede uspeha na trgu, to je, po dohodku, ki ga prinese proizvod skupnega dela).

Seveda takšni odnosi zahtevajo ustvarjanje nekaterih temeljnih družbenih pogojev. Omenimo le najpomembnejše.

Uskladiti je treba naravo odnosov pri ustvarjanju potrebnih vrednosti (proizvodov in storitev) in vrednosti (kvantum vloženega družbeno potrebnega dela) z naravo odnosov pri pridobivanju dohodka. Drugače povedano, delavci v temeljnih organizacijah, ki so v reprodukciji medsebojno povezani in odvisni, so objektivno usmerjeni k temu, da zase zagotavljajo trajno delovno, oziroma proizvodno sodelovanje, da skupaj načrtujejo ali medsebojno usklajujejo načrte proizvodnje tistih proizvodov in storitev, prek katerih so medsebojno povezani in odvisni v reprodukciji, da skupaj načrtujejo razvoj ali usklajujejo razvojne načrte, da združujejo sredstva za izpolnjevanje skupnih nalog in za vlaganje v razvoj, za katerega so skupaj zainte-

resirani, da se tekoče dogovarjajo o odpravi motenj, težav in o izpolnjevanju nalog, ki jih terja sodelovanje. Takšna narava medsebojnih odnosov, ki izhaja iz objektivne funkcionalne združenosti dela, pa prihaja v vse večje nasprotje z družbenoekonomsko naravo odnosov, ki se na podlagi gole kupoprodaje oblikujejo med delavci v temeljnih organizacijah, ki so v reprodukciji med seboj povezani in odvisni.

Funkcionalno povezanost in odvisnost delavcev v temeljnih organizacijah, ki jo terja doseganje rezultatov skupnega dela (proizvod, storitev), v katerega so vgrajeni (na različne tehnično-tehnološke načine in postopke proizvodnje) proizvodi in storitve delavcev v funkcionalno povezanih in odvisnih temeljnih organizacijah, zahteva tudi ustrezno družbenoekonomsko povezanost in odvisnost. Takšna medsebojna funkcionalna povezanost in odvisnost zahteva, da delavci pridobivajo v združenih temeljnih organizacijah dohodek iz dohodka, ki ga prinaša proizvod skupnega dela, da ga pridobivajo v odvisnosti od svojega delovnega prispevka (v obliki rezultatov svojega dela) k dohodku, ki je rezultat skupnega dela, da združujejo minulo delo v obliki denarja za izpolnjevanje skupnih nalog in za vlaganje v razvoj, ki je v skupnem interesu, za odpravo ovir, ki nastajajo kjerkoli v proizvodnji in poslovanju, za kar imajo združene organizacije skupen interes, da prevzamejo materialno odgovornost in jamstvo za skupno delo ter poslovni riziko, ki je s tem povezan itd.

Institucionalna podlaga za urejanje teh odnosov je samoupravni sporazum (vendar ne pri nakupoprodajnih odnosih, ki se urejajo s pogodbo). S samoupravnim sporazumom delavci iz temeljnih organizacij urejajo vsa vprašanja, ki zadevajo odnose v skupnem ustvarjanju dohodka. Med njimi je treba opozoriti le na nekatere najpomembnejše: skupno planiranje oziroma sporazumno usklajevanje planov; skupno določanje standardov in normativov gospodarjenja s sredstvi in normativu družbeno potrebnega živega in minulega dela v obliki denarja na enoto proizvoda, oziroma na skupino proizvodov v itd.; skupno določanje temeljev in meril vsake temeljne organizacije v obliki rezultatov njegovega dela k skupnemu rezultatu dela; opredelitev odgovornosti, jamstva in rizika, ki so povezani s skupnim ustvarjanjem dohodka.

Naj opozorimo ob tem na nekatere pojave, do katerih prihaja v družbeni praksi samoupravljanja, prav v zvezi z družbeno preobrazbo odnosov med delavci v temeljnih organizacijah, ki ustvarjajo skupni proizvod v takšni ali drugačni delovno proizvodni povezanosti in odvisnosti.

Sem sodijo tista prizadevanja, s katerimi bi delavci v temeljnih organizacijah, ki so v reprodukciji med seboj povezane in odvisne, te »fizično združili« v širšo organizacijo združenega dela, ali pa bi sklenili samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju (zlasti pri urejanju odnosov med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami), da bi prevzeli vse obveznosti, ki se nanašajo na skupno načrtovanje, združevanje

sredstev, da bi svoj proizvodni program in razvojno usmerjenost podredili skupni proizvodnji in razvojni usmerjenosti ter podobno, da pa bi dohodkovne odnose v glavnem tudi dalje urejali na kupoprodajnih temeljih po tekočih dnevnih cenah, ki se oblikujejo na trgu.

Takšna navidezna integracijska prizadevanja pustijo nerešeno, oziroma popolnoma odprto ključno vprašanje, to je, pustijo odprte ekonomske odnose, ki so povezani s skupnim ustvarjanjem dohodka, od ekonomskih meril, na katerih temeljita delo in proizvodnja, do meril za razporejanje skupno ustvarjenega dohodka, od vseh komponent odgovornosti, jamstva in rizika, ki so povezane s skupnim ustvarjanjem dohodka.

Nakupoprodajni odnosi med delavci v organizacijah, ki skupaj ustvarjajo dohodek, podreajo odnose v združenem delu trenutnemu interesu posamične organizacije na trgu in prilagajanju tega interesa stihijskim gibanjem. Prav zato pomenijo oviro za nadaljnje združevanje dela in sredstev. Pogosto delujejo bolj dezintegracijsko kot pa integracijsko. Fizično združevanje organizacij v širše organizacije združenega dela, ki ne temelji na preobrazbi družbenoekonomskih osnov odnosov, objektivno, neodvisno od volje, želji in namenov ljudi v teh organizacijah, spontano pogojuje nastajanje in krepitev središč samostojne moči, ki nastaja kot čuvaj »integracije« pred skupinsko lastninskimi prizadevanji, ki jih objektivno povzroča in spodbuja nakupoprodajni odnos, in mnoge druge negativne družbenoekonomske težnje.

V temeljih družbenoekonomskih odnosov je ločnica med družbeno naravo proizvodnih odnosov, ki so temelj in gibalna sila združevanja zaradi ustvarjanja skupnih delovnih rezultatov. Razvoj tehnično-tehnološke osnove dela, ki je pogoj in temelj za večanje družbene produktivnosti dela in ki z veliko močjo vpliva na vse širše podružbljanje dela, nalaga vse širše povezovanje proizvodnih celic dela. Torej nimamo izbire. Pot k večanju družbene produktivnosti dela pelje k vse širšemu povezovanju združenega dela zaradi ustvarjanja skupnih delovnih rezultatov. Bistvene razlike so v vsebini temeljev družbenoekonomskih odnosov, ki so podlaga in motor povezovanja in združevanja. Ločnica je med temelji odnosov, v katerih se na podlagi združevanja in povezovanja krepi in veča stopnja družbene odtujenosti sredstev od delavcev, s tem pa se krepi dominacija upravljanja središč samostojne moči upravljanja, ki si podreja tuje delo in izkorišča delavca po eni strani, in med temelji odnosov, ki opirajo in spodbujajo proces združevanja dela z minulim delom pod gospodarskim nadzorom in po možnosti upravljanja delavca v združenem delu, ki tako postane tudi družbeni nosilec povezovanja in združevanja združenega dela.

Za družbenoekonomske odnose med delavci v organizacijah, ki so delovno, proizvodno, oziroma poslovno povezane pri ustvarjanju skupnega rezultata dela, so kot je že navedeno, trije spleti družbenoekonomskih instrumentov, ki jih delavci iz temeljnih organizacij, ki so udeleženci v sporazumu, skupaj določijo: standardi in normativni stroški, materialnih stroškov in amortizacijskih stroškov, ter normativni družbeno potrebnega živega in minulega dela v enoti proizvoda; temelji in merila za ugotavljanje delovnega prispevka vsake izmed organizacij k skupnemu rezultatu; instrumenti,

ki opredeljujejo, po potrebi pa »avtomatično« aktivirajo, sredstva za dogovorjene odgovornosti, jamstva in riziko.

Na ta vprašanja je treba opozoriti predvsem zato, ker se bodo morali prav pri oblikovanju teh instrumentov lomiti in zlomiti ostanki nekaterih pojmovanj in družbene prakse, ki se upirajo tem spremembam.

Posamične organizacije si prizadevajo v okviru skupno ustvarjenega dohodka zagotoviti priznanje dejanskih stroškov, ne glede na produktivnost in ekonomičnost, ki jo uresničujejo pri uporabi teh sredstev. Takšna prizadevanja spodbujajo stabilnost odnosov v okviru skupnega ustvarjenega dohodka v materialno-ekonomskem in družbenoekonomskem smislu.

Pri razporejanju skupno ustvarjenega dohodka je ekonomsko normalno priznati takšne količine prenesene vrednosti, ki ustrezajo materialnim stroškom in amortizacijskim stroškom v enoti proizvoda, ki so obračunani na podlagi skupno oblikovanih standardov, normativov in stopenj. V vsakem drugem primeru »bi stroški« postali kanal, po katerem bi se skupno ustvarjeni dohodek pretakal k delavcem v tistih organizacijah, ki bi slabše delali in gospodarili s sredstvi.

To je treba preprečiti s pomočjo standardov, normativov in stopenj. Zakon o združenem delu zavezuje udeležence v sporazumu, da z normativi, standardi itd. zagotavljajo racionalno in učinkovito izkoriščanje družbenih sredstev pri delu in poslovanju ter zmanjšujejo materialne in druge stroške poslovanja temeljnih organizacij, ki sodelujejo pri skupnem ustvarjanju dohodka. Udeleženci v sporazumu so dolžni standarde, normative itd. opredeliti tako, da to ustreza rezultatom, ki ustrezajo povprečni družbeni produktivnosti in ekonomičnosti pri ravnanju s sredstvi in pri njihovem izkoriščanju. Le tako je moč zagotoviti, da so delavci, ki bolj produktivno in bolj ekonomično izkoriščajo sredstva pri delu, nagradjeni, delavci, ki slabše in manj ekonomično delajo, pa bodo morali pokrivati večje stroške iz svojega dela dohodka. Udeleženci v sporazumu imajo vsekakor možnost, da določenim organizacijam priznavajo kot potrebne tudi večje stroške od tistih, ki ustrezajo povprečni družbeni produktivnosti in ekonomičnosti. Vsekakor bodo to odločili v primeru, če so večji stroški objektivno pogojeni in le za toliko časa, kot je po skupni oceni potrebno, da se odpravijo takšni objektivni vzroki.

Prav ta pristop velja tudi za sporazumno oblikovanje kvantuma potrebnega živega dela v enoti proizvoda in angažiranega minulega dela v denarni obliki na enoto proizvoda, oziroma na enoto skupnega prihodka.

Skupno ustvarjeni dohodek se razporeja na dohodek delavcev v temeljnih organizacijah, ki sodelujejo pri njegovem ustvarjanju, bodisi na podlagi »temeljev in meril«, bodisi na podlagi cen. Prvi in drugi instrument za razporejanje skupno ustvarjenega dohodka oblikujejo delavci iz temeljnih organizacij sporazumno.

Oba navedena instrumenta, prvi in drugi, sta samo delitvena instrumenta, ne pa nekakšen izventrni način oblikovanja končne cene proizvodov posamične organizacije. V družbeni praksi samoupravljanja se namreč srečujemo z dvema tendencama in s konkretnimi predlogi, ki bi spremenili celotno zasnovano teh instrumentov, če bi bili sprejeti.

Mišljeni so predlogi, ki nudijo s »temelji in merili« neko vrsto »načrtovane cene«. Za ta instrument je značilno, da vnaprej opredeljuje ne le stroške in kvantum vloženega dela, temveč tudi pričakovana sredstva za vse oblike porabe. To bi bila nova in različna oblika oblikovanja cen, ki bi pritiskala tudi na metodo zidanja cene končnega, skupnega proizvoda. Družbenoekonomski smisel temeljev in meril je, da se dohodek, ki se dejansko ustvarja z uresničevanjem rezultatov skupnega dela na trgu, razporedi na delavce v temeljnih organizacijah na podlagi njihovega delovnega prispevka. Leta se ugotovi na podlagi stroškov (prenesene vrednosti) in kvantuma potrebnega živega dela. Tako sestavljajo določeni delovni prispevki ključ za razporejanje skupno ustvarjenega dohodka.

Prav tako so v nasprotju z zasnovano ceno, kot instrumenta za razporejanje skupno ustvarjenega dohodka, predlogi, ki to ceno obravnavajo kot dejansko prodajno ceno, ki jo je treba v medsebojnih odnosih plačati ob prevzemu »faznega proizvoda oziroma storitve«, ne pa kot instrument, ki je skupaj s količino proizvodov, oziroma storitev ključ za razporejanje skupno ustvarjenega dohodka, ki se pridobi s prodajo proizvodov skupnega dela. Prav zaradi tega je ocena v tem primeru vzeta kot instrument delitve, ne pa prodaje; v zakonu o združenem delu je določilo, ki delavce, ki oblikujejo takšne cene, zavezuje, da morajo upoštevati

ti trajnejše odnose pri gibanju cen za enake ali podobne storitve. Na ta način delavci amortizirajo vpliv tekočih oscilacij cen na odnose v delitvi in jih stabilizirajo. Trg in nihanje cen seveda vplivajo na gibanje cen skupnega proizvoda in na skupno ustvarjeni dohodek, s tem pa tudi na višino deleža v skupnem prihodu.

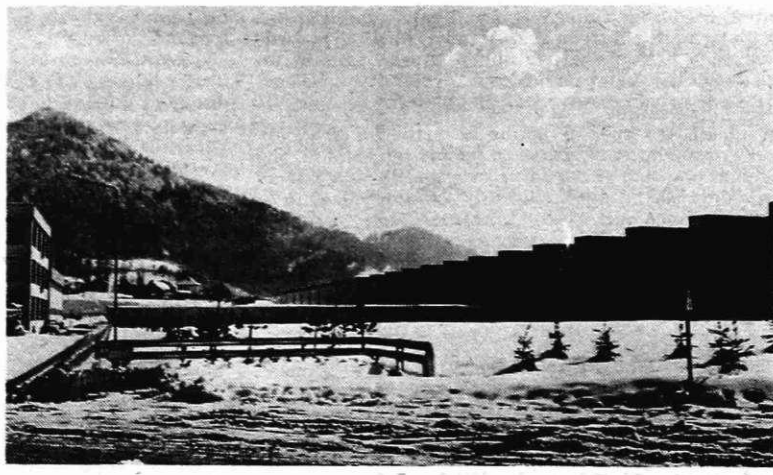
V zakonu o združenem delu je kategorija »skupno ustvarjeni dohodek« institucionalno opredeljena in razčlenjena. V skladu s specifičnostmi, ki nastajajo ob združevanju dela in sredstev pri ustvarjanju rezultatov skupnega dela, je ta kategorija razčlenjena v več posebnih kategorij. To so: skupni prihodek, skupni dohodek, prihodek oziroma dohodek na podlagi svobodne menjave dela.

Te dohodkovne kategorije razčlenjujejo temelj odnosov med delavci v temeljnih organizacijah v tistih primerih, če dohodek ne pridobivajo iz neposredne prodaje svojega blaga (proizvod, storitev) končnemu potrošniku blaga, temveč delavno in marljivo vgrajujejo rezultat svojega dela v skupni proizvod in je torej dohodek, ki ga v tem primeru prinaša skupni proizvod, skupno ustvarjeni dohodek.

Tako ustvarjeni dohodek vsekakor vedno uresničujejo delavci v organizaciji, ki ga glede na delovno proizvodno tehnologijo lahko uresničuje. Skupno ustvarjeni dohodek ni dohodek delavcev v organizaciji, ki ga je uresničila, temveč je skupni dohodek delavcev, ki so ustvarili skupni proizvod dela. Skupno ustvarjeni dohodek mora torej organizacija, ki ga je uresničila, posebej izkazovati (nekoliko drugače je pri svobodni menjavi dela), ker to ni »njena« prihodek oziroma dohodek. Delavci v organizacijah, ki ustvarjajo skupni dohodek, so dolžni s samoupravnim sporazumom opredeliti, v skladu z zakonom, ki je v teh določbah zelo konkreten, način razporejanja tega dohodka in ekonomske instrumente (temelji in merila za udeležbo pri skupno ustvarjenem dohodku za njegovo razporejanje). Skupno ustvarjeni dohodek se lahko razporedi le na prihodek delavcev v posameznih temeljnih organizacijah, ki sodelujejo v skupnem ustvarjanju dohodka, in ne drugače. Skupno ustvarjanje dohodka ni mogoče pred razporeditvijo na prihodek temeljnih organizacij (glede tega je izjema le rezultat poslovanja v banki), poslovno angažirati ali celo razporediti po namenu porabe. Osnovne »črte« združevanja dela in sredstev zaradi skupnega ustvarjanja dohodka, pri katerih se kažejo določene specifičnosti, ki so izraz specifičnosti, ki jih imajo določene delovne funkcije, tako v delovnoizvednem kot tudi v družbenoekonomskem pogledu, so predvsem naslednje:

Posamične delovne in proizvodne celice združenega dela se povezujejo tako, da s svojim delom sodelujejo pri obdelavi predmeta dela, od surovine do proizvoda visoke stopnje obdelave, ali tako, da vgrajujejo proizvode posamičnih organizacij v skupni proizvod itd. Povezovanje proizvodnih in trgovinskih organizacij, ki združujejo delo pri izdelavi in prodaji skupnega proizvoda. V obeh primerih so družbenoekonomski temelji odnosov razčlenjeni v kategoriji — skupni prihodek. Povezovanje med delavci v temeljnih organizacijah na podlagi združevanja denarja, dela in sredstev za delo, ki se povezujejo zaradi vlaganja denarja v proizvodnjo oziroma v razvoj, za katerega vlada skupni interes. Družbenoekonomski temelji teh odnosov so razčlenjeni v okviru kategorije — skupni dohodek gre za povezovanje med delavci v temeljnih organizacijah in delavci v temeljnih organizacijah družbenih dejavnosti in v delovnih skupnostih skupnih služb. V prvem primeru delavci v družbenih dejavnostih združujejo rezultate svojega dela (storitve) z delom in sredstvi delavcev v temeljnih organizacijah in na tej podlagi pridobivajo svoj dohodek iz dohodka delavcev v njih pridobivajo svoj dohodek. V drugem primeru pa delavci v delovnih skupnostih združujejo storitve svojega dela z delom in sredstvi delavcev v temeljnih organizacijah in na tej podlagi pridobivajo svoj dohodek iz dohodka delavcev v temeljnih organizacijah. V obeh primerih delavci urejajo medsebojne odnose na podlagi družbenoekonomskih temeljev v okviru kategorije svobodne menjave dela. Ze zelo skromen pogled na te osnovne črte povezovanja delavcev v organizacijah združenega dela popolnoma jasno in nedvosmiselno opozarja na dve osnovni stvari. Ni temeljne organizacije združenega dela, ki ne bi bila tako ali drugače povezana z drugimi organizacijami pri ustvarjanju skupnega rezultata dela, oziroma ni temeljne organizacije, katere proizvod dela ne bi vseboval tudi rezultate dela delavcev v drugih temeljnih organizacijah.

(Gospodarski vestnik, št. 78, 16. februar)

Panorama valjarn Bela

»V tedanjem času je bila, kakor izgleda najpomembnejša oseba v delavskem pokretu (gibanju), pokoj-

Tako je tudi ta, po Zugwitzu posnet in nekritično napisan zapis v brošuri Jesenice. Socialni demokrati v času izida Zugwitzovih spominov, ki jih je pred objavo v svoji reviji »Pod lipo« izpopolnil znani socialni demokratski oportunist Anton Kristan, v letu 1925 so bili še mnogo manj dovzetni za svoje napake v preteklosti, ki so škodovala razvoju delavskega gibanja, kakor v letih 1902–1904, kamor sodijo prej navedeni odstavki o Predzgodovini novinarskega gibanja v brošuri Jesenice leta 1936, ko je to brošuro sicer zaplenila takratna klerofašistična oblast v Dravski banovini (v katero so že pod Živkovičev monarhofašistično diktaturo stlačili podložno Slovenijo), naletela pa je – morda ne samo zaradi označevanja dela funkcionarjev podružnice SMRJ na Jesenicah s sodrugi, dela (desničarskih) funkcionarjev pa ne, marveč tudi zaradi takih nehotenih zgodovinskih spodsplajev – tudi na kritiko takratnega pokrajinskega komiteja KPJ za Slovenijo, da je sektaška, čeprav bi ji v celoti, zlasti v tridesetih letih (do leta 1936) in v zaključnem delu, ki je govoril o nalogah akcijskega združevanja delavstva, sektaštva ne mogli očitati. (Toda o tem bo verjetno napisal kaj več tov. Vencelj Perko, ki pripravlja komentar k brošuri Jesenice za obdobje tridesetih let in dopolnilo k zgodovini razrednega kovinarskega

»Ali ta ganljiva nevednost ni le posledica, temveč je predpisana poglavitna zapoved, je duh in vsebina avstrijske šolske vzgoje... Trdim celo, da šole, s kakršnimi nas je avstrijski Bog udaril, ovirajo duševni razvoj človeka, da nam, rekel bi, zaplankajo razum, ker ga stiskajo ter ponavadi sčasoma res potisnejo v eno samo strugo« (Ivan Cankar — Kako sem postal socialist). Čeprav je Ivan Cankar v svoji politični izpovedi *Kako sem postal socialist*, mislil s prejšnjim stavkom predvsem slovensko mladino, ki se je v njegovih časih šolala, je ta stavek veljal morda da ne za skoro slehernega takratnega človeka in tudi delavca, če si ni upal pogledati čez cerkveni plot, s katerim so ogradiili njegovi dušebrižni pastirji svojo čredo in jo v imenu vere in skrbi za posmrtno zveličanje ali pekel mnogo lažje zaradi obrambe le-te obdržali v hlapčevski vdanosti cerkvi in njenem boju zoper razredno socialistično gibanje. (se nadaljuje)

Resda je imel načrte, vendar se mu ni zdel primeren čas, da bi jih uresničil. Sestavil si je bil seznam večjih in manjših tovarn.

Nadaljevanje

MARTINJAK	ŠIMEJ	ARETACIJA	IN DOŽIVETJA
	6		V TABORIŠČU
			BUCHENWALD

Po razsulu fašistične Italije so se razmere v taborišču nekoliko izboljšale, edino lakota je ostala. Od časa do časa smo dobili pakete Rdečega križa iz Francije, Švedske in Holandije. Vendar je to veljalo samo za nemške državljane; med drugimi narodi samo za Slovence, ker je bila Slovenija takrat vključena v Reich. Pri razdeljevanju paketov pa so se Slovenci izkazali ter

Neverjetno je, kako so ljudje gladovali. Dan za dnevom so umirali od lakote in za tifusom. Nekega dne sem videl, kako so ležali mrličji drug na drugem, da jih niti prešteni ni bilo mogoče. Krematorij jih ni zmozel sežigati sproti. Kaj so delali živi s trupli, pa sploh ni mogoče povedati – preveč je strašno. In taki prizori so se vrstili dan na dan.

Naše kulturno delovanje se je začelo z organiziranjem petja. To ni bilo težko, saj je skoraj vsak Slovenec pevec. S Figarjem smo obhodila bloke, kjer so bili Slovenci, in dobila smo dobre pevce. Sestavili smo oktet, v katerem je bila zastopana cela Slovenija — Kranjci, Štajerci, Primorci in jaz kot Korošec, ki sem prevzel tudi vodstvo. Peli smo pesmi, ki smo jih že vsi znali. Pri vajah in nastopih nas je na harmoniko spremljal dr. Boris Zidarič iz Ljubljane. (Kako smo prišli do harmonike, se ne spominjam več). Peli smo v barakah in blokih. Na sporedu smo imeli venčerk narodnih, ki smo ga začeli s koroško »Nmau čez izaro«, zaključili pa s pesmijo »Slovenski smo fantje«; poleg tega smo peli tudi umetne pesmi.

Nadaljevanje

KAKŠNA BO LETOS RAST SKUPNE PORABE

Naslovno vprašanje je izvršni svet obravnaval kot prvo točko dnevnega reda na svoji 161. seji, ki je bila v sredo 15. februarja. Poleg tega je izvršni svet razpravljal o poročilih o delu v letu 1977, ki so jih predložili sodišče združenega dela Kranj, družbeni pravobranilec samoupravljanja Jesenice, javno pravobranilstvo Gorenjske in radio Triglav Jesenice.

Uskladitev rasti vseh vrst porabe, to je splošne, skupne in osebne z rastjo družbenega proizvoda, je ena tistih nalog, ki jih je skupščina občine Jesenice jasno opredelila že v družbenem planu razvoja občine Jesenice v obdobju 1976-1980, kakor tudi v vsakoletnih družbenih načrtih. Tako tudi letošnji temeljni planski dokument, o predlogu bodo zbori skupščine občine razpravljali 21. oziroma 23. februarja, predvideva takšno rast vseh vrst porabe, ki bo zaostajala za rastjo družbenega proizvoda. Izvršni svet je v skladu s svojo pristojnostjo dolžan skrbeti, da se dogovorjena in na samoupravni osnovi sprejeta politika občine tudi v resnici uresničuje.

Ker prav sedaj priprave za dokončno izdelavo osnutkov programov samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1978, kakor tudi aneksov k samoupravnim sporazumom o temeljnih plana SIS za obdobje 1976 do 1980 v letu 1978, dosegajo svoj zaključni del, je izvršni svet na sejo povabil predstavnike samoupravnih interesnih skupnosti družbene dejavnosti. Namen izvršnega sveta je bil v tem, da odgovorne predstavnike samoupravnih interesnih skupnosti opozori na spoštovanje sprejete in dogovorjene politike. Osnutki programov namreč predvidevajo v letu 1978 realizacijo takšnih nalog, ki bi zahtevale precej večja finančna sredstva kot v preteklem letu. To bi hkrati pomenilo 29,5 % porast skupne porabe v odnosu na preteklo leto, kar pa je povsem v neskladju z dogovorjeno usmeritvijo, saj ta porast presega rast družbenega proizvoda v letu 1978.

Glede na to je bil izvršni svet mnenja, da so takšni programi neprimerni za javno razpravo in je zato sprejel nekatera priporočila, ki naj bi jih samoupravne interesne skupnosti upoštevale. Nedvomno bo treba te programe nekoliko okrniti in izločiti nekatere naloge, ki niso nujne, po drugi strani pa dati prednost tistim, ki so prioritete in že opredeljene. Prav tako bo verjetno treba nekatere naloge prestrukturirati iz ene samoupravne interesne skupnosti v drugo, seveda na podlagi zakonskih določil. Tudi po-

vezovanje z ustreznimi republiškimi institucijami naj bi bila po mnenju izvršnega sveta ena tistih nalog, ki bi samoupravnim interesnim skupnostim pripomogla do enotne metodologije pri programiranju nalog.

V zvezi z nadaljnjim potekom akcije za oblikovanje programov samoupravnih interesnih skupnosti in prispevnih stopenj za leto 1978 so se prisotni dogovorili, da bo odsek za plan in analize sklical posvet z vsemi predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, kjer bi se dogovorili in koordinirali naloge za letošnje leto. Do konca meseca se morajo sestati skupščine vseh samoupravnih interesnih skupnosti in obravnavati osnutke programov iz aneksov k samoupravnim sporazumom o temeljnih plana za obdobje 1976-1980 ter jih posredovati v enomesečno javno razpravo in poskrbeti za njihovo objavo v Železaru. Prispevne stopnje za posamezne samoupravne interesne skupnosti morajo biti znane do 31. marca, objavljene pa do 10. aprila.

Prvo točko dnevnega reda je izvršni svet zaključil s sklepom, ki

povzema navedene ugotovitve, hkrati pa obvezuje samoupravne interesne skupnosti, da so dolžne pri svojem načrtovanju spoštovati sprejete družbene dogovore, samoupravne sporazume, srednjeročni plan razvoja občine, kakor tudi resolucijo o družbenoekonomskem razvoju SR Slovenije v letu 1978 in letni načrt občine za leto 1978, s katerimi morajo uskladiti svoje programe, finančno konstrukcijo pa prilagoditi tako, da bo skupna poraba rasla počasneje kot družbeni proizvod. Z navedenim sklepom so bili seznanjeni tudi predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti.

V nadaljevanju se je izvršni svet obravnaval tudi poročila o delu v letu 1977, ki so jih predložili sodišče združenega dela Kranj, družbeni pravobranilec samoupravljanja Jesenice, javno pravobranilstvo Gorenjske in radio Triglav Jesenice. Navedena poročila bo na eni prihodnjih sej obravnavala tudi skupščina občine, zato je izvršni svet nanje podal samo svoje mnenje, pripomba pa na poročilo ni imel.

Prihodnja, 162. seja izvršnega sveta bo v sredo, 22. februarja 1978. Izvršni svet bo razpravljal o predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za vzdrževanje in obnavljanje posameznih komunalnih objektov in naprav. Skupne porabe ter o obsegu in kakovosti vzdrževanja in obnavljanja na območju občine za leto 1978 ter o predlogu letnega plana komunalnih del za leto 1978, sklepal pa bo tudi o predlogu Kovinarja Jesenice za povišanje cen odvoza smeti.

Božo Ahec

OBČNI ZBOR GASILSKEGA DRUŠTVA NA KOROŠKI BELI

V soboto, 18. februarja, so se v gasilskem domu na Koroški Beli zbrali na občnem zboru člani gasilskega društva Koroška Bela. Občnega zbora, ki je bil že 81. po vrstnem redu, so se poleg članov društva udeležili še zastopniki gasilskih društev iz Blejske Dobrave, Jesenice - mesto in železarne Jesenice ter Jože Tresoglav, ki je zastopal občinsko gasilsko zvezo Jesenice.

Tako v poročilu, kakor tudi pozneje v razpravi so pozitivno ocenili ustanovitve samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požari. Ustanovitev skupnosti pomeni med drugim tudi zanesljivejšo materialno osnovo za gasilsko dejavnost.

Za gasilsko društvo Koroška Bela je bilo minulo leto jubilejno, saj so praznovali 80-letnico obstoja in delovanja.

V razpravi so še posebej poudarili potrebo po vključevanju mladih ljudi v gasilske vrste. Zato bo treba tesneje sodelovati z osnovno šolo, kjer naj bi po zgledu nekaterih drugih osnovnih šol, organizirali desetine, ki jih bodo sestavljali pio-

nirji. Beseda je tekla tudi o gasilskih krožkih in drugih oblikah ter akcijah, ki so namenjene varstvu pred požari. Prek gasilskega društva so v lanskem letu občani nabavili več ročnih gasilskih aparatov. Kljub prizadevanjem gasilskega društva in krajevne skupnosti se je prikaza praktične uporabe gasilskih aparatov udeležilo premalo občanov, zato bo treba v tej smeri nadaljevati in si prizadevati, da bi za delo v gasilskem društvu zainteresirali širši krog ljudi.

Poleg proslave, ki so jo organizirali ob praznovanju 80-letnice, so obnovili zgornje prostore gasilskega doma, ki jih bodo tudi v prihodnje koristno uporabili.

Navzoči so pozitivno ocenili akcijo zbiranja sredstev za nakup Magirusove lestve, ki jo na Jesenicah zaradi gradnje večnadstropnih stolpnic nujno potrebujemo.

Ob sklepu občnega zbora so izvolili nov upravni odbor, ki šteje enajst članov. Na osnovi sklepov občnega zbora bodo na prvi seji upravnega odbora sestavili program dela za leto 1978 in ga posredovali članom društva v razpravo in potrditev.

KOMUNISTI KOROŠKE BELE V PREDKONGRESNEM OBDOBJU

V ponedeljek, 20. februarja, so se sestali člani osnovne organizacije ZKS Koroška Bela. Seznanjeni so bili s predlogom kandidatov za delegate na osmem kongresu slovenskih komunistov, ki bo aprila v Ljubljani. Poleg tega je bila posredovana komunistom še informacija o sestavi delegacije ZK za družbenopolitični zbor skupščine občine Jesenice. Predlog je bil sprejet brez pripomb. V nadaljevanju so se dogovorili, da bodo v marcu posvetili več pozornosti obravnavi predkongresnega gradiva in študiji Edvarda Kardelja Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Tudi komunisti Koroške Bele se bodo vključili v akcijo Komunisti, s tem, da bodo zainteresirali krajevno organizacijo SZDL in DPD Svoboda na Javorniku, da še pred kongresom organizirajo ustrezno kulturno prireditve.

Ob sklepu sestanka so bili seznanjeni še s potekom priprav na skupščinske volitve. Pozitivno so ocenili podatek, da je v delegaciji vključenih preko 60 % članov ZK iz krajevne skupnosti Javornik - Koroška Bela.

Beseda je tekla še o predlogu za preimenovanje osnovne šole, ki se bo od sedaj imenovala osnovna šola Karavanških kurirjev na Koroški Beli. S predlogom so soglašali čeprav je na sestanku bilo uveljavljeno mnenje, naj bi več pozornosti namenili Jožetu Zupanu-Ježku, ki je padel v narodnoosvobodilnem boju v Javorniskem rovtu in je bil vzor mladega komuniste.

Nevarnost s streh nam preži na vsakem koraku (Foto B. Blenkuš)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na 113. seji izvršnega sveta OS Radovljica 13. februarja so obravnavali urbanistične zadeve, osnutek zakona o državni upravi, osnutek odloka o registraciji plovnih objektov in o varnostnih ukrepih na Blejskem in Bohinjskem jezeru ter uporabi rek v rekreacijske namene, osnutek programov SIS družbenih dejavnosti za 1978. leto, osnutek odloka o prispevku za vzdrževanje komunalnih naprav skupne rabe, analizo razvoja turizma v občini, poročilo o odlivu kupne moči občanov iz občine, poročilo o pregledu zbranih prispevkov v KS za 1977. leto in zbranih uporabljenih sredstev po samoupravnem sporazumu za zbiranje sredstev za financiranje potreb KS, predlog odloka o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem na območju občine. Imenovali so delovne skupine za pregled samoupravnih aktov v TOZD in OZD ter preučili več finančnih zadev.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 20. seji 14. februarja sprejelo sklep o sklicu prve seje občinske kandidacijske konference SZDL, ki bo danes, 23. februarja. Na njej bodo v skladu s poslovnikom in volilnimi dokumenti delegati krajevnih kandidacijskih konferenc potrdili predloge kandidatnih list in oblikovali predlog možnih kandidatov za DPZ občinske skupščine. Ocenili bodo tudi potek vseh temeljnih kandidacijskih konferenc in sprejeli naloge za priprave na volitve. Na dnevnem redu je tudi obravnavanje ključa za financiranje medobčinskih nalog in dejavnosti.

Komisija za spremljanje in izvajanje zakona o združenem delu pri OS Radovljica je pred kratkim razposlala vsem TOZD in OZD vprašalnike, s katerimi želi ugotoviti, kako se izvajajo akcijski programi usklajevanja organiziranosti in sprejemanja samoupravnih aktov z zakonom o združenem delu. Skupaj z izvršnim svetom OS je komisija pripravila posebna posvetovanja na Bledu, v Bohinju in v Radovljici z odgovornimi predstavniki TOZD, OZD in SIS, na katerih bo tekla beseda o njihovih nalogah pri uresničevanju zakona.

Po sklepu OK ZK in v sodelovanju z vsemi DPO občina Radovljica so prejšnji teden začeli z organiziranim študijem Kardeljeve knjige: Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Študij so organizirali v štirih delih za območje Bleda, Bohinja in Radovljice, namenjen pa je vsem sekretarjem OO ZK, predsednikom KK SZDL, OO sindikata in OO ZSMS. Gradivo v obliki predavanj in razprav posredujejo člani občinskega predavateljskega aktiva.

Na posvetovanju predsednikov OO ZSMS iz vseh 20 krajevnih skupnosti radovljiške občine 14. februarja, ki ga je sklical predsedstvo OK ZSMS, so spregovorili o akciji evidentiranja kandidatov za vodstva OO ZSMS ter organe OK ZSMS. Dogovorili so se tudi o razporeditvi obiskov članov predsedstva po OO ZSMS ter o vsebini razgovorov glede na predkongresne in predvolilne priprave v ZSMS.

Sekretariat aktiva komunistov - kulturnih delavcev pri OK ZK Radovljica je na seji 14. februarja na osnovi programskih smernic volilne konference OK ZK ocenil idejnopolična vprašanja kulture v občini in izvajanje akcije Komunisti. Pripravil je program za 1978. leto in sklenil sklicati aktiv do konca februarja. Za novega sekretarja aktiva je predlagal tajnika ZKO Radovljica Jožeta Smoleja.

V Radovljici je bilo v okviru medobčinskega študijskega središča politične šole CK ZKS za Gorenjsko 10. februarja prvo študijsko srečanje slušateljev dopisne šole marksizma. V radovljiškem oddelku je za to šolo prijavljeno 26 slušateljev, vodi pa ga dipl. sociologinja Majda Odar, vodja INDOK centra Radovljica.

Delovna skupina, ki jo je imenoval izvršni svet OS Radovljica za pregled in uskladitev osnutka sporazuma o izdelavi tehnične dokumentacije pri načrtovanju gradnji Cankarjevega naselja v Radovljici, je pripravila poročilo. Obravnaval ga bo izvršni svet po skupnem sestanku predstavnikov KS Radovljica, Alpdoma, stanovanjske in komunalne skupnosti ter izvršnega sveta.

Po družbenem dogovoru o usklajevanju davčne politike, ki so ga sprejele že vse občine v SIS, je davčna uprava pri OS Radovljica pripravila predlog za uvedbo novega davka. Od novega davka na umetne brezalkoholne pijače in povečanje davka na vino in pivo bi se nateklo v proračun občine okoli 1,5 milijona din. Z uvedbo dodatnega davka v višini 0,5 % od bruto OD pa okoli 5 milijonov din. O uvedbi teh davkov bo odločal izvršni svet, oziroma skupščina občine na eni prihodnjih sej.

Predsednik izvršnega sveta OS Radovljica Franc Podjed je 16. februarja sklical sestanek vseh poslovnih organov delovnih organizacij in predsednikov SIS, na katerem so se dogovorili o smernicah pri izdelavi in sprejemanju finančnih in delovnih programov s področja splošne in skupne porabe v občini za 1978. leto.

Glede na potrebe usmerjenega izobraževanja v radovljiški občini je izvršni svet OS na osnovi predloga projekcije usmerjenega izobraževanja sklenil, da bo navezal stike z republiškimi sindikati in poslovno skupnostjo Alpe-Adria. Dogovorili naj bi se o pridobitvi hotela Alpe-Adria (bivši Slandrov dom) v Radovljici za prostor doma učencev.

Po podatkih analitične službe oddelka za gospodarstvo pri SO Radovljica so v 1977. letu znašali prezeški v SIS otroškega varstva 1.427.000 din, izobraževanja 4.687.000 din, kulture 540.000 din, telesne kulture 273.000 din, socialnega skrbstva 675.000 din in v skupnosti za zaposlovanje 275.000 din.

V 1977. letu so občani v desetih krajevnih skupnostih v radovljiški občini, kjer se zbirajo sredstva na osnovi referendumov o samoprispevku, vplačali 6.293.193 din. Največ sredstev iz samoprispevkov se je zbralo v KS Radovljica 1.772.654, slede KS Bled z 1.409.587 dinarjev, KS Lesce z 1.062.766 din. V KS Gorje so zbrali 772.500 din, v KS Kropa 309.182, v KS Podnart 257.362, v KS Bohinjska Bela 247.961, v KS Brezje 230.103 in v KS Srednja Dobrava 108.666 din.

Z novim odlokom, ki ga bo sprejela občinska skupščina na prihodnji seji vseh treh zborov, bodo zaposleni občani v radovljiški občini morali prispevati za financiranje vzdrževanja in obnavljanja komunalnih objektov in naprav skupne rabe 0,59 % od bruto OD. Prispevek se bo odvajal samoupravni interesni komunalni skupnosti mesečno, kot za druge SIS družbenih dejavnosti.

Na konferenci delegatov vseh osnovnih organizacij ZK iz območja KS Radovljica 6. februarja so ocenili delo sveta in OO ZK v štiriletnem obdobju. Med pomembnejše uspehe štejejo tesno sodelovanje sveta ZK s KK SZDL in svetom KS, ki je znatno po številnih skupnih akcijah kot so referendum, organiziranje uličnih in vaških odborov SZDL, javne razprave o srednjeročnem načrtu razvoja KS, o statutu KS, o zakonu o združenem delu ter zlasti o pripravah na volitve. Manj zadovoljni so z delom mladih komunistov, z idejnopoličnim usposabljanjem in z uresničevanjem sklepov o pomembnih vprašanjih v krajevni skupnosti. Na konferenci so sklenili, da bodo pred volitvami sklicali aktiv vseh članov ZK, teh je nad 300, kjer bodo podrobno preučili možnosti za večjo aktivnost komunistov v KS.

Po programu množičnega usposabljanja občanov v 1978. letu je KO Rdečega križa Ljubno v petek, 10. in v petek, 17. februarja, organizirala predavanje asistenta dr. Stanka Vidmarja o osnovah prve pomoči za vsakogar, prve pomoči v elementarnih nesrečah in vojni ter o negi bolnika na domu. V marcu bo o posledicah kajenja na zdravje predaval prof. dr. Bojan Fortič, o usposabljanju ekip za socialno delo v izrednih pogojih pa bo predaval dr. Sonja Mejakova.

Radovljiški klub zadovoljnih abstinentov je pred dnevi obiskala delegacija delovne organizacije zdravilišča Rogaska Slatina. Na krajiški prirerčni slovesnosti, ki so se je razen članov kluba udeležili tudi predstavniki DPO, so gostje iz Rogaska Slatine izročili listino o prevzemu pokroviteljstva zdravilišča Rogaska Slatina nad klubom zdravljenih alkoholikov Radovljica. To je prvi spodbudni primer takšnega povezovanja, ki obe strani obvezuje na najširše sodelovanje.

Gasilsko društvo Milno na Bledu, ki šteje 39 rednih in 9 častnih članov, je na 64. občnem zboru 11. februarja ocenilo enoletno dejavnost, ki je bila izredno plodna. V domu so uredili dvorano, prostor za orodje in sprejemnico za mleko. Vsa ta dela in še druga so opravili prostovoljno. Posebno prizadevni so bili predsednik društva Miha Rejc, poveljnik Franc Zerovc ter član Beno Bratina. Skrbeli so tudi za organiziranje vseh proslav, z lastno kulturno skupino, ki jo vodi Meta Pazlar. Z lastnimi sredstvi so nabavili gasilski avto. Po razpravi so ponovno izvolili dosedajni upravni odbor in sprejeli plan in proračun društva za 1978. leto. Zbor so sklenili s podelitvijo priznanj dolgoletnim članom.

Na pobudo OO ZK hotskega turističnega podjetja Bled so DPO v tej delovni organizaciji v okviru akcije Komunisti organizirale 13. februarja v stekleni dvorani hotela Jelovica gledališko predstavo za svoje člane kolektiva. V znani monodrami »Lizika« se je predstavila igralka mariborskega dramskega gledališča Milena Mihečeva. O pomeni akcije Komunisti je udeležencem spregovoril sekretar OO ZK Sarajnik.

Po republiškem in regionalnem dogovoru o letovanju v domu VVI v Strunjanu bo v teku člega leta 1978 koristilo dopust 25 članov ZB NOV iz radovljiške občine. Na predlog krajevnih organizacij ZB je predsedstvo občinskega odbora ZB NOV že potrdilo razpored letovanj in soglašalo s kandidati. Cena oskrbnega dne bo letos 80 din.

Na občnem zboru zveze organizacij za tehnično kulturo Radovljica so januarja pozitivno ocenili delo občinskega sveta ZOTK in vseh društev, klubov in krožkov, ki so bili tudi lani izredno delavni. Za uspehe na področju tehnične kulture je lani prejelo jubilejne plakete 49 članov, štirje člani so sprejeli Kidričeve plakete, šest društev pa je bilo deležno posebnih občinskih priznanj.

»CENE GOR, CENE DOL«

V blagovnici Dom oprema Zarja Jesenice sem kupil deset papirnatih vrečk za sesalec. Cena 3,55 din. Mimogrede sem pogledal še v sosednje blagovnice Fužinar in bil nemalo presenečen. Namreč popolnoma enake vrečke tam

prodajajo po ceni 1,80 din. Pozanimal sem se v Zarji od kod taka razlika, pa so samo skomignili z rameni. Če bi »podražitev« preračunali v procente, zneslo bi kar precej.

Vsak komentar je najbrž povsem odveč.

PRED KONGRESI ZVEZE KOMUNISTOV

Nadaljevanje

POLOŽAJ IN VLOGA SOCIALISTIČNEGA SUBJEKTIVNEGA FAKTORJA V DELEGATSKEM SISTEMU

Doslej smo iz študije Edvarda Kardelja: SMERI RAZVOJA POLITIČNEGA SISTEMA SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA, z namenom, da bi s tem seznanili čimveč delavcev in delovnih ljudi ter občanov, posredovali poglavje DELEGATSKI SISTEM in poglavje DELEGACIJA. Ti dve poglavji nismo izbrali slučajno, temveč predvsem iz razloga, ker smo že v drugi fazi priprav na skušinske volitve, oziroma delegacij za naš skupščinski sistem, da bi bili bodoči delegati kar najbolje seznanjeni s tem. Danes pa smo se odločili, da posredujemo razmišljanje Edvarda Kardelja o položaju in vlogi socialističnega subjektivnega faktorja v delegatskem sistemu.

Edvard Kardelj poudarja, da je za uspešno delovanje delegatskega sistema in za preprečevanje različnih odstopanj, potrebno podrobno določiti in utrditi položaj in odgovornost subjektivnih socialističnih sil v delegatskem sistemu. »Kajti, da bi delegatski sistem lahko dobro deloval, se mora v njem spojit oziroma združiti zavest o živih in neposrednih samoupravnih interesih z zavestjo o skupnih dolgoročnih družbenozgodovinskih interesih delavskega razreda in vseh delovnih ljudi,« pravi Kardelj.

Prav v tem pogledu, nadaljuje, pa smo šele na začetku razvoja in prav v tem pogledu je naš delegatski sistem še nedorečen. Poleg resnih pomanjkljivosti v vseh smereh njegovega delovanja, se nismo še popolnoma otrsli navad parlamentarnega sistema in »ljudskega poslanca« kot političnega predstavnika. »V delegatskem sistemu danes še vedno ni dovolj učinkovitosti pri demokratično organiziranem izražanju volje baze kot tudi ne v demokratičnem mehanizmu, ki bi delegatski sistem zadovoljivo povezoval s celotno strukturo družbene zavesti. Poleg tega delegatski sistem tudi po svoji demokratični naravi ne more delovati, če je zaprt v svoje lastne institucionalne organe in oblike.«

Čeprav ta čas, nadaljuje Edvard Kardelj, ne moremo reči o delegatskem sistemu, da je že postal kompleten demokratični in politični sistem, pa lahko trdimo, da je postal ogrožje novega sistema samoupravnega socialističnega mehanizma, sposobno, da postane nosilec celotnega družbenega mehanizma.

»Delegatski sistem bo lahko v polni meri opravljal svojo družbeno vlogo samo, če bodo subjektivne socialistične sile družbe (družbenopolitične organizacije, državni organi, znanost, strokovne službe in vsi organizirani faktorji idejnega, političnega, strokovnega, materialnega, znanstvenega in kulturnega ustvarjanja; (povzeto iz Kardeljeve študije) z zvezo komunistov na čelu njegov organski del, se pravi faktor njegove zavesti. Mislim, da sedanje stanje v tem pogledu ni povsem zadovoljivo. Še več, eden izmed glavnih problemov našega delegatskega sistema, ki zavirajo njegovo utrditev, je način, na kakšen se v delegatskem sistemu izražata položaj in vloga tistega dela družbene strukture, ki ga navadno imenujemo socialistični subjektivni faktor družbe.«

Kardelj v nadaljevanju meni, da je subjektivni faktor družbe kot celote in v posameznih svojih delih še preveč na obrobju gibanj, ki so v samoupravnem združenem delu in v delegatskem sistemu. »Noben sistem,« poudarja Edvard Kardelj, »tudi naš družbenoekonomski ne, s tem pa tudi delegatski sistem, ne more uspešno delovati stihijno, brez vsestranskega opiranja na celotno zavestno ustvarjalno silo subjektivnega faktorja družbe. Tudi v delegatskem sistemu, kakor v družbenem življenju sploh, spontanost in avtomatizem ne moreta zamenjati organizirane ustvarjalne sile družbe.«

Kardelj pravi, da se vloga subjektivnega faktorja v delegatskem sistemu mora začeti pri delegacijah temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, sicer ne bi mogli dosledno izvesti delegatskega sistema tudi na drugih ravneh delegatskega odločanja. Ravno zato mora biti delovanje zveze komunistov in družbenopolitičnih organizacij osredotočeno v delegatsko bazo.

Če socialistične subjektivne sile družbe ne bodo delovale v tej smeri, bi nas lahko ne samo stihija ampak tudi sedanje stanje vodila v najboljšem primeru v počasen vsakodnevni primitivni empirizem, primitivno izkustvenost, v težjih primerih pa čelo do tega, da bi sovražne sile našega socialističnega samoupravljanja, dobile pozicije v našem delegatskem sistemu. »Delegati ne morejo samo spontano in empirično graditi naše družbe,« pravi Kardelj. »Organizirane sile socialistične zavesti potemtakem morajo biti odločilni faktor zavesti delegatskega sistema. Seveda tega subjektivnega faktorja ne moremo razumeti, še manj pa lahko deluje kot komanda zveze komunistov nad celotnim sistemom. Mislim, da moramo rešitve iskati v hitrejšem razvijanju ustreznih oblik demokratičnega povezovanja vloge zveze komunistov, sindikatov, socialistične zveze in drugih organizacij, znanosti, kulture in strokovnih služb z delegatskim sistemom.«

(Se nadaljuje)

Autobusna postaja v Ratečah je v zimskem času zelo zapuščen in zanemarjena. Potniki, ki izstopajo iz avtobusov se pritožujejo, ko morajo stopati na ledena in kotanjasta tla. Še bolj pa tarnajo tisti potniki, ki ob slabem vremenu čakajo avtobus kar na prostem. Pod streho avtobusne postaje so namreč komunalci potisnili kupe snega in je tako streha v zimskem času namesto potnikom, namenjena snegu in ledu. Kdo je pravzaprav odgovoren za to avtobusno postajališče, ki ni ravno najboljše urejeno? Krajevna skupnost Rateče in skupščina občine Jesenice sta za ureditev postajališča porabili že precej denarja, tisti pa, ki uporabljajo ta prostor, pa se za ureditev ne zmenijo. (Tekst in foto: A. Kerštan)

HOMOGEN KOLEKTIV Z VZORNO AMATERSKO PRIPADNOSTJO

»Vse nas v tem trenutku, ko podajate obračun svojega dela, najbolj veseli, da ste dosegli vzorno amatersko kvaliteto, ki sega v sam slovenski vrh. Vsega tega pa ne bi dosegli, če za vsem tem ne bi stala, poleg kvalitete in zavzetega dirigenta, vzorna amaterska pripadnost slehernega člana in homogen kolektiv.« S temi besedami je predsednik izvršnega odbora skupščine kulturne skupnosti Jesenice Joža Varl pozdravil volilno konferenco PIHALNEGA ORKESTRA JESENISKIH ŽELEZARJEV, ki daje pravo vrednost in ceno temu glasbenemu kolektivu.

Konferenca, ki je bila v soboto, 18. februarja, so se poleg zelo dobre udeležbe godbenikov, udeležili iz Železarne: predsednik delavskega sveta Jože Ulčar, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Stefan Ščerbič in sekretar tovarniškega komiteja ZKS Tone Pintar, nadalje predsednik ZKO občine Jesenice Rudi Makra, sekretar kulturne skupnosti Jesenice Janez Kavčič, predsednik glasbene šole Jesenice Igor Marošević, predstavnik godbe na pihala iz Lesc in predstavnik PD Jesenice.

Po izvolitvi delovnih organov konference je najprej podal poročilo predsednik pihalnega orkestra Miro Skube, iz katerega povzemamo naslednje misli:

V svojem uvodu je predsednik najprej poudaril, da konferenca sovpada z iztekom prvega mandata obdobja delegatskega formiranja skupščinskega sistema in s tem tudi mandata prve delegatske formirane skupščine kulturne skupnosti Jesenice. To je poročevalec poudaril predvsem z namenom, da bi v razpravi poskušali tudi oceniti doseženo stopnjo uresničevanja delegatskega sistema na področju kulture v občini, še predvsem, ker stojimo pred volitvami, ki morajo pomeniti nov kvaliteten premik pri uresničevanju delegatskega sistema. Govornik je dejal, da je bil dosežen pomemben premik, predvsem v pogledu stabilnejše materialne osnove za kulturo, kar je posledica svobodne menjave dela z delavci v materialni proizvodnji. Seveda pa bodo potrebna še prizadevanja, pri čemer morajo biti kot samoupravljavci prisotni tudi godbeniki, za dodatno zbiranje sredstev za izgradnjo novega delavskega kulturnega doma na Jesenicah. Delegatska organiziranost kulture v občini, je po njegovem mnenju, prinesla tudi pomembne premike v pogledu podružbljanja kulture in smotnejšega načrtovanja in usklajevanja kulturnih programov v občini. Omenjal je tudi nekatere slabosti, ki jih bo potrebno učinkovito odpravljati v novem delegatskem obdobju.

»Drugo pa je, kar bi rad v uvodu poudaril,« je nadaljeval predsednik, »bistveno spremenjen položaj in vloga kulture v naši samoupravni socialistični družbi. Mislim v tem smislu, ker je kulturna dejavnost, oziroma kultura nasploh postala sestavni del subjektivnega faktorja, ko skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami, državnimi organi, znanostjo, strokovnimi službami in drugimi dejavniki, mora s svojo dejavnostjo vplivati na družbeno zavest in na reševanje družbenih problemov. Pri tem moram reči, da smo godbeniki s svojo programsko usmerjenostjo, ki izraža našo veliko preteklost in utrip sedanjosti, močno usmerjeni k temu smotru, to je dviganju družbene zavesti naših delavcev, delovnih ljudi in občanov. Mnogo bolj pa bomo morali tudi sami, kot delavci samoupravljavci delovati v tej smeri, kajti če je naša programska orientacija usmerjena k dviganju družbene zavesti, potem tudi naša lastna družbena zavest mora biti na ustreznem nivoju. Mnogi naši godbeniki se že uveljavljajo kot aktivni samoupravljavci v različnih organih in delegacijah, drugi pa se morajo v ta proces aktivno vključiti ali tam kjer delajo ali tam kjer živijo. Za uspešno delo v delegatskem sistemu pa je seveda potrebna ustrezna razgledanost, predvsem pa visoka stopnja družbene zavesti. Vem, da boste rekli, da ste že s samo godbeno dejavnostjo močno angažirani, priznam, da je to tudi res. Vendar pa je tudi to res, da le če bomo vsi zrelo in pametno sodelovali v našem samoupravljanju, tam kjer delamo ali tam kjer živimo, bomo hitreje spreminjali naše družbenoekonomske odnose in krepili našo ekonomsko osnovo, to pa je povezano z našim osebnim standardom, kakor s celotnim družbenim standardom in napredkom družbe. Ob tem pa bi rad poudaril, da se bomo morali tudi sami bolj usposabljanje za to, pa tudi svoje kulturno obzorje razširjati na celotno kulturno področje, to je tudi na dramsko, likovno, filmsko področje, na branje knjig in podobno.«

V nadaljevanju je predsednik najprej obnovil programske osnove, ki so jih sprejeli pred dvema letoma. Uresničevanje programa je zahtevalo tako od orkestra kot od odbora velike napore, saj so ga skoraj v celoti dosegli, oziroma v marsičem tudi presegli. V letu 1976 so imeli skupno 67 nastopov, poleg sodelovanja na 26 pogrebi. Ta čas so imeli 96 skupnih in 27 sekcijskih vaj,

skupaj torej 190 vaj in nastopov. V lanskem letu pa so imeli 80 različnih nastopov, 101 skupno vajo in prek 30 sekcijških vaj. Vse to seveda predstavlja izredno veliko obremenitev članov orkestra, ki so jo z največjo zavestjo, voljo in razumevanjem uspešno premagali.

Po tem, ko je predsednik omenjal nekaj najvažnejših nastopov v zadnjih dveh letih, pri čemer je bil v lanskem letu predvsem poudarek na partijskih jubilejih in jubilejih predsednika Tita, je menil, da je orkester na osrednjih prireditvah skupaj s pevskimi zbori in recitatorji dosegel nadpovprečno kvaliteto s sodobno, napredno glasbeno literaturo, kar je potrebno gojiti in stopnjevati tudi v bodoče.

Posebej se je poročevalec zadržal pri tekmovalnosti pihalnih orkestru Slovenije, na katerem je jeseniški pihalni orkester v prvi težavnostni stopnji dosegel zlato plaketo. To je izredno veliko priznanje za doseženo kvaliteto ob dejstvu, da so pihalni orkestri nasploh na Slovenskem napredovali in da je na tekmovalnosti od 100 orkestru na Slovenskem, sodelovalo kar 54. Pri tem je še posebej poudaril, da je to zasluga vseh godbenikov in izrekel posebno priznanje dirigentu Ivanu Knificu, ki je orkester imenitno pripravil in recitatorju Franciju Pogačniku za njegov prispevek k uspehu.

Predsednik se je za tem zadržal pri izboru glasbene literature in poudaril, da so bili njihovi programi vedno idejno in vsebinsko opredeljeni glede na pomen in vrsto nastopa ali proslave. To je pomenilo veliko obremenitev za orkester, ker je bilo potrebno programe izredno hitro menjati, saj so v dveh letih izvajali okrog 120 skladb, od tega kar 24 pesmi z zbori. Posegali so po najnovejši slovenski in jugoslovanski glasbeni literaturi.

V zadnjih dveh letih so uspešno, ob izredni materialni podpori železarne Jesenice, rešili nekaj, že več let prisotnih problemov. Godbeniki so dobili nove kroje, delno so uredili svojo godbeno sobo, v teku pa je zamenjava instrumentov. Za celotno zamenjavo bodo v letu 1978 rabili še najmanj 250.000 din, če ne bomo bistvenih podražitev, kar bo znova potrebno iskati z dodatnim združevanjem sredstev.

Poročevalec se je zadržal tudi pri kadrovske problematiki in pri težavah zaradi večimenskega dela godbenikov. Poudaril je tudi, da je za tako obsežno delo 35 dni izredno plačnega dopusta za godbenike, za kar so sicer resnično hvaležni Železarni, veliko premalo. Čeprav, je dejal, orkestru Železarna veliko pomaga, ne preostane drugega, kot da jo prosijo še za dodatno razumevanje, ker pa večina godbenikov dela v Železarni.

Ko je govoril o vzgoji kadrov je menil, da je pri tem premalo načrtnosti in da celoten sistem glasbenega šolstva zahteva temeljito reformo. Pri tem je omenjal tudi odgovornost glasbene šole pri vzgoji kadrov in negativnih odnosov posameznih glasbenih pedagogov do orkestra.

Predsednik je svoje poročilo sklenil z nekaterimi mislimi za izdelavo programa za prihodnje obdobje in se zahvalil dirigentu in vsem godbenikom za veliko požrtvovalnost, predvsem pa železarni Jesenice, zvezi kulturnih organizacij in izvršnemu odboru skupščine kulturne skupnosti Jesenice za uspešno sodelovanje, materialno pomoč in pomoč pri delu.

Blagajnik Tone Ravnikar je v svojem poročilu, ki je sledilo, navedel, da je orkester v lanskem letu od kulturne skupnosti prek ZKO prejel 230.000 din, namenska sredstva za nabavo instrumentov so znašala 429.590 din, sami pa so s članarino in pogrebi ustvarili 117.700 din, tako da so skupni prihodki v lanskem letu znašali 347.700 dinarjev.

Poročilo inventurne komisije in predlog za odpis je podal Joža Bizjak, priznanje za vestno in natančno delo blagajnika pa je v imenu nadzornega odbora izrekla članica Tatjana Lazar.

Sledila je razprava, ki so jo nekateri poimenovali kot pravo »tribuno«, na kateri so bile izrečene nekatere objektivne kritike, priznanja, spodbude za nadaljnje delo in številne bogate misli za nadaljnjo programsko osnovo. Izredno kvalitetno je bila ocenjena konferenca v celoti, ki je bila v vsebinskem pogledu izredno bogata, kajti zajemala je tako temelje kulturnega razvoja občine, to je delegatski sistem in svobodno menjavo dela, kakor bogato dejavnost in pestro problematiko pihalnega orkestra. Resnično si lahko le želimo, da bi tako celovito potekale konference, oziroma občni zbori tudi v drugih kulturnih organizacijah in društvih. To kaže tudi na dobro zastavljeno delo odbora orkestra in na odprtost pihalnega orkestra navzven.

Po tem, ko so potrdili delovni in finančni načrt za letošnje leto in statut združevanja pihalnih orkestru Slovenije, so izvolili nov odbor, kateremu bo tudi v bodoče predsedoval Miro Skube, ki so mu na konferenci izrekli priznanje za njegovo dosedanje uspešno delo in vodenje odbora, oziroma pihalnega orkestra.

**DOPISUJTE
V ŽELEZARJO**

KLUB SAMOUPRAVLJALCEV

SPOZNAVANJE ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH

V mesečnem programu za februar so v klubu samoupravljalcev planirali tudi seminar za člane odborov za delovna razmerja, in sicer o novem zakonu o delovnih razmerjih. Tema sama je zahtevala strokovne priprave, zato smo prosili za pomoč Albina Kobentarja, družbenopravobranilca samoupravljanja, ki nam je svetoval, kako naj opravimo izbor in tudi to, koga naj povabimo k sodelovanju.

Tako smo v ponedeljek, 13. februarja, izvedli prvih pet izobraževalnih ur o temeljnih določbah, sklenitvi delovnega razmerja, o pravicah, obveznostih in odgovornostih in še o odgovornostih za delovne obveznosti in prenehanju delovnega razmerja. Predavala sta Vasilij Novak, sodnik občinskega sodišča in Janko Kavalir iz železarne Jesenice. Že v prvem odmoru smo povprašali slušatelje o vtisih. Vseč jim je bilo predvsem zaradi tega, ker so predavatelja res razumeli.

Tudi za torek, 14. februarja, smo pripravili dvojno predavanje. O varstvu pri delu, o varstvu pravic delavcev, o nadzorstvu in o kršitvah zakona je predaval Janez Poljšak iz Železarne, o začasnem in občasnem delu pa Iztok Federl iz biroja za urbanizem in stanovanjsko poslovanje. Zadnjega dne smo slušateljem razdelili tudi vprašalniki, da bi tako ugotovili, kako uspešen je bil seminar, da bi lažje načrtovali podobne izobraževalne oblike v prihodnje. Bili so zadovoljni, ker menijo, da bodo zaradi novih znanj lažje opravljali svoje naloge in ker jim bodo ta znanja nasploh koristila. Pa še nekaj

nas je razveselilo: slušatelje smo vprašali, na kakšen način so bili obveščeni, da pripravljamo ta seminar, pa jih je precej odgovorilo, da niso dobili le vabila, ampak da so se v TOZD tudi osebno pomenili z njimi o novi izobraževalni obliki. Verjetno je bil zato odziv boljše, čeprav pet slušateljev, ki so poslušali predavanja v ponedeljek, naslednji dan ni prišlo, zato pa je bilo šest novih, ki so bili prepozno obveščeni. Pa smo vendar ugotovili že prejšnji dan, da so ostali dobili obvestila s kluba samoupravljalcev pravočasno.

Kaže, da bo ta teden še bolje, ko bomo seminar ponovili, saj prijave na klub samoupravljalcev prihajajo vsak dan. Tudi odziv slušateljev kaže, da so predavatelji klub strokovni temi posredovali snov tako, da je bila vsem razumljiva. Zato so vsi razen enega potrdili, da bodo še prišli, če bo organizirana še kakšna podobna izobraževalna oblika. Če bo uspeh ponovitve tudi tako ugoden, razmišljamo, da bi pripravili še kakšen seminar o zakonu o delovnih razmerjih, da bi se ga lahko udeležili še tisti, ki prvih dveh niso mogli obiskovati. M. M.

NE LE NA ODRU, TUDI V DVORANI RAZLIČNE GENERACIJE

Amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice in komisija za kulturo pri izvršnem odboru osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice, sta organizirala v soboto, 11. februarja, v gledališču Tone Čufar Jesenice, gostovanje narodnega pozorišta Bosanske Krajine iz Banje Luke, z gledališkim delom Dušana Jovanovića: GENERACIJE.

Gledališče iz Banje Luke je s predstavo Generacije nastopilo 10. februarja tudi na tednu slovenske drame v Kranju, pa se je ponudila prilika, da se po daljšem času tudi na Jesenicah za delavce s srbohrvatsko govorečega področja organizira gledališka predstava v njihovem jeziku (zadnja gledališka prireditve za delavce iz drugih republik in pokrajin je bila februarja 1976, ko je z istim namenom na Jesenicah gostovalo Pozorišče iz Leskovca s tragikomedijo Osvajatelj). Predstavo sta financirala iz namenskih sredstev amatersko gledališče Tone Čufar in sindikat Železarne.

Delavci in člani njihovih družin iz bratskih republik in pokrajin so dvorano zasedli do zadnjega kotička, že veliko pred začetkom predstave. To kaže, da so delavci Železarne s srbohrvatskih jezikovnih področij zainteresirani za gledališke predstave v njihovem jeziku in bi bilo potrebno večkrat organizirati podobne prireditve.

Predno izrečemo nekaj mnenj o izvedbi Jovanovićevega gledališkega dela, moramo omeniti del gledalcev, ki so s svojimi izpadi motili odvijanje predstave in nervirali ter motili tisti del gledalcev, ki so želeli predstavo gledati v miru in slediti številnim zapletom odrskega dogajanja. Nekaj gledalcev je na nekatere delikate scenske prizore in besedila (v predstavi jih je dosti), reagiralo z nepotrebnimi in neumestnimi glasnimi pripombami. Slišati je bilo tudi besede, ki ne sodijo v gledališko dvorano niti kam drugam, čeprav smo iste, ali podobne besede slišali v igralškem tekstu. Vedeti bi morali, da je oder eno, dvorana pa drugo. Ljubitelji gledališča in te zvrsti kulture pride v gledališče, da vidi in sliši, kaj je napisal avtor in kako je delo izvedeno. Potem pa delo doživi kritiko v pozitivnem ali negativnem smislu, kar je doživelo tudi delo Jovanovića.

Glasno reagiranje dela gledalcev, na nekatere sočne odrske replike, ter protesti tistih, ki so predstavo želeli spremljati v miru, so onemogočali tempo predstave, ker so igralci svoje dialoge morali prekinjati, dokler v dvorani ni zavladala delni mir. To je pri igralcih povzročalo težave, ker so dialogi režijsko zelo komplicirani. V nekaterih scenah so dialogi dvojni, poleg tega pa tretji par ali skupina igralcev pričakuje istočnico za vstop ali nadaljevanje dialoga v sledečem scenskem dogajanju. To povezuje globoko na odru ali spredaj na »rampi«, zaradi prevelike »živahnosti« v dvorani, ni bilo mogoče brez zastojev. V ponovljenem primeru bi bilo najbolje predstavo začasno prekiniti in »nemirneže« opozoriti, naj se ne obnašajo nekulturno. Mogoče bi v bodoče organizacijo podobnih prireditve lahko zaupali kulturni skupini JUTRO, ki združuje delavce iz ostalih bratskih republik in pokrajin, ki že nekaj let zelo uspešno deluje pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice in se je že dobro izkazala pri organizaciji svojih prireditve.

Gledališko predstavo Generacije na Jesenicah nismo videli niti slišali njen izvirni tekst, v slovenščini. Sicer smo iz pisanja gledališkega kritika Jožeta Javoršaka, seznanjeni o nesprejemljivi slovenščini, v kateri

je napisano Jovanovićevo delo Generacije. Med ostalimi »epiteti« o Jovanovićevev besedilu je med drugim rečeno: »... zdrava pamet pravi, da gre za namensko razvednotenje slovenščine, za uporabo slovenščine kot predpražnika, ob katerega se obriše vsak...«, prepričan o lastni genialnosti...«

Tudi besedilo v srbohrvaščini ni brez pomanjkljivosti. Delo je prevedla v srbohrvatski jezik Ljiljana Medaković. Če je besedilo v slovenščini tako, kot ga nam je opisal Jože Javoršek, potem je Ljiljana Medaković resnično imela težko in odgovorno nalogo. Iz nekaterih delov prevedenega besedila je razvidno, da dobro pozna bosanski način uporabe srbohrvatskega jezika. Znano je, da je tako imenovano bosansko narečje srbohrvatskega jezika bogato po duhovitosti in milozvočnosti, pa je prevajalka mogoče preveč poudarjala in nepotrebno ponavljala »sočne« izraze kot »jebemti«, »sranje«, »jebiga«, »kurba«... Nedvomno bi se tudi brez takega besedičenja, lahko prikazale razlike med staro in mlado generacijo.

Jovanovićeve Generacije predstavljajo zelo razgibano življenje neke razširjene družine in okolja (sosedov) z vsakdanjimi brigami, problemi in dogodivščinami. Gre za generacije podeljene na stare, srednje in mlade, ki so vse skupaj sestavljene iz zelo pester družine. Starejšo generacijo sta med drugimi predstavljala Seša Vukosavljević in Duško Križanec, kot Anda in Lujo Mošić. Oba sta bila prepričljiva in na zadovoljivi interpretirski ravni. Ivanka (Zlata Velimirović) in Golub (Slobodan Velimirović), ki naj bi pripadala srednji generaciji, sta svoje tragikomične like izoblikovala na čehovljanski način, zelo uspešno. Marko Volić, zet Anda in Luje (Živomir Ličanin) in Ana, njegova žena, hčerka Anda in Luje (Džemila Delić), sta predstavnik mlajše generacije in osrednje osebnosti Jovanovićevev Generacije. Sta dva različna svetova. Marku se »jeba« vse, ne dela, vsega ima »pun kufer«, razgrajač je, grobian, frajer, »nabit s štoski«, za njega ni važno kaj je, važno je, da se znajde, ironizira vse, kar drugi počno... Živomir Ličanin je negativni lik Marka podal disciplinirano, originalno, brez improvizacij (verjetno se je strogo držal prevedenega teksta), z vsemi potrebnimi razsežnostmi profesionalnega gledališkega ustvarjalca. Njegova partnerka Ana se po svojih nazorih do sodobnega življenja diametralno razlikuje od svojega moža. Delavna je, pravičnica, ima pravičen odnos do ljudi in vsakodnevnih ljudskih problemov, le težko prenaša možovo frajersko pojmovanje življenja in sta kar naprej v nesoglasju. S svojim prefinjenim in profesionalnim oblikovanjem lika Ane je Džemila Delić pri gledalcih vzbudila željo, da bi njeno vključevanje v scenska dogajanja trajalo čim dlje.

To so nosilci glavnih vlog Jovanovićevev likov, ki so z veliko zbranostjo in stopnjevanimi živčnimi napori obvladovali zapleten scenski koncept. Zahtevne režijske in scenske naloge so ob omenjenih razmerah v dvorani vsi uspešno prebradili. Tudi vsi ostali nastopajoči: Pero Mojaš, Dobrica Agatanović-Aga, Oligica Latinger, Luka Gatareć, Zlatko Pregl in Ljiljana Josipović, so s svojimi igralškimi talenti in odrskimi izkušnjami prispevali, da jih je napolnjena dvorana navdušeno pozdravila.

Dogajanja med ljudmi Jovanovićevev različnih generacij, ki prikazujejo svoj zunanji in notranji svet, v katerem živijo, je spretno režiral Aleš Jan. Z nekaterimi dobrimi in celo duhovitimi rešitvami, z uporabo celotnega odrskega in predodrskega prostora (rampe), napolnjenega s predmeti iz vsakdanje družinske rabe, je poskrbel za dinamično odvijanje odrskega dogajanja, za kar gre zaslugi tudi scenografiji, katero je ustvaril Savo Sandrov.

Gostovanje banjaluškega gledališča je bilo svojevrstno odskočno točko in zabava za ljubitelje gledališča, posebno pa za delavce Železarne iz drugih republik in pokrajin, katerim je bila predstava namenjena.

F. Ropret

PROSLAVA OB KULTURNEM PRAZNIKU

Ob kulturnem prazniku in ob stoletnici rojstva pesnika Otona Župančiča, so učenci celodnevne osnovne šole Kranjska gora, pripravili proslavo, na katero so povabili tudi pesnika Nika Grafenauerja. Sodelovali so učenci vseh razredov. Predstavili so se s pesmimi Franceta Prešerna, Otona Župančiča in seveda tudi s pesmimi Nika Grafenauerja. Člani literarnega krožka pa so predstavili še Tagorejeve Ljubezenske speve. Po kulturnem programu je pesnik Grafenauer podelil najprijaznejšemu bralcu Finžgarjeve bralne značke in plakete. Letos se je v tekmovanje vključilo zelo veliko učencev.

Po proslavi so učenci povabili pesnika na pogovor za okroglo mizo. Pesnik se je povabil rad odzval in tudi rad odgovarjal na vprašanja, ki so jih učenci pripravili zanj.

Tako so proslavili kulturni praznik na COŠ v Kranjski gori. Najbrž bo marsikomu še dolgo ostal v spominu, prav gotovo pa pesniku Grafenauerju, ki se je na poti domov ponesrečil.

M. D.

Gorenjci,
naročite
GLAS

25-LETNICA PREŠERNOVE DRUŽBE

Neizmerljiva je moč umetnika, še posebej velik je vpliv umetniške besede. Pesniki in pisatelji upodabljajo naše življenje in naše hotenje. Dobra knjiga vodi najvarneje otroka in mladostnika na poti v življenje, odraslemu pa postane in ostane nenadomestljiva svetovalka, prijateljica, notranja potreba.

Kljub radiu in televiziji se še vedno najde čas, ki ga lahko preživimo koristno in pametno ob knjigi. Posebno otroci in mlajši prej in bolj posegajo po knjigi, če jo imajo tudi doma.

Prešernova družba je tista družbena kulturna organizacija, ki nudi Slovincem doma in v tujini najcenejšo dobro knjigo. Z izdajami Prešernove družbe si lahko ustvarimo za majhen denar domačo knjižnico, v kateri bo našel vsak član družine nekaj zase.

Družbo gmotno podpirajo republiška kulturna skupnost, Ljubljanska banka, krajevne skupnosti, predvsem pa številne organizacije združenega dela z ustanovnimi in podpornimi članarini in z oglasi v koledarju in v mesečni reviji Obzornik.

Prešernova družba izdaja vsako leto posebno zbirko. Doslej je izšlo 176 knjig v 6.674.360 izvodih, od tega je bilo namenjenih Slovincem v Italiji in Avstriji 209.200 knjig. Kot dopolnilo k letnim zbirkam izdaja družba zbirko romanov Ljudska knjiga. V tej zbirki je doslej izšlo 153 romanov v 1.108.080 izvodih.

Revija Obzornik prinaša kratke zgodbe domačih in tujih besednih umetnikov, vsakvrstne članke z vseh področij znanosti in človeškega zanimanja. Zanimiva je za mlade in stare, za ljudi vseh poklicev, pomembnih priročnik je tudi prosvetnim delavcem. Doslej je izšlo 25 letnikov v 1.755.378 zvezkih. Letna naročnina za 12 števk Obzorika je 120 din. V 25 letih je poslala Prešernova družba med Slovence 9.537.718 knjig in revij.

Če šola, delovni kolektiv ali vas še nima poverjenika, izberite med vami tistega, ki ima rad knjige, ta bo gotovo naročil knjige Prešernove družbe zase in hkrati tudi za vas. Knjige Prešernove družbe so lepo darilo ob vsaki priliki, tudi rojakom v tujini. Knjige Prešernove družbe bi lahko več uporabljale šole in organizacije združenega dela za razne nagrade. Javne in šolarske knjižnice bi lahko za majhen denar obogatile svoj knjižni fond.

Revija Obzornik bi morala biti na voljo učencem in prosvetnim delavcem v vsaki šolski knjižnici oziroma čitalnici.

Prešernova družba ima vedno na zalogi Prešernove poezije s pripombami k posameznim pesmim, ki jih je pripravil dr. Anton Slodnjak. Broširana izdaja stane 45 din, vezana v platno 80 din. Družba ima tudi slike in barvne razglednice dr. F. Prešerna in barvne reprodukcije nekaterih naših zelo znanih slikarjev. Prospekte družbe dobite v šolah, v knjigarni, pri poverjenikih, v knjižnicah in na naslov Prešernova družba 61000 Ljubljana, Opekarska - Borsetova 27.

PROGRAM PREŠERNOVE DRUŽBE ZA LETO 1978

1. **Prešernov koledar 1979** je glavna in najbolj priljubljena knjiga letne zbirke. Opremljen bo z barvnimi slikami enega velikih slovenskih slikarjev. Poleg koledarskega dela bo imel vrsto člankov, ki jih bodo pripravili pesniki in pisatelji in strokovnjaki raznih ved in veščin.

2. **Boris Režek: Ljudje ob meji** je roman o koroških gruntarjih, o krivici, ki jo prizadevajo bajtarski, hlapčevski in dekelski žloti med dvema vojnoma. Zgodba je živo in sočno napisana, s koroškimi jezikovnimi nadhimom.

3. **Miško Kranjec: Čarni nasmeš** je biser nestorja našega pripovedništva. Upodobil je tragiko prekmurskega sezonskega dekleta in njegova nezaželenega otroka, kateremu se ne bo nikoli nihče nasmehnil. Delo je izšlo že po vojni, vendar nas bo s svojo človečansko vsebino in lepo ponovno osvojilo.

4. **Miran Ogrin: Vzhodni veter** je potopis. Delo ima podnaslov Od Urala do Kitajske in do arabskih pustinj, kar pove, da je beseda o tistem svetu, o katerem znova in znova slišimo. Tu so tudi razmišljanja, kot: »Potovanje je veliko iskanje. Človek vse življenje nekaj išče... Moderna civilizacija človeka ubija, breze ga pomirjajo...«

5. **Draga Černelc in Stojan Plesničar: Alergija in alergične bolezni** je knjiga o današnji bolezenski nadlogi, o kateri vemo vse premalo. Dr. Draga Černelc in dr. Stojan Plesničar, zdravnik in pisatelj, nam bosta odgrnila zaveso pred to doslej neznano človekovo bolelostjo. To bolezen bi morali znati odkrivati že pri otrocih. Enako morajo vedeti o bolezni vsi delovni ljudje, da bodo opravljali svoje delo v takem okolju, ki ne bo več delalo bolnike in invalide.

Naročniki bodo prejeli broširano zbirko za 100 din, v celoplatno vezano pa za 170 din. Naročniki, ki bodo poravnali naročnino do 30. junija, bodo prejeli še nagradno knjigo **Alany White: Podnebje upora**. Roman psihološko dogmno riše brezposelne prebivalce barakarskih predmestij Ria de Janeira in okolice.

FINŽGARJEVA BRALNA ZNAČKA – KULTURNO DOŽIVETJE MLADIH BRALCEV

Osmega februarja letos smo v vseh osnovnih šolah jeseniške občine slovesno počastili slovenski kulturni praznik. Mladi deklamatorji, pevci ter glasbeniki so dostojno predstavili ob Prešernu velikega poeta Župančiča, ki je s svojim delom spremljal tegobe in radosti slovesnega naroda ter bodril borce med NOB. Zato so te prireditve le skromna oddolžitev. Hkrati naj te misli veljajo kot apel, da bi o umetnikih ne govorili le ob stoletnih mejnikih, temveč naj bodo stalno prisotni v naših mislih in delu.

Na ta dan smo zaključili tudi kulturno akcijo mladih bralcev. Finžgarjevo bralno značko danes pozna ne le mladi bralci, ampak sleherni občan. Že dvajseto leto se osnovnošolci vključujejo v to tekmovanje. Žal smo zadnja leta slavisti opazili, da kljub splošni pripravljenosti za to dejavnost bralna značka hromi. Odločili smo se za organizacijske in vsebinske spremembe. Le-te smo mogli uresničiti v sodelovanju s kulturno skupnostjo Jesenice. Dolga leta smo životali in se borili z najosnovnejšimi finančnimi problemi. V šolskem letu 1977/78 smo se na sestanku slavističnega društva in aktivna slavistov dogovorili, da prosimo za pomoč kulturno skupnost. Našim načrtom in željam so v polni meri prisluhli ter nam dodelili zaprosena sredstva. Tako smo načrtovane spremembe lahko izpeljali. V imenu številnih mladih bralcev ter mentorjev se za nove odnose zahvaljujem.

Ti strahotno mučeni mladi in stari so v ozračju brazilskih policijske strahovlade popolnoma nemočni. Roman je mozaik obupne bede in nečloveških razmer, ki vladajo v večini dežel Latinske Amerike.

LJUDSKA KNJIGA 1978 je postregla z bogatim izborom iz svetovne književnosti. V zbirki je šest knjig, vezanih v platno, za 300 din.

1. **Knut Kamsun: Potepuhi** je knjiga norveškega Nobelovega nagradjenca. Upodobil je življenje revnih norveških ribičev kmetov.

2. **Noelle Lorient: Krik** je sodobni roman. Glavna oseba je 44-letna zdravnica, ki je zelo uspešna v poklicu. Po letih poklicnih naporov in skrbi spozna, da je poklicu žrtvovala vse svoje zasebno življenje, se odzvala otrokoma in možu in se znašla z rakom na pljučih. Toda njena volja zmaga tudi nad najhujšim – boleznijo.

3. **Colin Forbes: Klatež v oklepu** je vojni roman. Pripoveduje o maju 1940, ko so Hitlerjeve armade prodirale vse globlje v Francijo. Več tisoč nemških tankov hoče odrezati umikajoče se zavezniške od morja in jim tako onemogočiti rešitev v Anglijo. Shrljivo napeti roman kaže, da se je avtor sam udeležil teh dogajanj.

4. **Augusto Roa Bastos: Sin človekov** je podoba zatiranega, zaničevanega, preganjanega in preplazenega paragvajskega ljudstva od 1814 do 1935. To delo je dobilo prvo nagrado za najizvirnejše epske stvaritve Južne Amerike l. 1960.

5. **Boris Vian: Minljiva sreča** je preprost, ganljiv ljubzenski roman francoskega avtorja. Ob branju nas preseneti neverjetna pisateljeva spretnost v izražanju, v izbiri in rabi besed, zaradi tega je pripoved prava literarna umetnina. Marija Sitar

hkrati pa želim, da bi to sodelovanje postalo trajna oblika dela.

Kako je potekalo tekmovanje za Finžgarjevo bralno značko v šolskem letu 1977/78? Tekmovali so lahko vsi učenci od tretjega razreda dalje, in sicer:

- 3. r. – učenci pridobe izkaznico za FBZ,
- 4. r. – učenci pridobe bronasto FBZ,
- 5. r. – učenci pridobe srebrno FBZ,
- 6. r. – učenci pridobe zlato FBZ,
- 7. r. – učenci pridobe diamantno FBZ,
- 8. r. – učenci pridobe Finžgarjevo plaketo in knjižno nagrado.

Finžgarjeva plaketa je najvišje odličje. Pridobe jo lahko le tisti bralci, ki so v prejšnjih razredih pridobili vse značke.

V tem šolskem letu jih je od vseh možnih učencev tekmovalo 1.417 ali 56,29 %. Če prištejemo še učence prvih in drugih razredov osnovnih šol, ki tekmujejo za Cicibanovo bralno značko, dobimo kaj spodbudne podatke. Več kot 60 % vseh osnovnošolcev je vključenih v to dragoceno akcijo. Prepričana sem, da ob uspešni setvi smemo pričakovati uspešno žetev.

Vsebinsko smo razširili knjižni izbor. Sleherni bralec tako v odredenem času prebere določeno število del, se z mentorji o njih pogovori in vzpostavi nov odnos do knjige. Pozorni smo tudi, da klasično literaturo vežemo s sodobno.

Mladi bralci so bili teh sprememb zelo veseli, nič manj pa pedagogi, ki to dejavnost že leta spremljajo ali v njej živo sodelujejo.

K sodelovanju smo pritegnili akademskega slikarja in medaljerja tov. Dremlija, ki je zelo tankočutno prisluhnil našim željam in potrebam. Kljub obremenjenosti je izdelal lične značke v dogovorjenem, žal kratkem roku. Izkaznice in plakete je estetsko natiskala tiskarna Cvetkovič, s katero imamo že dolgoletne dobre delovne odnose.

Zaključek akcije za Finžgarjevo bralno značko pomeni pravo kulturno doživetje mladih bralcev: Želimo pa, da le-ta postane kulturni dogodek slehernega občana, kulturni dogodek kraja.

Mili Ilenič

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Oddelek za ročna dela DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice ima 40 članic, ki so zelo prizadevne. Razen prek poletja, se vsak ponedeljek dobivajo v prostori osnovne šole Polde Stražičar na Jesenicah, kjer razpravljajo o svojem delu, izdelujejo ročne izdelke in izmenjujejo svoje izkušnje. Poleg tega pa se zadnje mesece prizadevno pripravljajo na razstavo, ki jo bodo odprle za dan žena pod naslovom »Narodne vezenine«. Na njej bodo razstavile svoja številna ročna dela. Na razstavi bo s svojimi gobelinami kot gostja sodelovala tudi Paulca Kleč. (Tekst in foto: B. Blenkuš)

PREKLIČITE: LETAKOV NISVA TROSILI

29. decembra lani je bil v Železaru objavljen odlomek iz moje knjige Sedem krst za Ronkarjevo družino, v katerem sem citiral obveščevalno poročilo okrožne izpostave Jesenice z dne 18.VI. 1944. V uvodu tega poročila je zapisano:

»Okoli 12. maja so se pojavili po Radovljici belogardijski letaki. V začetku je bil videz, da so te letake metali sami Nemci, v zadnjem času se je pa prišlo do zaključka, da je to mnenje pogrešno. Dognano je, da so se ti letaki pojavili takoj po prihodu Valant Marije in njene sestre Berte (vulgo Bendičeve) iz Predtrga. Imenovane so prišle iz Ljubljane, za kamor imata večkrat dovoljenje, kar drugi ne dobijo. Od Berte mož je v Ljubljani domobranski oficir. Zadeva se še zasleduje (napačno je napisano ime Berta. Mož Mete Valant je bil v Ljubljani šofer pri gestapovcu Simonu...«)

Pred nekaj dnevi sem dobil od Marije Faganel iz Ljubljane, rojene Valant, pismo z naslednjo vsebino: »Članek je popolnoma neresničen, kar se tiče Valant Marije in Berte. Letaki so se pojavili po najinem prihodu. Zakaj niste napisali, kdo naju je videl, oziroma kdo vam je dal te lažne podatke. Zakaj se niste dobro prepirali, če je to res, ne pa da pišete, kar vam kdo reče? Nasprotno je pa res, da smo imeli v Ljubljani v naši gostilni vedno skritega poročevalca. Imam dosti prič.

Ce sem pa res šla obiskat mamo, pa nisem vedela, da se ne sme iti in da je vsak človek sumljiv. Dovoljenje sem dobila rednim potom.

Ceravno je knjiga že napisana, prekličite to v Železaru na ime Valant Marije in Berte.

K temu pismu naj dodam naslednje pojasnilo: Vsakomur je jasno, da sem jaz le citiral vojno obveščevalno poročilo in mi zato ni bilo treba podatkov; poročilo pa sem dobil v arhivu. Tako v Železaru kot v knjigi je v oklepaju napisano, da je pomotoma napisano ime Berta in da gre za njuno sestro Mete Valant. Let-a je bila poročena s policistom Otom Vončina, ki je bil šofer gestapovca Simona. Simon je bil dve leti gestapovec v Radovljici, nato pa je bil poveljnik zaporov v Ljubljani. Njegov namestnik je bil bivši jugoslovanski oficir Jože Hlebec-Krpan, ki je bil spomlad 1943. leta prvi poveljnik gorenjskega četniškega oddelka. Hlebec je preko vseh mogočih zvez pošiljal propagandni material po Gorenjski. Njegov najožji pajdaš v Ljubljani je bil mož Mete Valant Oto Vončina. Gestapovec Simon, Hlebec in Vončina so pijani hodili po sobah in pretepali zapornike. 24. februarja 1945. leta so na dvorišču zapora na Poljanskem nasipu v Ljubljani obesili dr. Vladimirja Kanteta, ki je bil namestnik načelnika domobranske policije, tajno pa je od leta 1941 delal za obveščevalno službo OF. Obesili so ga Simon, Hlebec, Vončina in Vid Bevc. Vse to opisujem v knjigi Po sledovih črne roke na strani 40 in 41. Nadalje so ti zločinci s še nekaterimi pajdaši 4. maja 1945. leta, torej tik pred osvoboditvijo, v gozdu pri Turjaku tajno popoči pobili 26 zapornikov, med njimi načelnika obveščevalnega oddelka pri odseku za notranje zadeve SNOS (slovenske vlade) in javnega tožilca Slovenije dr. Vira Kraighera (brata predsednika predsedstva SRS Sergeja Kraighera) in

Rupnikovo tajnico, ki je bila obveščevalka VOS, Marico Malahovsky. Iz teh podatkov je razvidno, da je bil mož Mete (Marjete) Valant Oto Vončina med najhujšimi zločinci. Kot tak je bil skupaj s Hlebcom in drugimi zločinci 29. junija 1945. leta na javnem sojenju v Ljubljani obsodjen na smrt in že naslednjega dne zvečer ustreljen. Hlebec je bil obsodjen na smrt z obsenjem, vendar se je štiri ure pred izvršitvijo sodbe sam obesil v celici.

Marija Faganel-Valantova, ki zahteva preklíc, je imela med vojno v Ljubljani gostilno. V Ljubljani je živel tudi njena sestra Meta, medtem ko je Berta živel v Čakovcu.

Sprašujem se naslednje: Marija nam je v pismu lepo povedala, da je imela v hiši skritega partizanskega poročevalca, ne omenja pa, kolikokrat sta jo obiskala svaki Oto Vončina in sestra Meta. In kolikokrat je svaki Vončina v njeno gostilno pripeljal pijandure in zločince Hlebca, Simona in druge?

Partizanski obveščevalci so v Radovljici videli Marijo in Meto (in ne Berto) in popolnoma razumljivo je, da so o tem poročali, saj so vedeli, s kom je bila poročena. Končno moramo priznati, da je bil partizanski obveščevalec zelo objektivni, saj je iz poročila razvidno, da on le izraža sum, kdo naj bi prinesel letake v Radovljico.

Sodbo o tem, če je zahteva za preklicem navedenih podatkov upravičena, prepuščam bralcem.

JOŽE VIDIC

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK – PRIJETNA PRESENEČENJA

Vsa leta po osvoboditvi nam 8. februar pomeni mejnik, ko ugotovljamo rezultate dela na področju, ki plemeniti naš vsakdan. Na republiškem nivoju podeljujejo za izjemno zaslugenost na kulturnem področju Prešernove nagrade, prav tako pa jih podeljujejo tudi v medobčinskem merilu.

Vsako leto imamo na šoli ta dan proslavo, kjer razglasimo rezultate tekmovanja za Finžgarjevo bralno značko. Letos smo 23. januarja praznovali 100-letnico rojstva pesnika Otona Župančiča, zato smo proslavo posvetili tudi njemu. Pod vodstvom Ane Markelj so nam sošolci pripravili recital Župančičeve poezije in nas tako doživeto seznanili z njo. Proslavo so popestrili še pevci pionirskega zbora pod vodstvom Mire Mesaričeve. Ob razglasitvi rezultatov tekmovanja za Finžgarjevo bralno značko smo pričakovali običajne zlate, srebrne in bronaste značke. Bili pa smo prijetno presenečeni! To pot smo tekmovalci dobili drugačne Finžgarjeve značke, tisti pa, ki so vrsto let vneto tekmovali, so dobili plakete, ki smo jih bili še kako veseli

in smo prav ponosni nanje. To prijetno presenečenje so nam pripravili učitelji slovenskega jezika v okviru kulturnega programa ljubljanskih sošolcev, poslušali nastop opernih pevcev ljubljanske opere, med katerimi je bil tudi letošnji Prešernov nagrajenec Ladko Korošec. Pevci so s svojim petjem dali kulturnemu prazniku še posebno slavnosten pečat in potihem smo si želeli, da bi bili kdaj tudi mi.

Srečanje z ljubljanskimi in mariborskimi kolegi, ki so bili tudi v gosteh smo zaključili s prijetnim kramljanjem in upanjem, da srečanje ni bilo zadnje in da bomo s podobnimi še nadaljevali.

REZULTATI TEKMOVANJA ZA FINŽGARJEVO BRALNO ZNAČKO NA OSNOVNI ŠOLI TONE ČUFAR

	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
Diamantna značka													27
Cicibanova značka													
Pohvala				168	136	92	100	99	98	73	110		
Bronasta značka						59	48	64	57	68	77	46	
Srebrna značka	73	172	147	157	101		35	50	69	57	52	64	61
Zlata značka		40	86	115	79	69	11	18	70	45	43	44	47
Posebno priznanje		20	50	62	38	40	53	17	51	37	39	35	
Knjižna nagrada		12	11		24	1		29		33		10	
	73	212	265	501	368	282	235	284	358	297	352	205	228

Cvetka Kilibarda, 8. a osnovna šola Tone Čufar Jesenice

OBČNI ZBOR FOTO KLUBA »ANDREJ PREŠERN«

Že po tradiciji ima foto klub Andrej Prešern Jesenice vsako leto občni zbor, na katerem pregledajo opravljeno delo v preteklem letu in si postavijo naloge za naslednje leto.

Iz poročil, podanih na občnem zboru, je bilo razvidno, da je bila dejavnost zelo pestra. Organizirali so že VI. medklubsko razstavo fotografij na temo CLOVEK IN JEKLO. Rezultat sodelovanja s šolsko mladino je bila republiška razstava PIONIRSKI FOTO 1977. Nudili so tudi pomoč pri organizaciji občinske pionirske razstave, ki jo je organiziral foto krožek v osnovni šoli v Zirovnici. Najstarejši član kluba Jaka Čop je imel razstavo RAZVOJ KOZOLCA NA SLOVENSKEM. Franc Komar je imel svojo samostojno razstavo kar na treh krajih. Prikazal je svojih 50 fotografij v osnovni šoli v Zirovnici, na Javorniku in v Trzinu.

Uspešni so bili razstavljalci, ki so sodelovali na 21 foto razstavah po Jugoslaviji in tudi v tujini. Devetim razstavljalcem so na razstave sprejeli 126 fotografij in 35 diapozitivov. Za svoja dela so prejeli tudi šest zlatih, štiri srebrne in pet bronastih medalj, dve pohvali in dve diplomi. Med vsemi je bil Franc Kolman najbolj uspešen. Odlikovani so se tudi Franc Sluga, Vito Pretnar, Franc Črv in Valodij Stojan.

Po plodni razpravi na poročila so bili sprejeti nekateri sklepi in naloge za bodoče leto. Organizirali bodo medklubsko razstavo Jesenice – Beljak in občinsko pionirsko razstavo. Čop Jaka bo v počastitev 200 let prvega pristopa na Triglav organiziral samostojno planinsko razstavo. Za člane bo organiziranih več predavanj, kakor tudi seminar za učitelje tehničnega pouka. Ob času občinske razstave bo organizirano tudi srečanje mladih fotoamaterjev.

ŠAH

SINDIKALNO EKIPNO PRVENSTVO ŽELEZARNE JESENICE

Za sindikalno ekipno prvenstvo je bilo prijavljenih 20 ekip, vendar iz neznanih vzrokov šest ekip ni nastopilo v predtekmovalnem, v katerem so bile z žrebom razdeljene v štiri predtekmovalne skupine, iz vsake skupine pa sta se dve ekipi uvrstili v finale.

V finalu so vse ekipe, ki so veljale za favorite, dosegale mesta, ki so jih pred tekmovalni pričakovali. Zmagala je ekipa TOZD Žitarna, ki je nastopila v naslednji postavi: Vuković, Borenović, Železnik in Marinkovski. Druga je bila ekipa delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve v naslednji sestavi: Krivic, Medić, Brgles in Dobravec. Tretja je bila ekipa TOZD Vzdrževanje, sledijo pa ekipe: TOZD HV Jesenice, TOZD Strojne delavnice, TOZD Remontne delavnice, delovna skupnost za kadrovske, splošne zadeve in informiranje ter TOZD Valjarna bluming-stekel.

M. Jan

ŠAHOVSKO PRVENSTVO OBČINE JESENICE ZA LETO 1978

V šahovskem domu se v organizaciji ŠD Jesenice igra občinsko šahovsko prvenstvo. Turnir se igra po švicarskem sistemu (jugoslovanska krožna varianta) to je, devet kol. Na turnirju nastopa 16 igralcev, med njimi oba jeseniška mojstrska kandidata tako, da turnir omogoča tudi osvojitve prve in druge kategorije.

V doslej odigranih šestih kolih ni manjkalo presenečenj. Za največje je poskrbel Konobelj, ki je v drugem kolu premagal Zorka, v šestem pa je igral neodločeno z Železnikom in ima sedaj lepe možnosti za osvojitve prve kategorije. Ravno tako imata za osvojitve prve kategorije možnosti Majtan in mladinec Kosmač. Drugi mladinec Soklič pa ima po zmagi nad lankolletnim prvakom Sterletom možnost za osvojitve druge kategorije.

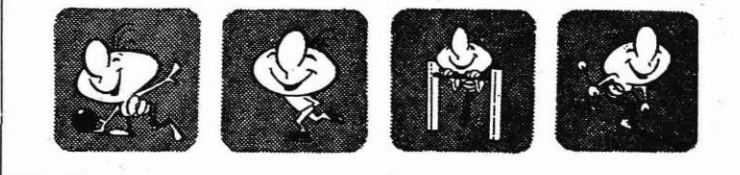
M. Jan

KRANJ: JESENICE

V Kranju je bilo tradicionalno prijateljsko srečanje na dvajsetih deskah med ekipama Jesenic in Kranja. Ta dvoboj se igra za pokal občinskih sindikalnih svetov Jesenic in Kranja, rezultat pred tem dvobojem pa je bil neodločen 2:2. S tem, da so Kranjčani dobili zadnja dva dvoboja, bi v primeru zmage dobili pokal v trajno last, kar se je tudi zgodilo.

Jeseniška ekipa je v Kranj odpotovala izredno oslajljena, saj ni nastopilo večje število najboljših igralcev, tako da so bili že naprej obsojeni na poraz s kompletno ekipo Kranja. Končni rezultat je bil 12:8 za ekipo Kranja. Za Jesenice so točke dosegli: Krničar, Kamšek, Branko Ivelja, Marušičeva in Tučan, neodločeno pa so igrali: Globočnik, Kosmač, Plingrac in Soklič.

M. Jan

IZ NARODA, ZA NAROD... 85 LET SLOVENSKE PLANINSKE ORGANIZACIJE

Prek 2.000.000 vsakoletnih ljubiteljev in obiskovalcev našega edinstvenega lepega in veličastnega planinskega sveta, turisti, izletniki, planinci, plezalci in alpinisti se skupaj z gorskimi reševalci, že leto in več pripravljajo, da bi letos čim slovesneje počastili in proslavili ne samo 200-letnice prvega pristopa na vrh očakov kranjskih sivga poglavarja Triglav. Vsa slovenska in jugoslovanska planinsko-alpinistična skupnost, se bo z delovnimi akcijami, množičnimi kulturno zabavnimi prireditvami akademijami, razstavami, plezalnimi solami, tabori in tečajji, spomnila tudi 85-letnice ustanovitve prvih slovenskih planinskih organizacij v Ljubljani, Kamniku in Gornjem gradu, Mozirju.

Planinci v Dolini pod gorami, v jeseniški občini, bodo na primeren in slovesen način obeležili tudi 75-letnico ustanovitve SPD na Jesenicah, 50-letnico ustanovitve triglavskega planinskega društva na Dovjem in v Mojskurni, planinci v Ratečah pa bodo slavili 45-letnico uspešnega dela.

Bogat, pester in kvaliteten program delovnih akcij, akademij, razstav in drugih prireditev, je prav gotovo namenjen naglomu razvoju in vzponu množičnega, rekreativnega, ljudskega planinstva, vrhunškega plezalnega športa in ekstremnega alpinizma, andinizma in himalajizma. Vsi gorniki v Dolini, Sloveniji in Jugoslaviji pa bodo ob teh visokih življenjskih in delovnih jubilejih posvetili največjo in prvo skrb kulturni vzgoji in šolanju vseh obiskovalcev gora, njihovi varnosti in čujanju planinskega okolja, favne in flore, ki je edinstveno bogata.

Planinstvo postaja pri nas v Sloveniji v preko 150 planinskih društvih, številnih pionirskih in mladinskih odsekih, 50 alpinističnih odsekih in sekcijah in 15 postajah gorske reševalne službe, najbogatejša last delovnih ljudi in mladine. Planinstvo je skupaj s plezalnim športom in alpinizmom ob prisotnosti gorske reševalne službe, v pravem pomenu naš ljudski šport.

Planinstvo so morali v najzgodnejših časih hoteli ali nehoti gojiti oklepniki in legionarji Aleksandra Velikega, Makedonskega (356–323 pred našim štetjem) Hanibala (246–182 pred našim štetjem), ki so morali zasledovati sovražnike preko Hindikuša in Alp. Hordam in legijam so morali dobavljati obleko, hrano in drug material trgovci, med njimi tudi naš rojak Marko Polo (1254–1324).

Za temi prvimi osvajačji gora, ki so morali priznati, da so bili vseučitjujoči plazovi, snežni meteži, ledeni mraz in vsemogoče gorske uje, višine in strmine, bolj nevarni kot najbolj izkušeni sovražniki.

Stari, primitivni, boga boječji in vraževerni prebivalci osamljenih in odmaknjenih dolin pod gorami in Alpah, na Kavkazu, Pamirju, Hindukušu, Andih, Karakorumu, Fudžijami in pod himalajskimi sedem in osem tisočaki, so se bali zasedenih in v led ukovanih skalnih vršcev. Tam so prebivali zli duhovi, tam so parali nebo bliski in grom je kraljeval ogromne skalne gmote. Na Olimpu je kraljeval sinajski grški bog Zevs, prav tako na Atosu, Sinajju, Fudžijami, Kordiljerah, Andih in Himalaji.

Razumniki, prosvetljenci, botaniki, mineralogi svetovnega imena in slovesa z Dante Alighierijem (1265–1321), Francsom Petrarcom (1304–1374), Leonardom da Vincijem (1452–1519) in drugi so prvi razblinili strahove in uničili ter porušili mite, tabuje, trone in prestole bogov in

boginj, odprli so duri in pokazali strmo in nevarno pot v svet gora in skalnih zasneženih in v led ukovanih skalnih vršcev, ki so prebadali megle in oblake in se dotikali samega neba.

Angleski ljubitelji mogočnih gora so po francoski revoluciji prvi prisluhnili bodrilnemu in vabečemu klicu Jeana Jacquesa Rousseauja (1712–1778) Nazaj k naravi!, ki je umrl pred dvesto leti, leta 1778, takrat, ko so štirje srčni možje iz Bohinja z Lukom Korošcem, ta vel'kim Jurjevem in Koprivnika postavljali ne samo rojstno letnico našega planinstva, temveč tudi svetovnega alpinizma.

Znanstveniki svetovnega imena, pesniki in pisatelji iz Anglije so 79 let pozneje, leta 1857, v Londonu ustanovili prvo planinsko-alpinistično organizacijo Alpina Club Anglije. S tem so prižgali zeleno luč po gorah na vseh petih kontinentih.

Takoj po velikem uspehu in zmagi bohinjskih pastirjev, lovcev, rudarjev in fužinarjev na Triglavu, se je začel zagrižen boj za druge vrhove v Dolomiti in Alpah, katerega so vodili razumniki z domačimi iskalec kristalov in pastirji tropov z in brez zvoncev.

Leta 1760 je začel ogorčen boj za streho Evrope Mont Blanc, Horace, Benedict Saussure. Zmaga nad Mont Blancu je bila dosežena polnih osem let pozneje 8. avgusta 1766.

Boj se je nadaljeval za zmago na drugem in tretjem M. Zermattski lev, Matterhorn je moral dopustiti zmago polnih 87 let za Triglavom in 79 let za uspehom Jacquesa Balmata na Mont Blancu. Ta velik uspeh na Matterhornu, 14. julija 1865, pa je bil na žalost zavrt v črno zastavo, takoj po sestopu s premaganega in ukročenega vrha, so se smrtno ponesrečili štirje zmagovalci, med njimi tudi slavni gorski vodnik iz Chamoxa Michel Croz. Uspeh na tretjem M. so dosegli na La Meije šele mnogo let pozneje, leta 1885, plezalci in alpinisti novega vala.

Klasično planinstvo je torej hitelo po zmagi na Triglavu (1778) in po uspehih doseženih na treh M, in po ustanovitvi prve planinskoalpinistične organizacije v Londonu leta 1857, naglami koraki v množičnost in vrhunost prek gora vseh petih kontinentov. Triglavski štirje srčni možje,

Balthazar, Hacquet, Horace Benedict de Saussure, Jacques Balmat, dr. Gabriel Paccard, Edward Whymper, Michel Croz in krotitelji La Meija so bili v pravem pomenu besede Kolumbi in pionirji svetovnega alpinizma.

Osemindeset let po uspehu in zmagi na Triglavu in devet let po ustanovitvi Alpine Cluba Anglije, se leta 1866, pojavi na vrhu Triglava starosta slovenskih planincev France Kadilnik, ki v brezmejni radosti zapiše: »Čvrste roke, dobre noge, čista glava, dospe vrh Triglava!«

Od tedaj dalje med Slovenci nikoli več ni zamrla misel in potreba po ustanovitvi samostojne slovenske planinske organizacije. France Kadilnik je od tedaj dalje z besedo in dejanji navdušeno delal za napredek

in zdravo rast planinstva med našim narodom. Njegove besede so naglo naletele na močan in spontan odziv.

V Bohinju so štirje srčni možje pustili bogato seme, ki je rodilo stoteren sad. Za starostom slovenskih planincev, so se prvi prebudili bohinjski kosezi, drvarji, pastirji in lovci, iskanci rudnih bogastev in zelišč, skupaj s fužinarji. Komaj 13 let po Londonu in štiri leta po Kadilnikovem prvem pristopu na Triglav, 92 let po prvi zmagi na Triglavu, so v bohinjski Srednji vasi ustanovili prvo, sicer skromno slovensko planinsko bratovščino, Triglavsko prijatelje.

(SE NADALJUJE)

Piparji so bili leta 1893 ustanovitelji slovenskega planinskega društva (zgodovinski arhiv)

KOLEDAR PLANINSKO ALPINISTIČNIH OBLETNIC V MESECU MARCU

1. marca 1905 je stekla prva lokomotiva skozi bohinjski predor.
2. marca leta 1938 je umrl Miha Čop, desetletni predsednik TK Skala Jesenice.
4. marca 1870 je umrl svetovno znani planinski alikar Anton Karinger.
5. marca 1905 je bila ustanovljena 15. saška podružnica SPD v Sočanju.
8. marca 1827 je umrl Luka Korošec, »tavelki Jurjeveca« s Koprivnika, človek, ki je bil prvi na Triglavu »verjetno odkar stoji svet«, 26. avgusta pred dvesto leti, leta 1778.
10. marca 1895 je bilo ustanovljeno tretje slovensko planinsko društvo v Radovljici, za Ljubljano, Kamnikom in Gornjim gradom. Istega dne, 10. marca 1926, je umrl »delovodja pošteni«, katerega je cenil vsake Janez Klinar, Potganc, ki je bil desna roka Jakoba Aljaža.
13. marca leta 1942 so Nemci ujeli Tomaža Godca, organizatorja vstaje v Bohinju in ga po zverinskem mučenju ubili.
14. marca 1896 je bila v Tolmini ustanovljena četrta soška podružnica SPD.
18. marca 1944 je padla na Lubnik Danila Kumar, Andreja, narodni heroj.
22. marca leta 1931 je umrl slovit, svetovno znani planinski alikar E. T. Compton, ki je slikal tudi naše gore.
23. marca 1968 je silovit snežni plaz na rateškem Slemenu nad Vrščem in Planici, pod Mojstrovko uničil štiri mlade smučarje iz Javornika in Martuljka.
24. marca leta 1945 so Nemci izvedli letalski napad na bolnico Franjo.
28. marca 1937 je snežni plaz iz Škarjavega roba na severni strani Storiča pokopal devet mladih smučarjev iz Trčiča.
30. marca 1909 je silovit pralni snežni plaz iz Stenarja, Rušja in Dolkove špice, uničil dogoletno delo »triglavskega kralja Matjaža«, prvo Aljaževo kočjo in »Grand hotel Vrata«.
- Kljub tem snežnim strahotam pa so vzhodnonemški alpinisti iz Drezdena v času od 8. do 10. marca leta 1966 premagali in ukrotili skalaško smer v severni steni Eigerja (900 m).
- Plezalci in alpinisti iz vrha svetovnega alpinizma so v šestih dneh, od 6. do 12. marca 1961, premagali 1500 m visoko zasneženo in v led ukovano severno steno Eigerja.
- Plazovi so meseca marca leta 1950 (51) 52 kruto in neusmiljeno uničevali gozdove, vasi in naselja ter človeška življenja pri nas v Trenti in Posočju, in tudi v ostalem alpskem svetu.

LETNA KONFERENCA PD JESENICE

Ob koncu januarja je bila delovna konferenca Planinskega društva Jesenice. Zaradi izredno slabega vremena, se je pričetek konference nekoliko zakasnil, vendar so bili dvorana in sosednji prostori polno zasedeni.

Konferenco je otvoril predsednik društva Janez Kobnik in pozdravil vse navzoče, posebno pa zastopnike sosednjih planinskih društev, zastopnika PZS tov. Oblaka in predstavnika občinskega sindikalnega sveta Mirka Zupana. Prav tako se je spomnil vseh tistih planincev, ki so umrli v pretečenem letu, kar so vsi navzoči počastili z enominutnim molkom.

Po izvolitvi delovnega predsedstva, ki mu je predsedoval Stanko Ravnik, je predsednik podal svoje poročilo.

V poročilu je nakazal probleme, ki so vsakodnevni pojav v planinstvu in potrebe delovnih ljudi v naši občini po sprostitvi v naravi, kjer se lahko naučijo novih moči za delo in življenje. Zato so bili organizirani številni izleti v naravo, mnogi od njih tudi povezani z negovanjem tradicij NOB. Pohod na Stol, v Dražgoše, na Porezen, na Kalište in druge kraje, so postali že tradicionalni in se jih udeležuje vedno več članov društva. Prav tako je uspešno sodelovanje s Slovenci ostanje meja, saj se je večanja na Matavju udeležilo skoraj sto naših članov, poleg članov pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, ki so že več let zvesti sodelavci PD. Tudi preteklo leto je bila organizirana slikarska kolonija na Vršču, katere se je udeležilo 15 slikarjev krajinarjev, ki so potem svoje slike razstavili v Kranjski gori in v nekaterih drugih mestih Slovenije, s čimer so prispevali k propagandi in približevanju lepote gorskega sveta.

Članstvo je opozoril na proslavo 200-letnice prvega pristopa na Triglav in ga opomnil, da se v čim večjem številu udeležijo odprtja spomenika v Bohinju. Opozoril je tudi, da bo 19. aprila 1978 minilo 75 let, odkar je bilo ustanovljeno prvo planinsko društvo na Jesenicah za bivši kranjsko-prški sodni okraj. Zato bo na ta dan v dvorani gledališča na Jesenicah jubilejna slovesnost. Istega dne bo tudi otvoritev razstave s planinsko tematiko, ki jo pripravlja Jaka Čop, prav tako pa bo organizirana tudi razstava likovnih del, ki bo bila več krajev. V počastitev tega jubileja so organizirani tudi množični izleti na Golovo v mesecu juniju. Pripravlja pa se tudi plovbo za obsežnejšo številko planinskega Vestnika, kjer bodo s svojimi prispevki sodelovala vsa planinska društva naše občine. Vse to sodi tudi v okvir praznovanja 80-letnice.

Predsednik je omenjal tudi težave pri vzdrževanju planinskih postojank, ki so pravzaprav prepotrebni objekti v vsej naši občini, ki zahajajo v naše gore. Poudaril je potrpežljivost Erjavčeve kočje na Vršču, saj je stara že 66 let in nujno kliče po obnovi. Tudi zavetnice pod Spičko že dolgo ne ustrezajo potrebam, ker je obisk naše najljepše gore – Jalovca, vedno večji. Pri tej problematiki ni niti najmanjšega razumevanja ravno od tistih, ki bi morali najbolj skrbeti za rekreacijo. To se vidi tudi s tega zbor, saj razen predstavnika občinskega sveta ZSS ni bilo nikogar, čeprav so bili zabljeni vsi predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

Na koncu se je zahvalil vsem članom uprave in sekcijam, kakor tudi ostalim članom za sodelovanje. Poudaril je tudi sodelovanje med društvi v naši občini, s katerimi so sedaj vzpostavljene prek koordinacijskega odbora res pristni odnosi.

Po poročilu predsednika je načelnica mladinskega oddelka PD Jesenice Ančka Stojan poročala o delu mladinskega oddelka za leto 1977. V poročilu je bil viden napredek, saj so mladi izvedli 50 izletov, imeli dva tabora, skrbeli so za pridobivanje novih članov in izobraževanje, kakor tudi za humane odnose med seboj. Povečali so aktivno članstvo, čeprav se odsek bori z mnogimi težavami, največja pa je z mentorji, ki jih manjka, brez njih pa je delo skoraj nemogoče. Primer za to je osnovna šola Prežihov Voranc, kjer imajo zaradi pomanjkanja mentorice, tudi najboljši strokovnjaki. Najmanj razumevanja za vzgojo naših mladih planincev je prav pri tistih, ki so to dolžni poklicno, moralno ali finančno podpirati. Poročilo je bilo z navdušenjem sprejeto.

Tudi poročilo alpinističnega oddelka, ki ga je podal načelnik Janez Kunstelj je bilo zelo zanimivo. Odsek se je v zadnjem času zelo pomladil in šteje 20 alpinistov, 15 pripravnikov in 16 tečajnikov, skupaj torej 51, kar je skoraj še enkrat toliko, kot v letu 1976. Tudi ta odsek dela največ na vzgoji novih kadrov. Organizirali so plezalno solo, imeli predavanja, skupne pohode, tekmovalne dejavnosti, priredili srečanja s starimi Skalaši in alpinisti na Ročici in drugo. Opravili so 425 raznih vzponov in 4 turnirskih smukov.

Poleg skrbi za vzgojo alpinistov, smo podelili tudi zelo veliko skrbi obnovi bivačev. Generalno so popravili bivak III in IV. Ostale pa imajo v programu v letu 1978. Organizirali so 1.000 udnariških ur, kar je zelo velik zrost mladih alpinistov, da bi skupini sredstev napravili čim več.

Tudi alpinisti se bodo vključili v praznovanje 200-letnice, saj bodo sodelovali pri organizaciji in izvedbi alpinističnega železarja.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ZAHVALA

Zahvaljujem se osnovni organizaciji sindikata TOZD Žičarna za prejeeto darilo ob upokojitvi. Vsem sodelavcem želim veliko uspehov pri delu.

Janko Hlebanja

ZAHVALA

Sodelavkam in sodelavcem konstruktivne delavnice se najlepše zahvaljujem za lepo darilo ob odhodu v pokoj.

Vinko Razingar

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 25. februarja bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta
DELIKATESA – KAŠTA 2 NA TRŽNICI

ČLANOM AMD JESENICE

Člane AMD Jesenice ponovno obveščamo, da smo uvedli dežurstvo za pobiranje članarine za leto 1978 tudi v dopoldanskih urah, in sicer vsak dan, razen sobote, med 9.30 in 11.30 do konca tega meseca. V popoldanskih urah pa je pisarna odprta redno tako kot doslej od 16. do 18. ure. Doslej je svojo člansko dolžnost opravilo že več kot polovico članov, ostale pa prosimo, da to naredijo do konca meseca.

Hkrati vabimo lastnike motornih vozil, ki še niso člani, da se včlanijo v AMD Jesenice, kjer boste lahko dobili najrazličnejše informacije, tehnično pomoč in druge napotke. Kot člani boste brezplačno prejeli tudi glasilo AMZ Slovenije »motorevija«.

Trenutno je včlanjenih v AMD Jesenice 1.246 občanov.

AMD Jesenice

POPRAVEK: V prvi zahvali je prišlo do neljube napake in bi se stavek moral glasiti: »Zahvaljujem se Jenskotovima in Ivanu Legatu za obiske.« Prosimo prizadete, da to napako oprostijo.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi dobrega in draga moža

ALOJZA LEGATA

se zahvaljujem željbarjem, ki so se ga skoraj po dvajsetih letih spomnili, počastili njegov spomin in namesto venca darovali 400 din.

Še enkrat vsem prisrčna hvala.

Zaljujoča žena Josefina

ZAHVALA

Za vselej nas je zapustil naš ljubljani

FRANC SMUKAVEC

Vsem, ki ste ga poznali in se z dobro mislijo pomudili pri njem, iskrena hvala.

Hvala njegovim bivšim sodelavcem TOZD Plavž, kolektivom prodajnega sektorja, telefonske centralne, amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice, pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev, pevcem in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremlili k zadnjemu počitku.

Hvala vsem prijateljem in sosedom za nesebično pomoč, s katero ste nam skušali olajšati bolečine. Posebno zahvalo pa smo dolžni tovarišicam iz vzgojno varstvene ustanove in zdravnikom dr. Cesarcu in dr. Pirmanovi za pomoč in tolažbo.

Hvala še enkrat vsem, ki ste kakorkoli počastili njegov spomin.

Zaljujoča žena Marija v imenu vsega sorodstva

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega draga moža in očeta

FRANCA DOBNIKARJA

upokojenca železarne Jesenice, borca jeseniško-bohinjskega odreda, Vojkove in Prešernove brigade, se najlepše zahvaljujem številnim njegovim bivšim sodelavcem iz TOZD Strojne delavnice za velen in številno spremstvo, delavcem uprave bolnišnice Jesenice, bivšim sošolkam ESS Jesenice, kulturno-umetniškemu društvu Jaka Rabič in društvu upokojenec, mesarski poslovalnici 22 – Skofja Loka, soborcu Jožetu Krčelu, stanovalcem iz naselja Kamne, posebno Pavli Rabič in pevcem za petje in spremstvo ter vsem ostalim neimenovanim, ki so darovali vence, cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Zaljujoči: žena Albina, hčerka Janči z možem in sin Marko

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

25. februarja slovenski barvni film PASTIRCI, režija France Stiglic, v gl. vlogi Bogo Ropotar, ob 15. uri.

25. in 26. februarja amer. barvni film BUTCH, CASSIDY IN KID, režija George Ray Hill, v gl. vlogi Paul Neuman, ob 17. in 19. uri.

27. in 28. februarja amer. barvni film GOLI V SEDLU, režija Dennis Hopper, v gl. vlogi Peter Fonda, ob 17. in 19. uri.

1. marca amer. barvni film CIRCUS Z JERRYJEM, režija Joseph Pevney, v gl. vlogi Jerry Lewis, ob 17. in 19. uri.

2. marca ni predstav.

3. marca angl. barvni film CLOVEK SREČNE ROKE, režija Christopher Miles, v gl. vlogi Roger Moore, ob 17. in 19. uri.

4. in 5. marca italij. barvni film AFRIKA EXPRESS, režija Michele Lupu, v gl. vlogi Giuliano Gemma, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

25. in 26. februarja amer. barvni film GOLI V SEDLU, ob 18. in 20. uri.

26. februarja slov. barvni film PASTIRCI, ob 10. uri.

27. in 28. februarja amer. barvni film BUTCH, CASSIDY IN KID, ob 18. in 20. uri.

1. marca ni predstav.

2. marca amer. barvni film ROMANCA NA RIVIERI, ob 18. in 20. uri.

3. marca amer. barvni film CIRCUS Z JERRYJEM, ob 18. in 20. uri.

4. in 5. marca jap. barvni film BOMBA V SUPEREXPRESSU, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

25. februarja domači barvni film AKCIJA STADION, ob 20. uri.

26. februarja amer. barvni film VRNITEV MOŽA Z IMENOM KONJ, ob 20. uri.

1. marca amer. barvni film GOLI V SEDLU, ob 20. uri.

4. marca amer. barvni film BUTCH, CASSIDY IN KID, ob 20. uri.

5. marca amer. barvni film ROMANCA NA RIVIERI, ob 20. uri.

Kino DOVJE – MOJSTRANA

25. februarja amer. barvni film PODVIGI DETEKTIVA NJUMANA, ob 19. uri.

26. februarja dom. barvni film AKCIJA STADION, ob 19. uri.

4. marca amer. barvni film GOLI V SEDLU, ob 19. uri.

5. marca amer. barvni film BUTCH, CASSIDY IN KID, ob 19. uri.

RAZPIS ZA KINOOPERATERJE

OZD Kinematografsko podjetje Jesenice razpisuje tri prosta mesta za pridobitev kvalifikacije kinooperaterja. Prednost pri izbiri imajo učenci elektro stroke in izučeni elektriki. Razpis velja do zasedbe učnih mest. Prošnje pošljite na naslov Kinematografsko podjetje Jesenice, Titova 15.

OZD Kinematografsko podjetje Jesenice

OBČINSKI KONFERENCI SZDL JESENICE IN RADOVLJICA

razpisujeta prosta dela in naloge

individualnega poslovnega organa ter glavnega in odgovornega urednika lokalne radijske postaje Triglav Jesenice.

RAZPISNI POGOJI:

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo novinarske, politične, sociološke ali filozofske smeri
- šest let ustrezne prakse v enaki ali podobni dejavnosti, od tega najmanj dve leti na vodstvenem delovnem mestu
- da ima moralno-politične in etične vrednote ter ustrezna funkcionalna znanja.

Kandidati morajo predložiti tudi program razvoja lokalne radijske postaje Triglav Jesenice.

Osebnih dohodkov po pravilniku o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke lokalne radijske postaje. Stanovanja ni na razpolago.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev, z opisom dosedanjih zaposlitev ter programom razvoja lokalne radijske postaje naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Lokalna radijska postaja Triglav Jesenice, Trg T. Čufarja 4, 64270 Jesenice – za razpis, kjer bodo kandidati dobili tudi vsa pojasnila.

VIZ TOZD OSNOVNA ŠOLA KOROŠKA BELA

razpisuje prosta dela in naloge

knjižničarja s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Nastop dela po preteku razpisnega roka.

POGOJ: knjižničar z višjo stopnjo izobrazbe.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izobrazbi in kratkim življenjepisom do 10. 3. 1978 na naslov VIZ Jesenice TOZD Osnovna šola Koroška Bela.

VIATOR TOZD TOVARNI PROMET JESENICE, JESENICE

ponovno objavlja prosta opravila in naloge

RAČUNOVODJA TOZD.

Poleg splošnih mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja ali srednja strokovna izobrazba – komercialne ali ekonomske smeri in štiri, oziroma šest let delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delovnih opravilih,
- sposobnost vodenja, organiziranja in usklajevanja.

Pri izbiri kandidata bo odbor za delovna razmerja upošteval tudi družbenopolitično opredelitev kandidata in moralnopolitična merila.

Kandidati naj ponudbe s kratkim življenjepisom, dokazili o strokovnosti in dosedanjih zaposlitvah pošljejo na naslov: Viator, TOZD Tovarni promet Jesenice, Kidričeva 41 c v 15 dneh od dneva objave.

PROGRAM DRSANJA IN DRSALNIH PRIREDITEV

REKREACIJSKO DRSANJE:

- petek, 24. februarja, od 20. do 22. ure za železarno Jesenice,
- sobota, 25. februarja, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure,
- nedelja, 26. februarja, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure.

HOKEJSKE PRIREDITVE:

- sobota, 25. februarja, dopoldan pionirska tekma HK Jesenice : HK Kranjska gora.

KEGLJANJE NA LEDU:

- nedelja, 26. februarja, ob 7. uri mednarodni turnir.

GORENJSKA LIGA – TRENINGI:

- četrtek, 23. februarja, od 21.45 do 22.45 HK Podmežaklja,
- petek, 24. februarja, od 22. ure do 23. ure HK Ljubno,
- nedelja, 26. februarja, od 12. ure do 13.30 HK Blejska Dobrava.

Iz pisarne SD Jesenice

IZJEMEN USPHEH PIONIRJEV NA EVROPSKEM KRITERIJU LOKA 78

V soboto in nedeljo, 18. in 19. februarja, se je na terenih Starega vrha že četrto odvijalo mednarodno FIS tekmovanje pionirjev v slalomu in veleslalomu. Prizadevni škofolečani so izvedli tekmovanje na najvišji ravni, čeprav jim vreme ni bilo naklonjeno.

Vsako leto so tri do štiri taka tekmovanja, ki zavzamejo evropske razsežnosti, in se zato imenujejo evropski kriteriji. Najbolje zasledeno tekmovanje je Trofeo Topolino v Italiji, ki ga štejejo za neuradno evropsko prvenstvo, potem sledi Zucker Pokal v Megève v Franciji (letos ga ni), Sila v Švici s tekmo za Pokal Ovomaltine, Škofja Loka in Kalle - Anka tekmovanja na Švedskem.

Letošnja udeležba na Loka 78 je bila najboljša doslej. Za to so poskrbele Avstrija, Švica in Jugoslavija, kar ostali niso pričakovali. Bolgari, Italijani (edini niso bili s prvo ekipo) in Čehoslovaki prvim trem ekipam niso bili dorasli. Škoda, ker ni bilo Francozov in Zahodnih Nemcev, potem bi bila predstava kompletna. Toda, ker vemo, da so bili v vsej zgodovini pionirskih tekmovanj Avstrijci vedno ne samo najboljši, ampak celo premočni, s primerjanjem dosežkov lahko ugotovimo vrednost naših.

Prvi dan je bil na sporedu veleslalom. Oba sta postavila naša trenerja, za mlajše pionirje glavni trener Janez Šmitek, druga za starejše pa Jernej Plajbes. Tekmovanje je močno ovirala megla, vendar je organizator z označenjem prog problem močno olajšal. Športna sreča je klub vsemu nekoliko vplivala na dosežke tekmovalcev, ker se je megla pojavljala različno goste.

REZULTATI:
Mlajše pionirke: 1. Winkler Avstrija 1:07,20, 2. Česenik Jugoslavija 1:08,53, 3. Kunc Jug. - Jes. 1:08,69, 9. Kliner Jug. - Jes. 1:11,24.

Mlajši pionirji: 1. Stuerzenlacher Avstrija 1:04,35, 2. Petrovič Jug. 1:05,07, 3. Stravs Jug. 1:06,03, 4. Naglič Jug. - Jesenice 1:06,26, 16. Ravnik Jug. - Jes. 1:10,44, 17. Žan Jug. - Jesenice 1:10,78.

Starejše pionirke: 1. Leskovšek Jugoslavija 1:53,34, 2. Scherghofer Avstrija 1:55,80, 3. Brudna ČSSR 1:59,00, 8. Vesek Jug. - Jes. 2:00,38, 13. Benedičič Jug. - Jes. 2:01,81.

Starejši pionirji: 1. Naepflin Švica 1:51,76, 2. Trinker Avstrija 1:55,28, 3. Unverberger Avstrija 1:55,96, 15. Oblak Jug. - Jes. 2:00,8.

To je do danes daleč najboljši uspeh jugoslovanskih pionirjev v veleslalomu. Ekipni zaostanek je le 1,5 sekunde za Avstrijo. Če ne bi padel najboljši starejši pionir Peternelj, zmaga sploh ne bi bila vprašanje. Veleslalom je bil vedno naša slabša disciplina, verjetno zaradi pomanjkanja primernih terenov za trening. Za informacijo samo podatek, da je imela Avstrija že pred nekaj leti več kot 3000 žičnic, vendar najbrž ne takih, kot je Španov vrh?

*Slalom - mlajše pionirke: 1. Kunc Jug. - Jes. (33,88, 34,52) 68,40, 2. Petronček Avstrija (34,71, 35,00) 69,61, 3. Grab Švica (34,40, 36,61) 71,01, 4. Zopp Švica (34,39, 36,66) 71,05, 5. Kliner Jug. - Jesenice (34,48, 36,65) 71,13.

Mlajši pionirji: 1. Petrovič - Jug. (30,59, 32,36) 62,95, 2. Stuerzenlacher Avstrija (31,82, 32,46) 64,28, 3. Hofer Avstrija (31,94, 33,95) 65,89, 9. Žan Jug. - Jes. (33,90, 35,15) 69,05, 11. Pogacnik Jug. - Jes. (34,21, 35,36) 69,57, 13. Pirč Jug. - Jes. (34,54, 35,96) 70,50.

Starejše pionirke: 1. Wilhelmer Avstrija (44,27, 39,05) 83,32, 2. Buder Avstrija (44,50, 39,52) 84,02, 3. Leskovšek Jug.

JESENIŠKI CICIBANI EKIPNO DRUGI

V nedeljo, 19. februarja, so cicibani SK Jesenice nastopili na smučarskem tekmovanju v veleslalomu na Starem vrhu. Prizadevni organizatorji iz Škofje Loke so med prvimi in drugim tekmovalcem za pokal Loke, pripravili tudi tekmovanje cicibanov za go-renjako tekmovalno skupnost. Kot gostje so na tem tekmovanju nastopili tudi cicibani iz Sol na Koroškem, ki je pobrateno s Škofjo Loko.

Med skupno 82 tekmovalci so jeseniški cicibani dosegli zelo dobre posamične rezultate, ekipno pa so bili med štirinajstimi klubi odlični - drugi!

Drugo mesto, takoj za SK Triglav in pred Alpetourjem, je nedvomno spodbuden uspeh jeseniških cicibanov, ki bodo pod skrbnim vodstvom klubskih trenerjev lahko še napredovali. Na tem tekmovanju je potrebno še posebej pohvaliti Tino Zm-

MLADI TEKAČI IZ RATEČ

Smučarsko društvo iz Rateč se je v letošnji zimi odločilo, da začne z vzgojo mladih smučarjev tekačev. Pionirji so se takoj navdušili nad tem in tako so kmalu po tem, ko je zapadel prvi sneg začeli s treningom. V začetku seveda ni šlo vse lahko, toda pionirji niso obupali. Zdej trenirajo 15 pionirjev, od tega tri dekleta. Udeležili so se že več tekmovanj, na katerih se je najbolj odrezal Janez Cuznar, ki je na slovenskem prvenstvu dosegel osmo mesto in na Rožičevem memorialu, sedmo mesto in na tekmovanju za srebrno palico šesto mesto.

Pred kratkim pa so se pomerili med seboj. Rezultati so bili naslednji:

Pri mlajših pionirjih je zmagal Janez Cuznar pred Matejem Minarjem in Tomažem Butinarjem. Pri dekletih je prvo mesto dosegla Sonja Žvab, druga je bila Sonja Kavalir, tretja pa Tatjana Minar. Pri starejših pionirjih je zmagal Stane Leskovšek pred Darkom Tarmanom in Borisom Peterka.

Pionirji trenirajo dvakrat tedensko in prav gotovo ob rednem treningu tudi uspeh ne bo izostal.

(45,21, 39,75) 84,96, 6. Benedičič Jug. - Jesenice (48,06, 41,93) 89,99, 7. Vesek Jug. - Jes. 47,80, 42,70) 90,50.

Starejši pionirji: 1. Bucher Avstrija (43,55, 38,92) 82,47, 2. Trinker Avstrija (44,04, 39,02) 83,06, 3. Erbežnik Jug. (44,03, 39,15) 83,18.

Ekipno: 1. Avstrija 16:35,80, 2. Jugoslavija 16:38,08.

V preteklosti so Jugoslovani dosegli dve zmagi: Jermanova na Loka 76 in Petrovič na Topolinu 77. Tokrat so naši zasedli tri prva mesta. Kunečeva je zlabla opravila s konkurenco v slalomu, to je, tudi prva in zaenkrat edina pionirska zlata kolajna s takih tekmovanj za Jeseničane. Če k tej dodamo še bron v veleslalomu, je uspeh še toliko večji. Še en podatek govori o visoki kvaliteti, nihte ni uspel zmagati dvakrat! Za las sta zgrešila medalji Naglič v veleslalomu s četrtim mestom za 23 stotink in Klinerjeva v slalomu s petim za samo 12 stotink sekunde. Uvrstitve med prvih deset so dosegli še Veskova - dvakrat, Klinerjeva - dvakrat, Benedičičeva in Žan. Še posebej velja omeniti slednjega, ki je bil najmlajši v ekipi in od vseh nastopajočih rojenih leta 1987 najbolje uvrščen. Ugoden vtis je v slalomu zapustil tudi Oblak, ki pa po prestani gripi še ni bil popolnoma narejen za tako zahtevno tekmovanje.

Mladi torej obetajo. Krizaj plačuje davek predhodnosti. Veliki uspehi zorijo dolgo časa. Poleg športnika mora dozoriti tudi okolica, funkcionarji, novinarji, publika. Tudi veliki Stenmark je moral plačati davek in to kar dvakrat. Prvič v finalu svetovnega pokala s Tönijem, ker je bil sam in neizkušen. Na olimpijskih igrah v Innsbrucku je bilo drugačije. Krizaj je lani končal in letos začel briljantno. Garmisch je bil polom. Reakcija publike in novinarjev balkanska, kot to nekateri imenujejo. Kako naj se fant sploh pobere? Enkrat naj nehajo že tisti, ki nakladajo breme odgovornosti tako, da športnik ne pokaže tistega kar zna. Upajmo, da generacija, ki prihaja in kakršne se nismo imeli, ne bo tako klavarno končala kot mnogi naši športniki.

SEDEM JESENIČANOV NA EVROPSKEM KRITERIJU

Po končanem FIS tekmovanju v Škofji Loki je bila izbrana ožja reprezentanca, ki bo nastopila na evropskem kriteriju pionirjev v italijanskem Monte Bondoneju, tekmovanju imenovanem Trofeo Topolino.

V sestavu so:

Starejši pionirji: Peternelj-Alpetour, Erbežnik - Olimpija, Oblak - Jesenice, Čizman - Olimpija, Jakopin - Novinar in Knific - Alpetour.

Starejše pionirke: Leskovšek - Novinar, Vesek - Jesenice, Blažič - Triglav in Benedičič - Jesenice.

Mlajši pionirji: Petrovič - Novinar, Baglič - Jesenice, Ravnik - Jesenice, Podnar - Alpetour, Žan - Jesenice in Bergant - Olimpija.

Mlajše pionirke: Kunc - Jesenice, Česenik - Alpetour, Zajc - Olimpija in Hafner - Alpetour.

Vodja ekipe: Hafner - Alpetour, glavni trener: Šmitek - Jesenice, pomočniki: Plajbes - Alpetour, Bernik - Novinar in Virk - Olimpija.

tek, ki je dosegla drugo mesto, Mojco Prištov za doseženo peto mesto ter cicibane: Bora Rojnik, Miha Daksakoblerja in Sandija Potočnika, ki jim je uspela uvrstitve med prvih deset.

REZULTATI:
Cicibanke: 1. Lea Dežman TRG 54,86, 2. Tina Žmitez JES 57,68, 3. Vojka Bešter TRG 59,33, 4. Marion Hribenik SELE 59,36, 5. Mojca Prištov JES 59,48, Nika Stražar JES, je dosegla čas 1:02,28.

Cicibani: Rok Likozar ALP 52,19, 2. Uroš Markič TRZ 53,26, 3. Marko Pogacnik RAD 53,65, 4. Sandi Dolinar ALP 53,67, 5. Igor Švab TRZ 54,47.

Jeseniški cicibani pa so dosegli naslednje čase: Bor Rojnik 54,90, Miha Daksakobler 57,94, Sandi Potočnik 58,27, Mitja Klemenec 1:01,50, Primož Treven 1:04,35, Blaž Markič 1:06,12, Janez Slivnik 1:07,76.

Ekipno: 1. Triglav 4:41,29, 2. Jesenice 4:48,27, 3. Alpetour 4:56,76.

Na osnovi doseženih rezultatov opravljeno lahko pričakujemo, da bo šest do deset cicibanov iz jeseniškega kluba pridobil pravico do nastopa na republiškem prvenstvu, ki bo v Črni 25. februarja.

Edo

SMUČARSKI TEČAJ PREDŠOLSKIH OTROK

Smučarsko društvo iz Rateč je med zimskimi počitnicami organiziralo smučarski tečaj predšolskih otrok, ki se ga udeležilo osem otrok. Tri dni so vadili na Tišlarjevem rebru in sicer smuk naravnost, poševni smuk in pluzenje. Od srede do sobote pa so vadili na vlečnici v Slatini, kjer so ponovili prejšnje like ter se naučili še pluzni zavoj in kristianijo. V nedeljo je bila predvidena pregledna tekma, ki ga pa je zaradi slabega vremena odpadla in bo še izvedena.

M. D.

ZA POKAL PETEGA KORPUSA V KOPRU

V Kopru je bilo v soboto, 11. februarja, tekmovanje v judu za pokal petega korpusa za pionirje. Na tekmovanju so sodelovali tudi jeseniški pionirji, člani judo sekcije pri TVD Partizan Jesenice: Fajkovič, Krnjajčič, Sehnec in Begovič. Fajkovič in Sehnec sta se uvrstila na zelo dobro peto in šesto mesto, medtem ko sta Krnjajčič in Begovič izpadla v drugem kolu. To je vsekakor lep uspeh ob veliki udeležbi vseh slovenskih klubov, ki imajo pionirsko sekcijo. Seveda pa je treba tudi upoštevati, da imajo jeseniški pionirji premalo tekem, razen tega pa so bili v Kopru brez strokovnega vodstva, saj je bil ta čas njihov trener Brane Dvorsak na obisku pri judoistih v Padovi.

GORENJSKO PRVENSTVO MLADINEV IN ČLANOV

V sredo, 15. februarja, pa je bilo v Kranju gorenjsko prvenstvo mladincev in članov, ki je bila ob enem kvalifikacija za nastop na republiškem prvenstvu, ki bo 4. marca v Slovenj Bistrici. Tega tekmovanja se je udeležilo pet članov in dva mladincev jeseniške judo kluba. Vsi, razen Dvorsaka, so se tudi uvrstili na republiško prvenstvo.

Cuden je nastopil pri članih in mladincih, bolj je bil uspešen pri mladincih in se uvrstil na drugo mesto. Demšar je pri članih v skupini do 60 kg osvojil prvo mesto. Prvi v svoji skupini pri članih je bil tudi Krehnič, pri mladincih pa je bil drugi. Prav tako je bil v skupini članov do 86 kg prvi Čebul, medtem ko je bil Dvorsak v kategoriji do 78 kg tretji.

Na tem tekmovanju so judoisti nastopili po novem sistemu, tako da vsak tekmuje z vsakim v svoji kategoriji. Novi sistem ima to prednost, da se pri tekmovalcih pokaže resnična kvaliteta. Vsak pa ima tudi več borb in si s tem pridobi nove izkušnje, teh pa ni nikoli dovolj.

DVORŠAK GOST PRI ITALJANSKIH JUDOISTIH

V februarju je bil gost pri judoistih Padove in pokrajine Veneto dolgoletni in zaslužni trener jeseniških judoistov Brane Dvorsak. Tjaka so ga povabili ob praznovanju osemletnice, oziroma desetletnice delovanja judo kluba Padove, oziroma pokrajine Veneto. To povabilo je veliko priznanje za judo sekcijo TVD Partizan Jesenice in za celoten slovenski judo. Na tem srečanju so bili prisotni mnogi visoki gostje, med drugim, na primer, delegat v italijanskem parlamentu za sport in podpredsednik evropske judo zveze.

Dvorsak je prisostvoval tudi velikemu tekmovanju pionirjev v Veneciji kot častni gost. Na tekmo ga je povabil judo klub pokrajine Veneto. Stiki med jeseniškimi judoisti in sploh slovensko zvezo in italijansko zvezo trajajo že deset let. To je tako za zvezo, še predvsem pa za jeseniško sekcijo veliko priznanje. Tradicijo sodelovanja bodo še nadaljevali s še pogostejšimi stiki, kar v bistvu tudi prispeva svoj delež h krepitvi prijateljskih odnosov dveh sosednih držav z vzornimi medsebojnimi odnosi. Na tem srečanju je bila tudi izražena želja, da bi medsebojne stike razširili tudi na druga področja kot, na primer, kulturno, gospodarsko in podobno.

Trenerju Dvorsaku je s finančnimi sredstvi pomagal in mu omogočil udeležbo na srečanju TVD Partizan Jesenice, za kar se mu tudi iskreno zahvaljuje.

N.

Sankanje

OBRATNO SANKAŠKO TEKMOVANJE HVB V JAVORNIŠKIH ROVTIH

V soboto, 18. februarja, sta osnovni organizaciji ZSMS in sindikata TOZD Hladna valjarna Bela, organizirali sankško tekmovanje za pokal HVB v Javorniških rovtih. Kljub slabemu vremenu je tekmovanje v celoti uspelo. Na start so šle najprej ženske, za njimi starejši sodelavci in na koncu še mladinci.

REZULTATI:
Ženske: 1. Valerija Jelševar 2,37, 2. Regina Hočevar 2,40, 3. Majda Sušnik 3,38.
Moški: 1. Miha Jelševar 2,00, 2. Mladen Azinovič 2,11, 3. Drago Košir 2,15.
Mladinci: 1. Boro Panzalo 2,10, 2. Vojko Bernard 2,27, 3. Mujaga Haskič 2,50.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V VELESALOMU V NEDELJO, 26. FEBRUARJA

V nedeljo, 26. februarja, bo na smučišču v Mojstrani prvenstvo železarne Jesenice v veleslalomu za leto 1978. Organizator je komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata, izvajalec pa smučarski klub Mojstrana. Kot navadno bo tudi tokrat tekmovanje potekalo v moški in ženski konkurenci ter za ekipno uvrstitev. Tekmovalke in tekmovalci bodo razdeljeni v naslednje kategorije: do 25 let, od 25 do 35, od 35 do 45 in nad 45 let starosti. V ekipni konkurenci pa so propozicije nekoliko spremenjene. Ekipa šteje po enega tekmovalca iz prve in druge kategorije ter najbolje uvrščenega iz naslednjih kategorij. Vrstni red pa se zatega določi s seštevkom doseženih časov.

Prijave za prvenstvo v veleslalomu sprejemajo na sindikatu Železarne od sobote, 25. februarja, ko bo ob 9. uri izvedeno zbiranje startnih števil. Omenimo še, da se bo tekmovanje v nedeljo začelo ob 9. uri dopoldan.

J. R.

DOLAR PRVAK, OSTALI ODLIČNI

Zadnjih štirinajst dni so imeli skakalci nekaj zelo pomembnih tekmovanj. To so bila prvenstva SFRJ in SRS. Skakalci iz jeseniške občine so bili dokaj uspešni. Uvrstitve dokazujejo, da je način dela v sekciji pravilen, saj skakalci že več let niso imeli tako uspešne sezone.

Na prvenstvu za mlajše pionirje je Tomaž Dolar zmagal in tako osvojil najvišji naslov. Dokazal je, da letošnjo sezono pri nas nima tekmeča, saj je skakal najlepše in najdlje. Na tej tekmi je zelo dobro skakal tudi Peter Kolman, ki je bil sedmi, imel pa je le štiri točke zaostanka za Dolarjem.

Na prvenstvu SRS za cibane so bili naši tekmovalci nekoliko slabši. Joško Šmid ni upravičil vloge favorita, saj je bil šele na desetem mestu. Najboljši med našimi je bil Marko Baloh na sedmem mestu, prisoten pa je Novšak, ki je prvič tekmoval in se uvrstil na zelo dobro 24. mesto.

V Mislinji je bilo republiško prvenstvo za starejše mladince in tekma za pokal SRS za člane. Naši so bili zelo dobri. Pri starejših mladincih je bil Jemec drugi in je le malo zaostajal za Ilirijanom Tepežem, Milan Kopsa pa je bil 17. Pri članih je za pokal SRS zmagal Ivo Zupan in za 23 točk prehitel kolega iz reprezentance Križaja, člana Ilirije iz Ljubljane. Zelo dobro sta se uvrstila tudi Janez Demšar, ki je bil šesti in Jože Dolžan, ki je bil štirinajsti.

Mlajši pionirji so tekmovali za pokal SRS v Adergasu, kjer je zopet zmagal Tomaž Dolar. Sedaj Tomažu manjka le še ena zmaga do maksimuma točk v tekmovanju za pokal SRS.

V nedeljo, 19. februarja, pa so mlajši mladinci imeli v Sebenjah prvenstvo

SFRJ. Po uspešnih treningih na tej skakalnici smo na tekmovanje odšli z upi na dobro uvrstitev. Naši so skakali zelo dobro, ne morem pa mimo dogodka, ki so na tej tekmi pokazali natančno sliko razmer v našem skakalnem športu. Gre namreč za način, kako mlademu tekmovalcu že na začetku športne poti pokažemo, kako umazan je v resnici tekmovalni šport. V tem primeru je šlo za našega tekmovalca Baloha, ki se je uvrstil na zelo dobro četrto mesto. Na tretjem mestu je bil tekmovalac iz Ljubljane, ki je za 3,5 metra zaostajal za Balohom, vendar je bil osem točk pred njim. Treba je omeniti, da nihče od njiju ni delal doskoka in da je na tej skakalnici meter vreden 2,3 točke. Zmagovalec, prav tako iz Ljubljane, je bil le za dva metra daljši od Baloha, skakal je brez doskoka, vendar pa je bil celih 20 TOČK pred njim. Upravičeno smo morali pogledati po sodnikih in njihovih kartončkih in ugotovili, da so bili vmes trije sodniki iz Ljubljane in seveda nikogar za Jesenice. Mislim, da bi se sodniška komisija, ki sodnika delegira, morala zamisliti nad tem podatkom in v bodoče vsaj na prvenstva SFRJ in SRS delegirati sodnike iz različnih krajev.

Na tem tekmovanju je bil Lotrič odlični peti, Ribnikar pa je skakal v svojih zmoglostih in se uvrstil na deseto mesto.

Na gorenjskem prvenstvu za člane smo bili še bolj uspešni, saj smo zasedli prva štiri mesta. Zmagal je Zupan, ki je trenutno v JLA, drugi je bil Rakar, na tretjem mestu pa Janez Demšar in na četrtem Jože Dolžan. Na tekmovanju za pokal SRS za starejše mladince, ki je bilo prav tako v Sebenjah pa je bil Jemec četrty.

Stane Lužnik

S smučarskega prvenstva vojakov ljubljanskega armadnega območja

ZMAGA EKIPE KRANJA NA SMUČARSKEM PRVENSTVU VOJAKOV

Na Starem vrhu nad Škofjo Loko se je 11. februarja končalo drugo smučarsko prvenstvo vojakov ljubljanskega armadnega območja, ki je bilo posvečeno 11. kongresu ZKJ in 8. kongresu ZKS, ter proslavi 35-letnice II. zasedanja AVNOJ. V tej pomembni družbenopolitični in športni manifestaciji so sodelovale ekipe iz Kranja, Maribora, Postojne, Vrhnike, Novega mesta in Ljubljane. Športno manifestacijo je otvoril v Škofji Loki, načelnik staba ljubljanskega armadnega območja generalpolkovnik Jože Ožbolt. Otvoritvene slovesnosti so se udeležili tudi republiški sekretar za ljudsko obrambo Miha Butara, sekretar komiteja konference ZKJ LAO generalmajor Miha Petrič, generalmajor Stevan Miković in predsednik skupščine občine Šk. Loka Tone Polajnar.

Vojaki so se pomerili v štirih disciplinah - v teknu na 10 kilometrov, biatlonu, patrolnem teknu na 10 kilometrov in v veleslalomu. Prvo mesto so v skupni uvrstitvi že drugič zapored v vseh disciplinah osvojili vojniki iz ekipe Kranja s 631 točkami, sledijo Maribor 539, Postojna 501, Vrhnika 394, Ljubljana 390 in Novo mesto s 159 točkami.

V teknu na 10 kilometrov so prvo mesto v skupni uvrstitvi osvojili vojniki iz ekipe Kranja s 126 točkami, pred Mariborom 98 in Postojno 96 točk. V posameznih disciplinah je bil najhitrejši Bojan Cvajner, drugi Cvet Podlogar in tretji Leopold Kordež - vsi Kranj.

V tekmovanju v biatlonu je med posa-

mezniki najboljšo rezultate dosegel Zvone Kemperle (Kranj), drugi je bil Ljube Osavnikar (Kranj) in tretji Janez Valjavec (Maribor). Med ekipami so bili najboljši: Kranj s 163 točkami, Postojna 141 in Maribor s 141 točkami. V patrolnem teknu na 10 kilometrov so bili najboljši vojniki ekipe Kranja s 216 točkami, drugi Maribor s 198 in tretja Postojna s 180 točkami. V veleslalomu so bili najboljši vojniki iz ekipe Kranja s 126 točkami, pred Mariborom 102 in Postojno s 84 točkami. Med posamezniki pa: Matijaž Šoberl 1:53,68, Ciril Šanperl - 1:59,01 in tretji Mihael Haben - 1:59,64 - vsi Kranj.

Smučarsko prvenstvo ljubljanskega armadnega območja na Črnem vrhu, v katerem se je od 8. do 11. februarja pomerilo okrog 150 tekmovalcev, je bilo ob enem tudi izbrano tekmovanje za II. smučarsko prvenstvo jugoslovanske ljudske armade, ki bo od 10. do 12. marca na Jahorini.

V teh dneh je bilo v Škofji Loki - kot gostiteljici in okolici vrsta prireditev. Tekmovalci so obiskali tudi škofoleško delovno organizacijo pokrovitelje ekipe, partizanske Družbo in druge spomenike. Za izredno gostoljubnost in pomoč pri organizaciji smučarskega prvenstva LAO družbenopolitičnih organizacij, delovnih kolektivov, ter občanov, posebno mladine tega območja, je na zaključni slovesnosti generalpolkovnik Jože Ožbolt podelil predsedniku skupščine občine Škofja Loka Tonetu Polajnarju zlato športno plaketo JLA.

Svetislav Nikolič

Kegljanje na ledu

EKIPA VATROSTALNE OSVOJILA POKAL BLEDA

V soboto, 18. februarja, je kegljaški klub na ledu Bled priredil na umetnem drsišču ob 25-letnici kluba, velik mednarodni turnir. Tekmovanja se je udeležilo 24 ekip iz Avstrije, Zvezne republike Nemčije in seveda tudi vsi najboljši slovenski kegljači, udeleženci bližnjega evropskega prvenstva.

Tekmovanje je potekalo v dveh skupinah po 12 moštveh. V finale so se uvrstila po tri moštva iz vsake skupine. V skupini A je prvo mesto osvojilo moštvo ASKO Schiefeling iz Avstrije, drugo mesto ekipa Bled -

Piber, tretje Universal Jesenice. V skupini B je bila prva ekipa Vatrostalne Jesenice, druga ekipa Murka - Jesenice, tretja pa ekipa Gradinice - Bled.

Končni zmagovalec je bila ekipa Vatrostalne v postavi: Milenko Pešič, Ivan Zeleznikar, Jože Hafnar in Rudi Sapek, ki je za osvojen prvo mesto prejela lep pokal. Drugo mesto je osvojila ekipa ASKO Schiefeling - Avstrija, tretja pa je bila ekipa Murka - Jesenice.

R. S.

Kegljanje na ledu

